VANDAAG

NED.ANTILLEN
- Lourens: Reorganisatie departement van arbeid met spoed uitgevoerd p.3
- Uitwerking protectie- maatregelen pas in 1988 voelbaar p.3

SPORT
- Oranje was zeker een klasse beter dan de Hongaren p.13

WINSTON LOURENS
...besparingen...

ARUBA
- CLAT hoeft Aruba niet voor schut te zetten in buitenland p.11
- Minister Engelbrecht gaat vrijuit p.11

INTERNATIONAAL
- Dominicaanse oud- president vraagt Venezuela om asiel p.1

Haastige spoed maakt wellicht nu iets goed

Amigoe

104E JAARGANG — NO.: 98

ZATERDAG 2 MEI 1987

Nieuws in vogelvlucht

MOGADISHU — Drie miljoen Somaliers dreigen om te komen van de honger als gevolg van de droogte. Ongeveer 600 mensen, vooral kinderen en oude mensen zijn in de voorbije 2 maanden de hongerdood gestorven. De regering heeft de noodtoestand afgekondigd. Door het uitblijven van regen gingen hele veestapels verloren. De regering verstrekt gratis voedsel aan ongeveer 35.000 mensen. De internationale gemeenschap is dringend gevraagd te helpen bij de hongersnood welke 60% der Somaliers bedreigt.

*****

MANILA — Het leger werd in staat van paraatheid gebracht nav geruchten over te verwachten terreur- acties van aanhangers van de verdreven president Marcos. Deze zijn 5 miljoen dollar hebben uitgetrokken voor een dergelijke terreurcampagne. Terwijl het geweld voortduurt is vrijdag het overleg gestart tussen regering en delegaties van het communistische en Islamitische verzet in het zuiden der Filipijnen over een bestand zodat de parlementsverkiezingen op 11 mei kunnen doorgaan. Namens de regering neemt een schoonzus van presidente Aquino eraan deel. Zondag begint het overleg met het Moro Nationale bevrijdingsfront over diens eis voor autonomie voor het zuiden der Filipijnen. Bij het verzet is men pessimistisch over het resultaat. Opperbevelhebber generaal Ver maakt zich niet ongerust over een dreigende oorlog op Mindanao. Het 150.000 man tellende leger is op zijn taak berekend zei hij. De guerrilla daar is al 18 jaar actief.

*****

ISLAMABAD — Een Pakistaans luchtmacht- vliegtuig is tijdens het achtervolgen door Afghaanse vliegtuigen met een raket neergehaald, toen men het Pakistaanse luchtruim schond. De piloot kon zich redden. Het is voor het eerst dat een Pakistaans vliegtuig wordt neergeschoten bij de herhaalde grens- incidenten sinds de SU- bezetting van Afghanistan.

*****

BRUSSEL — De NAVO blijft verdeeld over de reactie op het SU- raketvoorstel. In Bonn zijn de meningen erg verdeeld. Gevreesd wordt dat vertraging optreedt bij het formuleren van het NAVO- standpunt hoewel dat wel in het vooruitzicht is gesteld. Londen lijkt tegemoetkomender tov Moskou dan Parijs, dat weinig vertrouwen stelt in het VS- SU- raketten- overleg. Denemarken is tegen een aparte EG- top over de SU- voorstellen.

*****

WARSCHAU — Ondanks de aanleiding van Solidariteits- militanten en een verbod voor dit soort demonstraties werden er toch illegale 1 mei- bijeenkomsten gehouden in Poznan en Gdansk en massaal was men aanwezig bij de Warschause kerk waar de vermoorde pater Popieluszko indertijd zijn steun aan het verboden Solidariteit betuigde. De politie trad op in oproer- uitrusting en gebruikte de wapenstok om menigten uiteen te jagen.

*****

PRETORIA — Bijna 10.000 zwarten en blanken vierden in Kaapstad 1 mei. Het was de grootste anti-apartheids- betoging sinds het instellen van de uitzonderingstoestand 1 jaar geleden. In zwarte gebieden in Johannesburg en Kaapstad werden andere vakbonds- betogingen door de politie verhinderd. Aartsbisschop Tutu riep de blanke stemmers op de komende verkiezingen te gebruiken om een eind aan de apartheid te maken. Ook in Namibie waren zo'n 10.000 mensen op de been voor een 1 mei- viering. Donderdag werd een bomaanslag gepleegd op een spoorlijn vlakbij Soweto zodat vele duizenden zwarten te laat op hun werk kwamen. Er deden zich geen persoonlijke ongevallen voor. Voorafgaande aan 1 Mei waren zwarte vakbondsleiders opgepakt bij een inval in het kantoor van de zwarte vakbonds- centrale Cosatu.

*****

COLOMBO — Oproer- politie is vrijdag in Colombo, Sri Lanka, slaags geraakt met honderden demonstranten tijdens een 1 Mei- optocht. Deze was door de regering verboden. De politie was in staat van paraatheid. Bij schieten door de politie viel er 1 dode. Er waren ook gewonden.

*****

WASHINGTON — De VS- senaats- commissie voor Inlichtingen- zaken keurde met 15-0 stemmen de benoeming goed van FBI- directeur Webster tot CIA- hoofd. De voltallige senaat moet er nu nog zijn fiat aan geven. Hij volgt Casey op, wiens gezondheids- toestand ernstig is. Volgens ingelichte kringen maakt Pennsylvania's oud - gouverneur Thornburgh veel kans aangezocht te worden als nieuwe FBI- directeur. Hij staat 1 op een lijst van 5 namen.

*****

WILLEMSTAD — Zoals gebruikelijk werd gisteren op verschillende plaatsen op het eiland de Dag van de Arbeid gevierd. Minder gebruikelijk was de heftige discussie die daar dit jaar aan vooraf ging en tot gevolg had dat de overkoepelende vakbonds- organen de viering ieder voor zich organiseerde. Zo waren er's morgens zowel in Punda als in Otrabanda activiteiten. Op de ene foto is een deel van de mars te zien die door de vakcentrale CGTC was georganiseerd, terwijl de tweede foto (vlnr CBV-voorzitter Daphne Kibbelaar, Cadmu-voorzitter Ronald Sluis en minister Leslie Navarro) een deel van de aanwezigen laat zien in het Wilhelminapark waar de Kamara Sindikal en de SSK gezamenlijk de Dag van de Arbeid vierden.

Caracas: raddraaiers zitten achter ongeregeldheden bij betogingen

Lusinchi introduceert koop-kracht bonus in strijd tegen ontevredenheid

CARACAS — Een bonus ter grootte van twintig tot dertig procent van het maand- salaris voor het personeel in de overheids- en particuliere sector is gedecreteerd door president Jaime Lusinchi in een poging om de ontevredenheid onder de Venezolaanse bevolking te bedwingen. De afkondiging daarvan samen met een aantal andere maatregelen gebeurde ruim een dag voor de viering van 1 mei. Volgens de regering zitten linkse raddraaiers achter de ongeregeldheden van de laatste dagen. De politie heeft opdracht gekregen hard op te treden.

Na het afkondigen van de drastische verhoging van de tarieven in het openbare vervoer van Venezuela kwam het dagen achtereen tot protest- demonstraties en betogingen waarbij het er soms verhit aan toe ging. Op de derde dag van dit massale protest, niet alleen in Caracas, besloot de regering onder leiding van president Lusinchi tot de beschikking over de maandelijkse bonus als compensatie voor de gestegen kosten van levensonderhoud. Verder maakte de president in een radio- en tv- toespraak bekend dat de prijzen voor levens- noodzakelijke artikelen bevroren worden gedurende de 120 dagen en in die periode mag ook geen personeel worden ontslagen tenzij om spoed- redenen zoals het begaan van een misdrijf enz. De beslissingen kwamen nadat de tariefs- verhoging voor het openbaar vervoer tot in een aantal gevallen honderd procent de druppel was geweest die de emmer deed overlopen. Sedert het einde van 1986 kende Venezuela namelijk een golf van prijs- verhogingen over de hele linie als gevolg van een feitelijke devaluatie van de bolivar met bijna honderd procent.

Voor de tv legde de Venezolaanse president uit dat de bonus bedoeld is om de afgenomen koopkracht op te vijzelen. Het principe van de regering blijft echter gehandhaafd dat de productie moet worden verhoogd als enige weg naar ontwikkeling. Maar zonder koopkracht voor de consumenten is elke poging om de productie te verhogen onmogelijk, zo redeneerde hij. De bonus welke per 1 mei van kracht werd moet worden uitbetaald aan hen die een maand- salaris hebben tot twintigduizend bolivar oftewel 1.380 dollar. De hoogte varieert naar gelang het salaris. Degenen die een maandsalaris hebben tot 2.100 bolivar oftewel 144,82 dollar krijgen een bonus van dertig procent, zij die twintigduizend bolivar verdienen per maand krijgen een bonus van twintig procent. Kennelijk moest met deze maatregel wind uit de zeilen worden genomen van de ontevredenen en moest er zo een einde komen aan de reeks van protest- demonstraties van de arbeiders

De vakbeweging en met name het invloedrijke vakverbond CTV gaf als eerste reactie dat men zich bij deze bonus neerlegt maar dat men er niet volledig tevreden over is. Men vindt dat de kosten- stijging van de voorbije periode op deze manier onvoldoende wordt gecompenseerd. Bij de ondernemers, waarvan Fedecamaras de belangrijkste organisatie is, uitte men zich in min of meer dezelfde geest. Men bracht begrip op voor het feit dat er iets gedaan werd aan de compensatie in de salarissen, maar van de andere kant was men er ook niet gelukkig mee omdat de nu gekozen aanpak de inflatie in de hand werkt waarvan de arbeiders dadelijk het eerste de dupe zullen zijn, aldus Fedecamaras.

De wens van de regering met het bonus- voorstel de onrust uit de wereld te helpen ging echter niet in vervulling. Op 30 april kwam het weer tot ongeregeldheden. Donderdag gingen deze uit van de studenten en aanverwante organisaties. Ook ditmaal was het niet alleen in Caracas onrustig. De politie maakte gebruik van traangas om de demonstranten uiteen te jagen. De Centrale universiteit in Caracas, de grootste in zijn soort van Venezuela, leek donderdag wel een belegerde veste. Het gehele complex was omgeven door oproer- politie, welke probeerde te voorkomen dat de studenten de straat op gingen. Hierbij werden rake klappen uitgedeeld en er zouden dan ook gewonden zijn gevallen, onder wie de parlementarier Enrique Ochoa, die in zijn gezicht werd geslagen door de politie. Door de autoriteiten is niets bekend gemaakt over gewonden en arrestaties. Volgens de studenten- leider Bernardo Asidey waren er twintig gewonden. Hij zei dat de studenten het recht is ontnomen vreedzaam te protesteren tegen de tariefs- verhogingen in het openbaar vervoer.

In steden als San Cristobal, Merida en Barquisemeto werd gemeld dat het verzuim op het werk opvallend groot was. Dit was een gevolg van het ontbreken van het openbaar vervoer. Dit op zijn beurt was weer het gevolg van het studenten- onrust.

Bij de regering bestaat het vermoeden dat er extreem- linkse raddraaiers achter de ongeregeldheden zitten. De bevolking werd opgeroepen massaal deel te nemen aan de vakbonds- betogingen ter gelegenheid van 1 mei maar niet aan de acties van andere kanten. Ook werd duidelijk gemaakt dat de politie de opdracht heeft gekregen om hard en onverbiddelijk op te treden tegen de raddraaiers.

Verkeerssituatie op 4 mei gewijzigd

WILLEMSTAD — In verband met de plechtigheden bij het gedenkteken van de gevallenen in de Tweede Wereldoorlog aan het Waaigat op 4 mei gaat de politie de volgende verkeers- maatregelen treffen: Van acht tot tien uur 's morgens komen de bushaltes op de Dempelstraat ter hoogte van het postkantoor te vervallen. Tijdens deze uren fungeert de halteplaats aan de noordelijke rijbaan van de Abraham de Veerstraat als eindhalte. In dezelfde tijd wordt er geen verkeer toegelaten in de richting van het gedenkteken. Het verkeer van de Abraham de Veerstraat wordt in de richting van Scharloo gedirigeerd. Verkeer van De Ruyterkade wordt richting Pietermaai geleid en over de Theaterstraat wordt in die tijd geen verkeer toegelaten. Het verkeer uit de richting van de St Anna- boulevard wordt in de richting van de Wilhelminabrug geleid en het verkeer vanuit de parkeerplaats Plaza Mundo Merced wordt in de richting van de oprit van de Julianabrug geleid. Vanaf zondagavond twaalf uur tot tien uur maandag- morgen is het parkeren op de parkeerplaatsen ten oosten van het Postkantoor en nabij het monument niet toegestaan.

Autoriteiten en genodigden worden bij de politie-afzettingen doorgelaten. Zij kunnen via het Julianaplein of de A.M. Chumaceirokade naar de Abraham de Veerstraat rijden en daar hun auto parkeren.

Stopzetten VS-hulp geeist in betoging in San Salvador

SAN SALVADOR — Een 1 Mei- betoging in de Salvadoraanse hoofdstad werd een betoging tegen het bewind van president Jose Napoleon Duarte. De ongeveer tienduizend betogers eisten stopzetting van de Amerikaanse hulp aan El Salvador. Het economische beleid van Duarte en zijn regering werd gekritiseerd omdat het de armer nog armer maakt. De Amerikaanse hulp, zo stelde men verder vast, heeft de al zeven jaar durende burgeroorlog verlengd. Militaire helicopters vlogen over de demonstrerende menigte die met gebalde vuist riep Moordenaars, Moordenaars.

SANTO DOMINGO HULT ZICH IN STILZWIJGEN

Jorge Blanco: rechten als staatsburger niet gerespecteerd

Dominicaans oud- president vraagt Venezuela om asiel

SANTO DOMINGO — Ex-president Salvador Jorge Blanco van de Dominicaanse Republiek heeft zijn toevlucht gezocht in de Venezolaanse ambassade in de hoofdstad Santo Domingo. Dit deed hij nadat een rechtbank opdracht had gegeven hem gevangen te nemen wegens corruptief handelen ten tijde dat hij president was. Venezuela beraadt zich over het verzoek van Jorge Blanco.

De Dominicaanse regering heeft contact opgenomen met de Venezolaanse regering over het asiel- verzoek van de voormalige president. Dit verzoek gaf een spectaculaire wending aan de zaak welke al geruime tijd slepende was. Een aantal hoge officieren uit de tijd dat Jorge Blanco president was zit al geruime tijd in arrest. De zaak tegen Jorge Blanco was ook al geruime tijd onderweg. Op een gegeven ogenblik leek deze corruptiezaak doorkruist te worden door een ander onderzoek, namelijk naar de eventuele juistheid van de berichten dat van de kant van Jorge Blanco en zijn aanhang plannen werden beraamd om een staatsgreep te plegen. Van dit laatste onderzoek is verder niet veel vernomen.

Minister Donald Reid Cabral van Buitenlandse zaken van de Dominicaanse Republiek heeft diplomatieke contacten gelegd met Caracas over de ontstane situatie als gevolg van het feit dat Jorge Blanco en zijn gezin hun intrek hebben genomen in de Venezolaanse ambassade in Santo Domingo. Officieel hult de Dominicaanse regering onder leiding van Jorge Blanco's opvolger Joaquin Balaguer zich in een diep stilzwijgen. De ambassade is omringd door oproer- politie. Er waren veel journalisten in de buurt.

De Venezolaanse ambassadeur in Santo Domingo Abel Clavijo Ostos heeft bevestigd dat Jorge Blanco asiel heeft gevraagd aan Venezuela. Duidelijk werd dat de Venezolaanse regering ondertussen begonnen is aan een onderzoek naar wat er te doen staat in deze kwestie van het asiel- verzoek door een onlangs afgetreden Dominicaanse president. Samen met de ex- -president meldden zich bij de ambassade- deuren diens echtgenote Asela Mera de Jorge en hun kinderen Orlando en Leticia. De ambassadeur zei dat zij "als gast" in de ambassade verblijven.

Met deze vlucht in de Venezolaanse ambassade kwam een voorlopige ontknoping in wat zich ontwikkeld heeft als een corruptie- drama van de eerste orde in de Dominicaanse Republiek. Niet lang voordat Jorge Blanco bij Venezuela aan de bel trok was hij gedurende negen uur gehoord door de rechter van instructie over zijn eventuele medewerking aan corruptie- daden tijdens zijn bewind, Francia Concepcion. Verleden jaar augustus trad Jorge Blanco af en werd toen opgevolgd door de bejaarde Joaquin Balaguer, die zegt dat het elimineren van de corruptie zijn hoogste prioriteit is. Na het verhoor van de ex-president concludeerde de rechter tot de detentie van Jorge Blanco. Deze bestrijdt de bevoegdheid van de rechter in deze zaak en verliet zonder veel commentaar het gerechts- gebouw.

De vrouwelijke rechter legde na afloop van het verhoor, toen ook zij het gebouw verliet, uit dat zij de vroegere president in totaal het overtreden van tien artikelen van het Wetboek van Strafrecht verwijt evenals het overtreden van drie artikelen van de Dominicaanse grondwet en van de wet op het Openbare patrimonium.

Het bevel tot inhechtenisneming tegen Jorge Blanco werd door de rechter verstrekt aan de gewapende lijfwachten welke Jorge Blanco vergezelden. Na het verhoor ging de oud- president naar zijn woning, vergezeld van deze lijfwachten. In zijn residentie overlegde hij met zijn naaste medewerkers en later ook met partij- functionarissen. Uiteindelijk is toen kennelijk beslist dat Jorge Blanco maar het beste om asiel kon vragen bij Venezuela. Dit kan, naar verwachting, de relaties tussen beide landen wel eens ernstig gaan belasten.

De cardioloog dr Bernardo Defillo maakte op een persconferentie bekend dat hij de ex- -president aan een medisch onderzoek had onderworpen, waarbij bleek dat Jorge Blanco aan zeer hoge bloeddruk leed. Hier werd van officiele zijde op gereageerd, namelijk door de procureur generaal Ramon Gonzalez Hardy, die vaststelde dat de specialist met deze mededeling kennelijk een rechtvaardiging wilde geven voor het besluit van Jorge Blanco naar de Venezolaanse ambassade uit te wijken om zich zo te onttrekken aan de rechtsgang tegen hem. Volgens de PG is dit asiel- verzoek van de ex-president een duidelijk bewijs van schuld. De minister van de Dominicaanse strijdkrachten, luitenant generaal Antonio Imbert Barrera heeft het hoofd van de lijfwacht van Jorge Blanco, ontboden en hem gewaarschuwd dat zijn ondergeschikten niet tussenbeiden mogen komen als tot de arrestatie van Jorge Blanco wordt overgegaan.

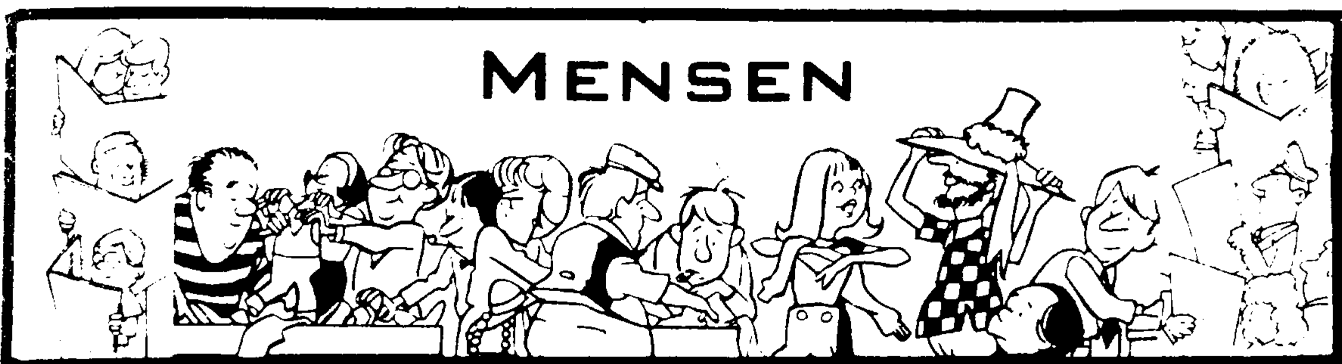
De versplinterde Revolutionaire Dominicaanse partij (PRD) van Jorge Blanco is in spoed- beraad bijeen gekomen om zich op de situatie te bezinnen. Het is de grootste oppositiepartij maar sinds de tijd dat Jorge Blanco aan de macht was is de partij ernstig verdeeld. De partij heeft besloten voorlopig niet aan parlementaire zittingen deel te zullen nemen uit protest.

In een met de hand geschreven zeventien bladzijden lange verklaring zegt Jorge Blanco dat hij besloten had om politiek asiel te vragen bij Venezuela omdat hij geen garanties meer heeft dat zijn rechten als Dominicaans staatsburger nog worden gerespecteerd. De verklaring/ brief werd door oud- minister Jose Augusto Vega Imbert van Buitenlandse zaken bij het kantoor van AP bezorgd. In deze brief herhaalt Jorge Blanco zijn al eerder gedane beschuldiging dat de quasi- rechtszaak slechts een politieke vervolging is waarvan hij het slachtoffer is. Hij wilde echter niet zo maar meewerken om ter slachtbank te worden geleid. Zijn verklaring komt neer op een verdediging van zijn beleid als president. Hij verklaart zich onschuldig aan het tenlaste gelegde.

Diplomatieke wasserij

BOSTON — De ambassadeur van St Kitts/Nevis bij de Verenigde Naties en bij de Verenigde Staten, William V. Herbert, blijkt betrokken te zijn geweest bij het witwassen van drugsgeld. Dit is door de Amerikaanse afdeling welke belast is met de drugsbestrijding DEA ontdekt. Herbert zou zijn medewerking aan de handelaren in verdovende middelen hebben verleend door het oprichten van fantasie- ondernemingen waarbij hij zelf optrad als directielid of als president en welke ondernemingen bankrekeningen opende op Anguilla, waarbij men optrad namens bekende drugs- smokkelaars. Gebruik werd daarbij gemaakt van de Caribbean Commercial Bank, waarvan Herbert dertig procent der aandelen in zijn bezit had.

MENSEN

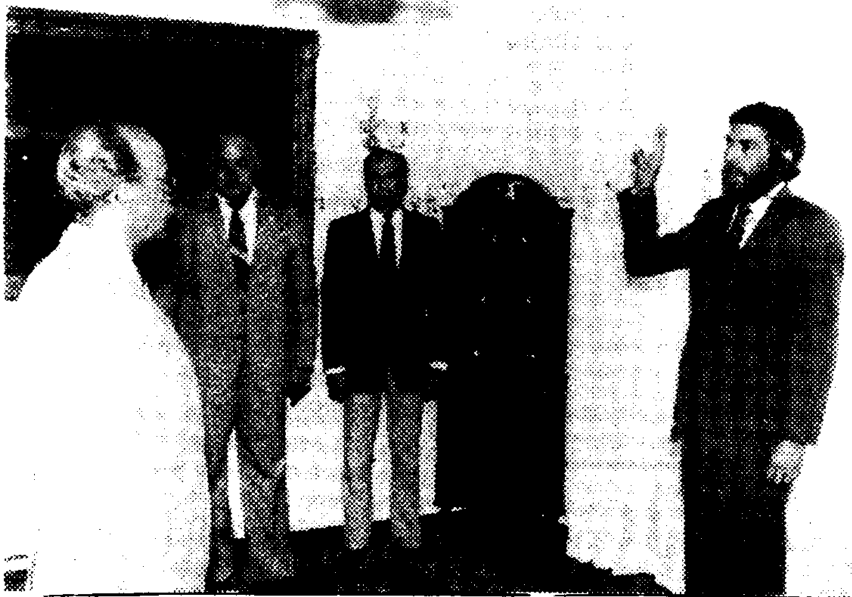
De heer CHARLES IRVING PLANTZ, Officier in de orde van Oranje Nassau, is op 1 mei komen te overlijden na een lang ziekbed. De heer Plantz vervulde het grootste deel van zijn carriere in dienst van de overheid waar hij als laatste functie enige jaren voorzitter van de Algemene Rekenkamer was tot zijn pensionering. Ook op sociaal terrein was de heer Plantz geen onbekende met name door zijn jarenlange inzet voor het Mgr Verriet Instituut waar hij bestuurslid van was. De begrafenis vindt maandagmiddag plaats in het hofje van Bottelier.

*****

Oprichter en president- directeur HORACIO (YACHO) HOYER van het radiostation Radio Hoyer is gisteren op 82-jarige leeftijd overleden. Niet alleen was Yacho Hoyer zeer bekend om zijn pionierswerk op radiogebied, maar ook als tennisspeler heeft hij geschiedenis gemaakt. Als eerbetoon aan Horacio Hoyer besloot de overheid enige jaren geleden al om een deel van het plein waaraan het Hoyer-gebouw grenst, naar hem te vernoemen. De begrafenis vindt morgenmiddag plaats vanuit "El Tributo" op Otrabanda via Plasa Hoyer naar de RK begraafplaats op Berg Altena.

*****

JOPIE ABRAHAM werd onlangs in de ambtswoning van de gouverneur van de Nederlandse Antillen, Rene Römer, beëdigd tot lid der Staten van de Nederlandse Antillen. Bij deze gelegenheid waren verder aanwezig mevrouw Abraham, de directeur van het kabinet van de gouverneur, mr. J. Janus, het hoofd van de Regerings- voorlichtingsdienst, G.A.A. Lasten, de voorzitter van de Staten, J.A.O. Bikker en de Griffier van de Staten, mr. C.M. Gruning.

*****

Daphne Windster van Eer ontving uit Nederland het bericht dat haar dochter SCARLETT WINDSTER haar diploma behaald heeft aan de School voor Journalistiek in Utrecht. Scarlett is een oud- leerlinge van het Peter Stuyvesant College.

*****

MICHAEL REAGAN, de geadopteerde zoon van de Amerikaanse president, zegt op 7-jarige leeftijd sexueel misbruikt te zijn door de leider van een kinderdagverblijf. De nu 41- jarige zakenman doet deze onthulling in zijn nog te publiceren auto- biografie, waarvan het manuscript circuleert in de uitgeverskringen van New York. President Reagan die over dit gebeuren pas enkele weken geleden werd ingelicht, zegt het te betreuren dat zijn zoon hierover in zijn jeugd niets heeft gezegd.

*****

Een Japanse boer heeft een raket ontdekt die een Amerikaanse straaljager een maand geleden boven bergachtig gebied verloren had. Dit heeft de politie van Hiroshima meegedeeld. Een groep deskundigen van de Amerikaanse basis Iwakuni heeft met behulp van de Japanse politie de raket geborgen.

*****

De Amerikaanse rock- zanger BILLY JOEL gaat deze zomer op tournee naar de Sovjet Unie. Billy Joel, de eerste Amerikaanse Rock- ster die in de Sovjet Unie optreedt, zal een reeks concerten in Moskou en in Leningrad geven. De tournee vormt een onderdeel van het culturele uitwisselings programma van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken en de zanger krijgt geen geld voor zijn optredens.

Joel verwacht dat ongeveer honderd- duizend mensen zijn concerten zullen bezoeken. In ieder geval wordt er één op de Russische televisie uitgezonden. Joel hoopt verder op zijn tournee met rock- musici uit de Sovjet Unie samen te werken. Hij zij niet veel te weten van hun rockbands maar wel zeer benieuwd te zijn. De vrouw van de Amerikaanse rockzanger, het model Christie Brinkley en zijn dochter Alexa Ray zullen hem op zijn reis vergezellen.

Een woordvoerder van het bureau, dat het uitwisselings- programma organiseert, en de culturele attaché van de Sovjet Unie in de Verenigde Staten zeiden blij te zijn met de tournee van de bekende zanger en verwachten van zijn reis een verbetering in de Sovjet- Amerikaanse betrekkingen. Een studenten organisatie in de Verenigde Staten oefende echter kritiek uit op de tournee omdat zij vinden dat de Sovjet Unie gemeden moet worden omdat daar velen het elementaire recht van immigratie ontberen en gewetensgevangenen in eenzaamheid leven, aldus de woordvoerster van de studentenorganisatie.

*****

In klinieken in de Westduitse stad München zijn de afgelopen maanden 28 baby's geboren die het virus van de immuunziekte AIDS bij zich bleken te hebben. De gynaecoloog HERMANN HEPP, die dit bekend maakte, zei dat momenteel in de Bondsrepubliek tientallen vrouwen draagster van het AIDS- virus zijn. Van 12 kinderen onder de 13 jaar is bekend dat zij met het virus zijn besmet.

*****

Vlak voor de feestdagen werd de onlangs benoemde Officier van Justitie, mr. B.F.A. VAN DER KRABBEN, ten overstaan van de waarnemend Procureur Generaal, mr Robert F. Pieterz, beëdigd. De foto toont het moment van de beëdiging, waarbij de leden van het Openbaar Ministerie aanwezig waren.

*****

APRIL van dit jaar was de warmste april- maand van de eeuw voor Nederland. De gemiddelde temperatuur bedroeg 10,7 graden en was net iets hoger dan de gemiddelde temperatuur van de maand april in 1952, welke 10,6 graden was. Dit heeft het KNMI laten weten in een overzicht van het weer van de afgelopen maand. Ook het temperatuurs- verschil tussen maart en april was opzienbarend. Een verschil van acht graden is nog nooit voorgekomen tussen deze twee maanden.

*****

Het Nationaal Monument op de Dam in Amsterdam heeft ernstig te lijden onder GRAFFITI. Dat het monument wordt aangetast door de zure regen was al bekend, maar dit blijkt niet eens de grootste bedreiging te zijn.

Het Nationaal Monument is gemaakt van het poreuze, kalkhoudende gesteente travertin. Inkt en verf dringen daarin zo ver door dat het alleen door middel van glassstralen is schoon te maken. Dit stralen tast echter het reliëf aan.

*****

Agent A.N. JANGA werd ingaande 1 maart bij Landsbesluit bevorderd tot agent van politie eerste klase. Deze week werd Janga toegesproken door commissaris van politie mr. F.P. Wiel die hem in bijzijn van diens chef en overige collega's het desbetreffende Landsbesluit uitreikte.

*****

Een bejaarde man werd afgelopen dinsdag wakker in zijn hotelkamer in de Franse plaats Besancon en merkte tot zijn schrik dat de deur van zijn hotelkamer was dichtgemetseld. Gelukkig waren de ramen van het hotel nog niet onder handen genomen door de metselaars zodat de man via zijn raam door de brandweer kon worden bevrijd.

De bejaarde hotelgast had blijkbaar niet gerekend op de doortastende eigenaar van het pand. De hotelhouder, die een huurschuld van vijftien duizend gulden had, had geen gehoor gegeven aan een ontruimings- bevel van de rechtbank waarop de eigenaar in alle vroegte een aantal metselaars liet aanrukken om de deuren van het hotel dicht te metselen.

CURACAO AGENDA

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST

30 april 1987 vanaf 08.00 uur t/m 2 mei 1987 om 08.00 uur.

Dokter Da Costa Gomez, Sentro Mediko Marie Pampoen, tel.: 615044/615265; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 614460 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.

2 mei 1987 vanaf 08.00 uur t/m 4 mei 1987 om 07.00 uur

Dokter Doran, Sentro Mediko Montaña Abao, tel.: 673355; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: 83270 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.

(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy-Tseng, Lutchman, Tseng, Rauchbaar, Braakman, Doran en mevr. Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST

29 april 1987 vanaf 17.00 uur t/m 1 mei 1987 om 24.00 uur

Dokter Rosales- Concession, Spreekkamer: Brievengat, tel.: 77244; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 75611 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.

2 mei 1987 vanaf 00.00 uur t/m 4 mei 1987 om 07.00 uur

Dokter Lucasius, Sentro Mediko Seru Fortuna, tel.: 84122; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 89467 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.

(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Braakman-Bonder, Whiteman, mevr. Goilo, mevr. Soliana-Tjin, mevr. Croes, Heerenveen, Nivillac, King, mevr. Rosales-Concession, mevr. Pablo en Lucasius)

DERDE DISTRICT BANDA ABAO

29 april 1987 vanaf 17.00 uur t/m 1 mei 1987 om 24.00 uur.

Dokter Pool, Sentro Mediko Barber, tel.: 641658/641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 83356 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.

2 mei 1987 vanaf 00.00 uur t/m 4 mei 1987 om 07.00 uur.

Dokter Tweed, Spreekkamer: Tera Kòrá, tel.: 648079; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 82624 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.

(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Botero Duque en Spong).

*****

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e distrikt) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren.

De patiënten van de andere medische distrikten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

*****

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/81078; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen: zuster Leito, tel.: 641217, pageboy 027-360.

*****

DIERENARTS: Veterinaire Dienst, Parera, tel.: 614000.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

*****

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

*****

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S **(nachtdienst)**

zaterdag

Otrobanda: Sta. Maria, tel.: 80800.

Punda: Plasa, tel.: 615545.

zondag

Otrobanda: Goede Hoop, tel.: 82857.

Punda: del Pueblo, tel.: 612444.

*****

VERLOF BEGRAFENIS

2 mei: P.A.J. Scherptong, Winston Churchillweg 157E.

3 mei: R.J. Grüning, Patrijsweg 9.

*****

DIVERSEN

ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING

Brievengat: iedere woensdag- en zondagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.

iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te Openbare Basisschool Brievengat.

Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.

Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxas, achter Kooyman.

TONEEL: 20.30 uur opvoering «Birinia den Come-back» o.l.v. Anthony Jamanika, gebracht door Grupo Arte Proba - Centro Pro Arte.

ZONDAG

DIVERSEN

POMPSTATIONS **(openingstijden van 08.00-15.30 uur):**

Frederik - Saliña, Maduro - Biesheuvel, Curoil - Cas Chiquito, Isa - Plantersrust, Schendelaar - Mundo Nobo, Vanddis NV - Marie Pampun, De Haseth - Parera, Nieuw - Sto Domingoweg, Perry - Grand Central, Schotborgh - Cas Cora.

*****

KERKDIENSTEN

PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.

STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.

JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.).

KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.

MONTANA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.

SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.

SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.

ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.

GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.; 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned.) en 18.00 uur.

SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.

BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.

STA. MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.

JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.

HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.

BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.

TERA KORA: zon.: 18.00 uur.

SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.

SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.00 uur.

WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.

HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.

WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.

CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned.); 16.00 uur (Papiamentu).

OTROBANDA

(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur

(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.

*****

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE MORAVIAN CHURCH

Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)

zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.

zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.

Emmy Berthold Kleuterschool, Suffisant)

zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

*****

CHRISTIAN HERITAGE MINISTRIES: 10.00 uur dienst in het Curaçao Caribbean Hotel.

*****

BIOSCOPEN

GOLDEN DRIVE-IN

zaterdag

21.00 uur *In the shadow of Kilimanjaro* (*f*.5,-p.p.); 24.00 uur *Deep Love* (18jr.).

zondag

20.00 uur *Almacita di Desolato* (*f*.10,- per auto).

*****

TELECURAÇAO

ZATERDAG: 17.30 Telefiesta; 18.30 Studiosport; 19.30 Panoramiek; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Carrousel; 21.30 Estreno: «One terrific guy»; 22.00 Wega di Number; 22.15 vervolg Estreno; 23.30 Sluiting.

ZONDAG: 16.30 Seña ku Señor; 17.00 Sala di konsierto; 18.00 Telepatria; 19.00 Moda ku Mylene; 19.30 De Brekers; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Valerie; 21.00 Dynasty; 22.00 Miniserie: «The Dollmakers»; 23.00 Last resort; 23.30 CNN Sports tonight; 24.00 Sluiting.

(wijzigingen voorbehouden)

*****

Amigoe

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
I.M.Ph. de Maayer-Hollander.
Antillean News Holding NV
Hoofdredactie:
Laureen Schenk (adj.)
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Hanneke van Kouwen, Paul de Windt, Monique van Meerwijk, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk.
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur; zaterdag 07.30-10.00 uur.

Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn of op dezelfde dag vóór tien uur.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Correspondent:
Gerard van Veen, Postbox 118, tel.: 24427.
Abonnement en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel.: 23919.
Losse nummers: Papergarden, Food Centre, Shipwrecks Stores in: Frontstreet (opposite Holland House), Great Bay Hotel, Little Bay Hotel, Mullet Bay Hotel, Papertrip Julianaluchthaven en Boekhandel Van Dorp/Eddine.

SABA:
Correspondente:
Ruth Hassell, tel.: 2299.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster/Correspondente:
mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

DEN HAAG:
CORRESPONDENT:
Frans Kok (tel.: 070-614911).

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

UTRECHT:
Frans Croes (fotograaf).

MIAMI:
medewerker: David Serphos, 1420 Southeast Bayshore Drive 306, Miami Florida 33131 (tel.: 3055798622).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo NV, tel.: 70503, 70504 en 70304.
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Noord Saliña.

Losse nummers 50 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen veertien gulden per maand.

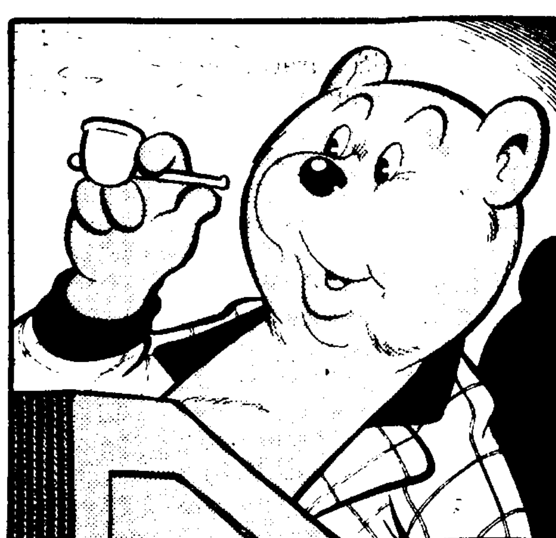
Buiten Antillen (Nederland):
NA*f*.80,15 per maand (luchtpost) of NA*f*.24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

Tom Poes en de Waarzegger

door Marten Toonder

2292 — Het herenclubje was juist voltallig toen heer Bommel binnenkwam en de stemming was vriendelijk. Zó vriendelijk, dat commissaris Bulle Bas niet eens erg boos was. "Je hebt me wat moois geleverd met die beide voddenlui vanmorgen!" sprak hij. "Ik zit met dat geval, om je de waarheid te zeggen.

Maar gelukkig kregen ze zo'n ruzie, dat ze elkaar buiten westen hebben geslagen. Toen was het eenvoudig, want daarna kon ik ze allebei arresteren wegens mishandeling. Alleen moet je me nu eens vertellen of er werkelijk een klein, wit ventje op je pijp stond?" "Een klein, wit ventje?" vroeg de burgemeester bevreemd. "Je voelt je toch wel goed, Bas?" "Het zal slapeloosheid zijn," meende de ambtenaar eerste klasse Dorknoper.

"Daar heb ik ook dikwijls last van als de aanslagen voor de belastingen de deur uit gaan. Dan zie ik allemaal magere, witte ventjes. Overal. Het is heel storend." "In mijn geslacht treedt soms een, witte gedaante op," sprak de markies. "Het is een jonkvrouw zonder hoofd, de geest der Canteclers geheten. Misschien heeft Bommel ook een familiespook gekocht. Haha." "Haha," zei heer Ollie, "nee, er bestaan geen spoken, hoor. Ik heb gewoon maar een geestje; een zogenaamd waarzeggertje." Zo sprekende nam hij plaats achter een lessenaar en stak een pijp op. "Neem me niet kwalijk, dat ik rook," vervolgde hij, "maar het hoort bij het onderwerp dat ik vanavond ga behandelen. Ik wil het over de waarheid hebben en daar hoort warmte bij, als u begrijpt wat ik bedoel!".

HENRY ® By Dick Hodgins

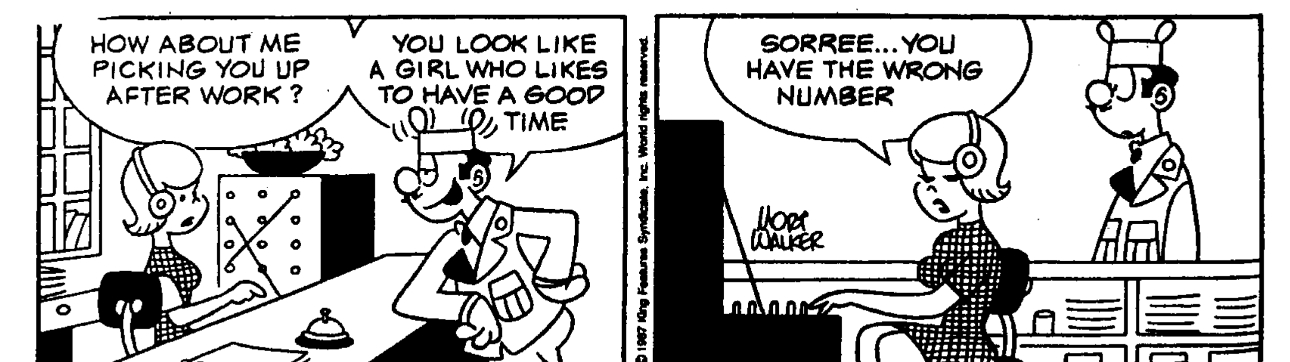

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Gordon Bess

REGERING GEEFT GROEN LICHT VOOR NOODZAKELIJKE SANERING

Minister Winston Lourens

Reorganisatie dept. van Arbeid zal met spoed worden uitgevoerd

WILLEMSTAD — De al enkele jaren nagestreefde reorganisatie van het departement Arbeid en Sociale Zaken zal "met spoed" worden uitgevoerd. Die beslissing werd onlangs door de Raad van Ministers genomen, nadat daar eind vorig jaar door directeur mr Elco Karel nogmaals met klem op aan werd gedrongen. Deze bood in december de regering een door een project- team opgesteld reorganisatie- plan voor het departement aan. Hij stelde in zijn begeleidende aanbiedings- brief van mening te zijn dat een reorganisatie en sanering van het departement niet langer uit kan blijven. Karel kreeg inmiddels goedkeuring voor de uitvoering van zijn plan, verklaarde deze week minister van Arbeid en Sociale Zaken Winston Lourens tegenover de Amigoe.

De reorganisatie van het departement zal niet slechts het functioneren van deze lands- instelling alleszins ten goede komen, maar zal naar het zich laat aanzien, ook een financiële besparing met zich meebrengen, aldus de minister. Het rapport met de aanbevelingen van het project- team, werd dan ook voor uitvoering naar de departement- directeur terug gezonden, zei Lourens, die liet blijken groot belang te hechten aan de voorgestelde reorganisatie.

Het uit drie man bestaande project- team, kwam bij het onderzoek dat zij verrichtte ten behoeve van de samenstelling van het rapport tot de conclusie dat het departement te kampen heeft met een aantal problemen van uiteenlopende aard. De gehele problematiek waaronder het departement lijdt, zo kwam het team tot de slotsom, is te wijten aan de onduidelijkheid die er bij het departement bestaat met betrekking tot de organisatie- structuur, het tekort aan "geëquipeerde leiding- gevenden", het ontbreken van een goede overleg- structuur, de kwalitatieve onder- bezetting en de kwantitatieve over- bezetting.

Terwijl het project- team voor de onduidelijkheid inzake de organisatie- structuur een organisatie- model ontwierp waarvan zij verwacht dat dit betere mogelijkheden biedt tot herkenbaarheid, overzichtelijkheid en duidelijkheid, stelde zij voor wat betreft de leiding van het departement voor om over te gaan tot de aanstelling van twee adjunct- directeuren. De ondersteuning van de directeur door twee adjunct- directeuren heeft als voordeel, meent het team, dat er meer zicht bestaat op de beheersbaarheid van de verschillende eenheden, terwijl bovendien de beleids- voering op éénduidige en meer verantwoordelijke wijze kan plaatsvinden. Om dit model te doen slagen, moet dan echter tevens aandacht worden besteed aan de personele invulling van het tweede echalon bij het departement, stelt het team daarbij als voorwaarde. Dit houdt in dat bij de invulling van de bedoelde functie- plaatsen voldoende rekening wordt gehouden met het principe van "the right man on the right place", vermelden de samenstellers van het rapport.

De problemen die er ten aanzien van de overleg- structuur bestaan, kunnen worden opgelost door een aantal overleg- structuren vast te stellen, als directie- overleg, overleg tussen directie en leiding- gevenden en werk- overleg tussen leiding- gevenden en medewerkers. Daarnaast, is het project- team van oordeel, dient tevens twee maal per jaar een plenaire vergadering te worden gehouden.

Het project- team kwam tijdens het onderzoek evenzo tot de conclusie dat de kwalitatieve onder- bezetting voortvloeit uit het feit dat een groot deel van de medewerkers niet geheel voldoet aan de te stellen functie- eisen. Een aspect dat ook directeur Karel in zijn aanbiedings- brief aanhaalde. Die merkte daarin op dat het departement Arbeid en Sociale Zaken in de afgelopen vijftien tot twintig jaar op personeels- gebied weliswaar met sprongen vooruitging, maar de uitbreiding van de capaciteiten van het departement geen gelijke tred hield met die van de taken, dan wel verplichtingen van deze lands- instantie, omdat in de loop der jaren vrij veel personen werden benoemd die minder of ongeschikt moesten worden geacht voor de werkzaamheden, waarvoor zij in dienst waren genomen.

Een grote meerderheid van het personeel dat in het verleden bij het departement werd aangesteld, was van een laag dan wel ontoereikend niveau voor wat betreft de opleiding en andere arbeids- kwalificaties, aldus Karel. Daardoor leidde de personeels- uitbreiding geenszins tot een goed of beter functioneren van het departement en evenmin tot een betere controle op de naleving van de arbeids- wetgeving. Het gevoerde beleid terzake benoemingen, bevorderingen en andere beloningen, was vaak niet in overeenstemming met de geldende regels, klaagt Karel. Als gevolg van bovendien het grote personeels- verloop bij het departement, werd de arbeids- inzet bij een belangrijk deel van het personeel aanzienlijk minder dan nodig geoordeeld voor een degelijke en optimale vervulling van de taken van het departement. Dat uitte zich veelvuldig, aldus de directeur, in frequente afwezigheid van het werk middels ziekte- meldingen van een deel van het personeel.

Daardoor werden jaarlijks slechts middelmatige "controles" van gemiddeld nog geen derde deel van de circa 4.400 op Curaçao geregistreerde bedrijven uitgevoerd en liet ondermeer de behandeling van ontslag- aanvragen soms maanden op zich wachten. Een gedrag dat Karel, die overigens ook aanvoert dat de problemen bij het departement weinig motiverend zijn voor die werknemers die wel aan de eisen voldoen en naar behoren functioneren, niet bepaald vond getuigen van voldoende plichtsbesef op het werk.

De tekortkomingen die op kwalitatief gebied gesignaleerd werden, kunnen deels worden weggewerkt door middel van scholings-, dan wel trainings- programma's, beveelt dan ook het project- team aan. Daarnaast kan eventueel ook aan externe werving worden gedacht, aldus het team. Een aparte rol ziet het team dan ook weggelegd voor de nieuw in te stellen afdeling Personeelszaken bij het departement. Deze afdeling zal, luidt het voorstel, intern de behoeften verder moeten peilen en eventueel met steun van de afdeling Formatie- zaken met adequate voorstellen moeten komen om in deze behoefte te voorzien. Invulling van het personeels- plan zal tenslotte het antwoord moeten geven op de gesignaleerde kwantitatieve over- bezetting, stelt het project- team tot besluit.

WILLEMSTAD — Ter gelegenheid van de viering van de verjaardag van de Koningin werd woensdagavond op de marinebasis Parera een receptie gehouden. Behalve de heildronk was daar dit jaar ook de gelegenheid om verschillende wapens van de marine te bekijken waarbij de nodige uitleg verstrekt werd. Op de foto: een blik op een aantal aanwezigen die zich het één en ander laten uitleggen over het functioneren van de zichtbare wapens.

Wordt losgekoppeld van dept. van Arbeid

Bureau Landsbemiddelaar krijgt zelfstandige status

WILLEMSTAD — Het in de praktijk al jarenlang autonoom functionerende Bureau Lands- bemiddelaar, zal binnen afzienbare tijd officieel worden losgekoppeld van het departement Arbeid en Sociale Zaken, waarvan het tot dusverre hierarchisch gezien, nog onderdeel uitmaakte.

De reorganisatie van het departement van Arbeid en Sociale Zaken, waaraan kort geleden de Raad van ministers haar goedkeuring verleende, zal met zich meebrengen dat ook het Bureau Lands- bemiddelaar officieel een autonome status onder de landsdiensten gaat innemen.

Het Bureau, dat tot taak heeft te bemiddelen in arbeids- geschillen, staat momenteel hierarchisch nog onder de directeur van het departement van Arbeid en Sociale Zaken. De enige band tussen het Bureau en het departement is echter van een zuiver financieel karakter en betreft het budget van het Bureau. Het budget van het Bureau maakt namelijk een integraal onderdeel uit van de totale begroting van het departement van Arbeid en Sociale Zaken. Als zodanig behoort het Bureau Lands- bemiddelaar voor haar personele- en kantoor- uitgaven verantwoordelijkheid af te leggen aan de directeur van het departement. Voor wat betreft de werkzaamheden van het Bureau bestaat anderzijds met het departement geen enkele directe band. De Lands- bemiddelaar rapporteert namelijk de aangelegenheden het Bureau betreffende, rechtstreeks aan de betrokken minister en niet aan de directeur van het departement, hetgeen gezien de hierarchische structuur meer in de lijn der verwachtingen zou liggen.

Een project- team, dat voor het departement een reorganisatie- plan opstelde, beval daarin dan ook aan het Bureau los te koppelen van het departement en het een zelfstandige functie te geven direct onder de minister van Arbeid en Sociale Zaken. Het project- team beriep zich daarvoor op het taken- pakket en de bijzondere positie van de functie Lands- bemiddelaar. De samenstellers van het reorganisatie- rapport zeiden tevens van mening te zijn dat ook de positie en de benoeming van de Lands- bemiddelaar op Curaçao, op de Bovenwinden en van het eilandgebied Bonaire nader bezien diende te worden en verwezen hierbij naar de decentralisatie- gedachte die door de samenwerkende partijen werd uitgesproken.

Bestuurswisseling Surinaamse vereniging

WILLEMSTAD — Tijdens de algemene ledenvergadering van de Surinaamse Vereniging JPF is een nieuw verenigings- bestuur gekozen. Het nieuwe bestuur bestaat uit de volgende leden: de heer F.C.M. Goede werd voorzitter, J. van Weissenbruch onder- voorzitter, H. Menig penningmeester, W. Wijngaarden secretaris en mevrouw S. Durgaram 2de secretaris. Commissarissen zijn geworden de heren E. Wong Chung, A. Renee, H. van Windt en R. Raymann.

Volgens douane-inspecteur Tjon A Loi

Uitwerking protectiemaatregelen vermoedelijk pas in '88 voelbaar

WILLEMSTAD — De drastische daling van de overheids- inkomsten uit invoerrechten, is niet in hoofdzaak te wijten aan de huidige protectie- maatregelen die per 1 januari vorig jaar van start gingen. Zo meent de vorig jaar door de minister van Financiën op non- actief gezette belasting- inspecteur Fred Tjon A Loi. Hij reageerde met deze uitspraak op verklaringen die vorige week minister van Financiën, mr Leslie Navarro, deed.

Tjon A Loi bestrijdt de stelling van de bewindsman dat de protectie- maatregelen voor een ingrijpende daling in de overheids- inkomsten uit invoerrechten zorgde. Gezien de datum waarop deze van kracht werden, konden de maatregelen datzelfde jaar niet reeds voelbaar zijn, was hij van oordeel. De uitwerking van de maatregelen zullen zijns inziens vermoedelijk pas in 1988 voelbaar kunnen zijn. Dan is echter nog de vraag of deze "daling" groot genoeg zal zijn om relevant te kunnen worden genoemd, voegt Tjon A Loi daar aan toe. De in 1986 ingevoerde import- verboden, zo gaat hij verder, betekenen geenszins dat de invoer van bepaalde goederen ook daadwerkelijk verboden is. "Door het ontheffings- beleid, nodig om de reguliere importeurs niet van de ene op de andere dag brodeloos te maken, kunnen vele goederen nog steeds ingevoerd worden".

Daarnaast speelt volgens hem ook de rol het zeer lage heffings- percentage op grond en hulpstoffen. In vele gevallen bestond namelijk reeds een nul procent heffing op bepaalde goederen die nu zogenaamd verboden zijn. De import- vervangende industrie, voert hij aan, kan nooit een grote rol spelen bij de nu geconstateerde inkomsten- derving. Volgens Tjon A Loi is de drastische daling van de overheids- inkomsten dan ook in hoofdzaak aan andere factoren te wijten. Hij voert daarvoor verschillende alternatieven aan, die varieren van een onjuist beleid door de minister van Financiën tot verandering van het bestedings- patroon en "importeurtjes- pesten, waardoor deze hun importen noodgedwongen verminderen".

Ook voor wat betreft een "handling charge" van zeven procent in plaats van de huidige invoerrechten, een aspect waarvan minister Navarro zei te vrezen dat dit evenzo voor een daling van de overheids- inkomsten zou zorgen, was Tjon A Loi een andere mening toegedaan dan de bewindsman. "Het doet vreemd aan", zei deze, verwijzend naar het feit dat de minister bereid leek aanzienlijke bedragen uit te geven opdat een Franse maatschappij orde in de douane- zaken zou kunnen scheppen, "dat men bang is voor een zogenaamde "handling charge" omdat de inkomsten terug zullen lopen.

Introductie van een dergelijke "handling charge" zal anderzins volgens de momenteel niet actieve douane- functionaris, met zich meebrengen dat zeker tweederde deel van het "dure douanekorps" naar huis kan. De teruglopende inkomsten zouden dan volgens hem ruimschoots worden gecompenseerd kunnen worden door de niet onaanzienlijke daling van de kosten van het douane- apparaat. De huidige afwikkelings- duur is volgens Tjon A Loi fnuikend voor de economie. De afhandeling zal bij invoering van een "handling charge" veel vlotter kunnen verlopen, meent hij, daaraan toevoegend dat Rotterdam de grootste havenstad ter wereld werd omdat de douane- afhandeling nooit langer dan twee dagen in beslag neemt, terwijl op bijvoorbeeld Curaçao de gemiddelde afhandelings- termijn twee weken is.

Tjon A Loi verzet zich tevens tegen de uitspraak van Navarro, waar deze zei dat bij een tariefs- verhoging de administratie en de controle aanzienlijk zullen toenemen. Douane- technisch, zo voert hij aan, bestaat er namelijk geen verschil in administratieve verwerking van aangiften tussen laag belaste en hoog belaste goederen. "Beide soort goederen kennen exact de zelfde administratieve verwerking". Dat geldt, vervolgt hij, ook voor de controle op de invoer.

WILLEMSTAD — Omdat de PP- kaarten, voor gratis doktersbehandeling, niet op tijd zijn klaargekomen, zijn de oude kaarten, die 1 mei af zouden lopen, geldig tot 8 mei. Het Bestuurscollege vraagt aan alle instanties die met deze kaarten te maken hebben begrip te hebben voor deze situatie en hun medewerking te verlenen.

Winnend lot wielrennen bekend

WILLEMSTAD — Het winnende lot van de wielren- wedstrijd van 5 april, georganiseerd door de Democratische Partij is het lot met nummer 203. Diegene die het lot met dit nummer heeft kan zijn prijs vóór 5 mei in ontvangst nemen bij de afdelingen van de DP op Otrabanda of Santa Maria. De winnaar moet hiervoor het lot en een identiteits- bewijs meenemen.

VBC: Jongeren krijgen zo een kans

Vooral jeugdige werklozen gebaat bij uitzendbureau

WILLEMSTAD — De Vereniging Bedrijfsleven Curaçao (VBC) is het slechts ten dele eens met de kritiek die de afgelopen maanden vanuit vakbonds- kringen werd geuit op het voorstel om op Curaçao een uitzend- bureau op te richten. Dat blijkt uit de jongste maandelijkse nieuwsbrief van de vereniging.

Het belangrijkste bezwaar dat uit het vakbonds- wezen werd vernomen, is de mogelijkheid dat permanente arbeids- plaatsen in de toekomst door uitzendkrachten bezet zullen worden. Het beleid in deze zal er inderdaad op gericht moeten zijn, erkent ook de VBC, om het werken via een uitzend- bureau te beperken tot tijdelijk werk. Substitutie van permanente werkgelegenheid door tijdelijke werk- gelegenheid zou in elk willekeurig land met veel werkloosheid terecht stuiten op grote weerstand, vindt de VBC eveneens. Van verenigings- zijde wordt daaraan echter toegevoegd, dat van de andere kant moet worden erkend dat een uitzend- bureau juist zal zorgdragen voor meer flexibiliteit op de arbeidsmarkt. Daardoor zullen, zo meent de VBC, vooral jeugdige werklozen een kans kunnen krijgen.

In de nieuwsbrief voert de vereniging met betrekking tot dit onderwerp evenzo aan, dat volgens een studie van de Nederlandse Stichting Maatschappij en Onderneming, ruim zestig procent van het bestand van arbeids- krachten in Nederland uit jongeren in de leeftijds- klasse van achttien tot en met vierentwintig jaar. Via een arbeids- bureau zouden ook de jeugdige werklozen op Curaçao ervaring kunnen opdoen op de arbeidsmarkt, terwijl ondernemers sneller een tijdelijke kracht zullen nemen via een uitzend- bureau dat zorgdraagt voor de tijdrovende selectie- procedure.

Bij viering Dag van de Arbeid

Lourens verdedigt de overheidsmaatregelen

WILLEMSTAD — Minister Winston Lourens van Arbeid en Sociale Zaken deed gisteren tijdens de viering van de Dag van de Arbeid een beroep op de sociale partners om de krachten te bundelen en gezamenlijk te werken aan een betere toekomst voor Curaçao. De minister verdedigde in het Wilhelminapark evèneens de maatregelen die door de regering zijn genomen en het ontslag van vele ambtenaren tot gevolg had: hoe tegenstrijdig dat ook mag klinken, de maatregelen zijn bedoeld om nieuwe arbeidplaatsen te scheppen, zo bracht de bewindsman met heftige bewoordingen naar voren.

Zoals bekend werd gisteren zowel in Otrabanda als in Punda de Dag van de Arbeid gevierd. Voorafgaande daaraan had zich middels de media een heftige strijd afgespeeld, met name tussen de overheidsvakbond ABVO en het overkoepelende vakbondsorgaan Kamara Sindikal. Die ruzie had tot gevolg dat de vakcentrale CGTC gisteren tezamen met de ABVO de viering hield en de Kamara Sindikal samen met de SSK in het Wilhelminapark bijeen kwam. Daar waren ook verschillende politieke leiders vertegenwoordigd. De opkomst van het publiek was overigens teleurstellend: terwijl vakbondsleider Ewald Ong-A-Kwie de optimistische schatting maakte van "meer dan vierhonderd aanwezigen" zullen dat er zo'n tweehonderd geweest zijn.

Voorafgaande aan de verschillende speeches van vakbondsleiders en de minister van Arbeid en Sociale Zaken, vond een, voornamelijke muzikale dienst plaats in het Wilhelminapark. Het was daarna de minister die als eerste het woord kreeg en zeer filosofisch inging op de diepere betekenis van "liefde". Ook maakte de minister melding van de vele werklozen in de gemeenschap, hetgeen voor hem reden was de Dag van de Arbeid met "gemengde gevoelens" te ervaren.

Uiteraard kwam het rapport Berenschot tijdens deze viering aan de orde. Minister Lourens verdedigde nogmaals het beleid van de huidige regering die zeer recentelijk een serie van maatregelen doorvoerde en een aantal diensten sloot. Alhoewel de minister erkende dat dit zeer pijnlijke maatregelen zijn, noemde hij het noodzakelijk en bovendien getuigen van moed van de regering, dat deze toch zijn doorgevoerd. Men moet reeel zijn, aldus Winston Lourens, alle ambtenaren moeten aan het eind van de maand worden uitbetaald en dat geld groeit niet aan de boom. Indien de inkomsten dalen, moet de situatie daaraan worden aangepast. Het is ook het scheppen van nieuwe arbeidsplaatsen dat de overheid voor ogen heeft bij deze maatregelen, aldus de minister, als dat offers vereist, moeten die offers gedragen worden. Tot slot van zijn speech deed de minister een beroep op de sociale partners om gezamenlijk met de overheid te trachten de situatie te verbeteren en te werken aan een betere toekomst.

Gezien de ruzie die er aan de viering van de Dag van de Arbeid vooraf was gegaan, viel het te verwachten dat deze kwestie nog aan de orde zou komen. Zowel de minister als Kamara Sindikal- voorzitter Errol Cova deden beide een felle uithaal naar de overheids- vakbond ABVO. Alhoewel de Kamara Sindikal ook vorige week al heftig reageerde op bepaalde verklaringen van de ABVO en daar weer reacties van de overheids- vakbond op volgden, deed Cova gisteren wel de mededeling dat ondanks de conflicten die zich van tijd tot tijd tussen de verschillende vakbonden afspelen, deze gezamenlijk de strijd zullen aanbinden als dat nodig mocht blijken. Dan zullen de conflicten volgens de vakbonds- leider opzij gezet worden en de bonden hun krachten bundelen.

Kibbelaar krijgt ontslag aangezegd

Situatie Elisabeth hospitaal dreigt wederom te escaleren

WILLEMSTAD — Zo'n anderhalf jaar na de grote staking in het Sint Elisabeth Hospitaal dreigt de situatie wederom, met dezelfde oorzaak, te escaleren. Eind april ontving CBV- voorzitter Daphne Kibbelaar een schrijven van het Sehos- bestuur waarin hem het ultimatum werd gesteld zich uit de vakbond terug te trekken of hem anders ontslag in het vooruitzicht werd gesteld. Terwijl dit weekeinde door de CBV een beleid uitgestippeld zal worden en de verschillende telegrammen de deur al uit zijn, hebben de shopsteward van de vakbond zeer fel gereageerd op het gebeuren zodat acties, bij een onveranderd standpunt van het Sehos- bestuur, niet onwaarschijnlijk lijken.

Zoals bekend liep de problematiek rond de volgens het bestuur van het Sint Elisabeth Hospitaal (Sehos) onverenigbare functies van de CBV- voorzitter Kibbelaar, zo'n anderhalf jaar geleden uit tot een volledig stilleggen van het ziekenhuis. Daphne Kibbelaar, die inmiddels al 28 jaar in dienst is van het hospitaal, is al meer dan twintig jaar actief in de ziekenhuis- vakbond. Zo'n twee jaar geleden maakte het Sehos- bestuur echter bekend dat de functie van Kibbelaar als coordinator van de operatie- kamer niet verenigbaar zou zijn met het voorzitterschap van de vakbond. Toen werd geeist dat hij uit de vakbond zou treden. Na vele mislukte pogingen om de partijen dichter tot elkaar te brengen, kwam het Triumviraat met beide partijen tot een accoord.

Gedurende de afgelopen anderhalf jaar heeft er regelmatig overleg plaats gevonden tussen het Sehos- bestuur en de CBV middels een speciaal in het leven geroepen commissie die zich over dit conflict moest buigen. Voor de vakbond kwam de brief dan ook als een grote verrassing, zo werd vernomen uit bestuurskringen. In de brief die Kibbelaar 24 april ontving wordt gemeld dat het dienstverband alleen dan gehandhaafd kan worden, als Kibbelaar binnen 14 dagen schriftelijk laat weten geen bestuurs- of adviseurs- functies binnen de vakbond meer te zullen vervullen. Indien de CBV- voorzitter daar niet mee accoord gaat, zal het dienstverband worden opgezegd.

Over de brief, die door de CBV als "chantage" wordt gezien, zijn inmiddels telegrammen gestuurd naar de minister en de gedeputeerde van Volksgezondheid waarin om bemiddeling wordt gevraagd. Aan het Sehos- bestuur is tot twee maal toe reeds een brief gestuurd waarin om een vergadering wordt gevraagd om opheldering te krijgen.

Het CBV- bestuur buigt zich dit weekeinde over de problematiek en zal dan een beleid uitstippelen. Alhoewel uit verklaringen bleek dat het bestuur acties vooralsnog wil voorkomen, blijken de vakbonds- shop[illegible] reeds zeer heftig gereageerd te hebben op het gebeuren.

Eis 16 jaar in gijzelingszaak president Ecua[dor]

QUITO — De fiscaal [...] krijgsraad in Quito hee[ft] tien jaar gevangenisst[raf] vraagd tegen een der [...] van de gijzelingsactie [...] van president Leon F[ebres] Cordero het slachtoffe[r] en welke werd uitge[voerd] door ruim ta[...] luchtmacht- commando[’s].

Luchtmacht- kapitein [...] Abarca achtte zestien jaar [...] plaats voor korporaal Hen[...] na aan wie orde- verstoring [...] verweten evenals het in g[evaar] brengen van de veiligh[eid] strijdkrachten, terwijl h[em] medeplichtigheid ten last[e] gelegd aan de moord op tw[ee] wachten van de presiden[t...] na’s advocaat Celio Ro[...] concludeerde tot vrijspraa[k] dat het proces niet ove[reen]komstig de bestaande wet[...] was gevoerd. Ook telde [...] conclusie mee dat verschi[llende] officieren hadden meege[daan] aan de gijzelings- acti[e], echter niet voor de krijg[sraad] zijn gebracht.

De bedoeling van de gij[zeling] was geweest om de gedetin[eerde] voormalige luchtmacht-[com]mandant Frank Vargas [...] vrij te krijgen in ruil vo[or] beeindigen van de gijzeli[ng van] de president. Deze opzet is [...] daad geslaagd. Volgens de [advo]caat waren de gedetineer[de] ra- commando’s tijdens h[...] tentie trouwens ook gema[...]

*****

MOSKOU — Steun voo[r ...] batsjovs hervormings- beleid [...] tiek op het VS- Star wars- pr[ogram]ma stonden centraal bij de jaa[rlijkse] 1 Mei- parade in Moskou met [...] me van tienduizenden men[sen ...] april kregen 717 SU- joden t[oestem]ming naar het Westen te emi[greren]. Dit is het hoogste maand- cij[fer ...] laatste 6 jaar, aldus het ove[rheids-] migratie- comite.

ÑAPA
AMIGOE
Weekend Bijlage
ZATERDAG 2 MEI 1987

KINDEREN OVER PIJN:
"pijn is een soort gevoel als je hand tussen de deur zit, want dan zetten je zenuwen uit".

"pijn is het ergste als ik bloed, want dan kan ik het zien".

"o, pijn dat heb ik altijd en dan lig ik in het ziekenhuis en denk ik aan de andere kinderen en dan voel ik mij anders en dan huil ik (blij), maar ik heb ook wel eens een gewoon gat in mijn hoofd gehad".

"toen ik pijn had, dacht ik alleen maar aan de pijn en ik wou er niemand bij: als ze er waren, wou ik ze niet, en als ze weggingen, dan wou ik ze terug".

"als ze allemaal om je heen gaan zitten ouweneten, dan voel je het veel erger, maar als ze een verhaal vertellen dan denk je aan zeerovers of zo".

"ik had liever een boekje van mijn moeder, dan dat ze zat te kletsen".

"van mij mogen ze best praten, maar niet over de pijn".

"pijn is als het zeer doet".
(Uit: Praten over je pijn van Tini Visser)

PIJN

PIJN IS ONPRETTIG, kinderen willen een snoepje of een kusje op de plek waar ze pijn hebben, om de pijn te verzachten. Sommige pijnen zijn niet te verhelpen noch door dokters noch door aandacht. Zo'n pijn neemt een andere plaats in, in ons leven, welke?

Doret Krullers is midden veer-g, was verpleegkundige van be-oep en is nu al jaren chronisch ijnpatiënte: "Het begon onge-eer vier jaar geleden, mijn ac-eve leven is veranderd in een assief leven. Ik was lid van al-rlei organisaties en sportclubs, ociaal was ik ook actief, maar egenwoordig onderneem ik iets meer. Door mijn beroep was k gewend hulp te geven. Ik voel-e mij heerlijk, in een keer gaat at niet meer. In het begin nog el, maar ik moest zo vaak iets fzeggen. Je krijgt dan een onze-erheid over je, uiteindelijk doe bijna niets meer bij de ge-achte dat je wéér iets moet af-eggen. Mensen kunnen niet eer op mij rekenen, daardoor eb ik mij steeds meer terugge-okken. Ik vind mijzelf een over-ast".

Het begon vier jaar geleden et rugklachten en pijn in beide enen, wat is er zoal gedaan? "Ik eb drie rugoperaties ondergaan nder andere voor hernia. Het chijnt dat er nu geen hernia eer geconstateerd kan worden, aar ik heb altijd pijn. Vooral bij itten, staan en lopen. Na de weede keer dat ik was geope-eerd, vond men het al vreemd at ik over pijn blééf klagen. oed ik ben toch weer geope-eerd, alleen, dit heeft mij niet an de pijn afgeholpen. Litte-en- weefsel wordt aangemerkt ls de oorzaak van de pijn. Ach, anaf het begin totnutoe was en het een lijdensweg".

Na de operaties volgden nog nige ziekenhuis- opnames, be-andelingen bij fysiotherapeu-en en voortdurend gebruik van edicijnen. Maar van de pijn is Doret nog steeds niet af.

Pijn is een signaal. Een teken, at er in je lichaam iets aan de and is. Pijn brengt mensen in erste instantie bij een arts; deze s erop gericht de lichamelijke orzaak of stoornis die samen-angt met die pijn weg te nemen. Wanneer deze stoornis wordt ge-onden, dan wordt ze behandeld n op deze wijze wordt er een ntwoord op de pijn gegeven.

Daarnaast zijn er echter vele ijnen, waarbij óf geen behande-ng (meer) gevonden kan wor-en voor de stoornis c.q. aandoe-ning (bijvoorbeeld rheumatische andoeningen) óf waar geen re-atie gelegd kan worden met een ichamelijke stoornis (bijvoor-eeld sommige hoofdpijn-lachten). Pijnen als gevolg van anker worden hier buiten be-chouwing gelaten. Het gaat om ijnen waarop niet direct een ntwoord kan worden gegeven. e zogenaamde «intractable ain», onhandelbare pijnen.

Doret Krullers hiervoor: "Langzamerhand begin ik te urven denken, dat de pijn niet eer weg zal gaan. Daar heb ik ier jaar voor nodig gehad en og... ik heb het gevoel dat ik al-es heb geprobeerd. Door de jaren een ben ik murw gemaakt en en mij steeds kleiner gaan voe-en. Natuurlijk denk ik nog teeds laat ik maar pijnstillers emen, want je weet maar nooit. k denk echter dat ik nu een peri-de "rust" wil, niet meer in het edisch circuit. Ik moet echter oegeven dat ik dat reeds eerder eb gedacht. Na een tijdje ging ik oen toch weer naar mijn specia-list, wie weet misschien wat ieuws onder de zon? Op den uur krijg je een hekel aan jezelf, e hebt het gevoel dat je telkens nderuit gaat. Je gaat jezelf af-keuren, je denkt: ik kan niets. Je amilieleden weten het onder-hand ook wel en mensen in je om-geving zijn ook niet meer zo geïnteresseerd in je verhalen.

Heel veel mensen zeggen: "Ach Do, de kop op dat hoort er nu eenmaal bij". Maar voor je kinderen forceer je jezelf. Ten opzichte van hen kun je het toch niet steeds laten afweten?"

Als pijn niet kan worden gezien als een signaal dat er iets mis is in ons lichaam, wat betekent het dan wel?

Hoe wordt pijn gedefinieerd? Het fenomeen pijn wordt al eeuwenlang beschreven, de filosoof Descartes beschreef pijn als een reactie van de "geest" op een schadelijke prikkel van het "lichaam". Deze opvatting ligt nog steeds aan de basis van het medisch ziektemodel. Vooral de laatste jaren is het fenomeen pijn echter vanuit verschillende disciplines in de aandacht gekomen, vanuit onderscheiden gezichtspunten kan men pijn natuurlijk verschillend definiëren.

Met name in Amerika is men zich als gevolg van de vele veteranen na de Tweede Wereldoorlog en Vietnam, intensief bezig gaan houden met mensen, die chronisch pijn hebben. In 1961 werd er in Seattle de eerste kliniek geopend voor mensen met chronische pijn. In Nederland is de georganiseerde pijn- bestrijding vanaf ongeveer 1975 op gang gekomen. In navolging van Amerikaans model zijn er in diverse plaatsen "pijnklinieken" van de grond gekomen en treft men in verschillende ziekenhuizen pijnteams aan, waarin artsen vanuit verschillende specialismen (bijvoorbeeld anasthesisten, neurologen) met psychologen en maatschappelijk werksters samenwerken, om mensen met chronische pijn te "helpen".

Grofweg kun je zeggen dat er twee "scholen" zijn binnen de pijnbestrijding. De "school", die meent dat vrijwel alle moeilijk te verklaren pijn voortkomt uit psychische problemen, mensen zouden hun psychisch lijden vertalen in lichamelijk lijden. Grote waarde wordt uiteraard gehecht aan de inbreng van psychologen. Daarnaast is er de "school", die ervan overtuigd is dat pijn weliswaar een psychische component heeft, maar dat alle pijn ooit een lichamelijke oorzaak heeft gehad.

Het is heel moeilijk een bevredigende definitie van pijn te geven, alhoewel iedereen wéét wat pijn is. De kortste omschrijvingen zijn: «pain is when it hurts», "pijn is een teer punt", "pijn is wat ik voel". Het woord pijn wordt gebruikt om te verwijzen naar een grote variëteit van verschillende gevoelens, die weinig met elkaar gemeen hebben. (Behalve voor de aanduiding van de plaats van de klacht, zoals rugpijn, buikpijn etc.).

Iedereen zal een antwoord kunnen geven op de vraag wat pijn is, het antwoord zal echter van mens tot mens verschillen. Zelfs voor mensen die chronisch pijn hebben, zal de omschrijving van dag tot dag kunnen verschillen, van cultuur tot cultuur, maar het is zeker ook zo dat een mens de ene dag beter tegen zijn pijn kan dan de andere dag. Er zullen telkens andere omschrijvingen worden gegeven. Pijn is subjectief, de betekenis is voor ieder mens anders.

BELEVING

Hiermee kom je op het meest wezenlijke punt van het fenomeen pijn, namelijk pijn is wat als pijn wordt beleefd. Ieder mens voelt op zijn manier pijn. Dit heeft te maken met vele factoren, zoals de persoonlijkheid van de pijnlijder, het leefmilieu, de cultuur waarin iemand is opgevoed, leeftijd, geslacht etc. Iemand, die pijn heeft, presenteert deze pijn of juister gesteld de gevolgen van het hebben van pijn aan zijn omgeving. Dit is het pijngedrag van iemand, opgebouwd uit twee componenten namelijk het voelen van de pijn en het beleven van de pijn.

Is het zinvol om de vraag — wat is pijn? — te stellen, gaat het wel om het antwoord of ontstaat de vraag als een reactie op ons niet aanvaarden van pijn?

Gaat het niet om het pijnbeleven, het lijden dat bij pijn zit, ongeacht of we het antwoord weten op de vraag of ongeacht de oorzaak van de pijn? Volledig objectieve oorzaken van pijn vaststellen is onmogelijk, zèlfs wanneer er lichamelijk afwijkingen zijn vastgesteld. In een onderzoek bij mensen, die zeiden zich volkomen gezond te voelen werden legio afwijkingen geconstateerd, die echter geen klachten veroorzaakten. Bijvoorbeeld afwijkingen van de rug. Daarnaast zijn er talloze mensen die klachten, pijn, hebben zonder direct aanwijsbare oorzaak. Méér factoren dan alleen lichamelijke afwijkingen of stoornissen kunnen een rol spelen bij de ervaring van pijn.

Wanneer je naar bepaalde oude gezegdes kijkt, zoals "het ligt mij zwaar op de maag", of "de hele wereld op je schouders dragen", dan wijzen deze er in feite op dat de mens noch alleen uit psyche noch alleen uit lichaam bestaat. Beide aspecten zijn niet te scheiden.

Voor chronische pijnlijders , bedoeld worden mensen die langer dan zes maanden pijn hebben, betekent pijn in elk geval bij voortduring lijden. In de meeste literatuur spreekt men over chronische pijn wanneer de pijn langer dan zes maanden voortduurt. Er zijn echter publicaties, die reeds na twee, drie maanden van chronische pijn spreken. Wanneer je pijnlijders zelf vraagt, blijkt dat ze eerder geneigd zijn de grens te verleggen tot bijvoorbeeld een jaar, alvorens over "echt" chronisch te spreken. Voor chronische pijnlijders is ondanks alle hulp, behandelingen en raadgevingen de pijn blijven bestaan.

De pijn is er, heftig, bij aanvallen, altijd, een hele poos en soms zelfs een leven lang. Chronische pijn heeft een totaal andere dimensie gekregen dan "normale" pijn die dient als signaal. Voor velen is deze pijn een "persoon" geworden waarmee de pijnlijder schijnt te moeten samenleven.

De pijn is als het ware een dagelijkse realiteit, die zich in meer of mindere mate manifesteert, maar altijd vaak sluipend aanwezig is. Mensen met chronische pijn voelen zich gedwongen er voortdurend rekening mee te houden. Pijn is als een ongewenste gast in het leven, die zich niet laat uitbannen en die erg veel energie vergt.

Deze "gast" kan op vele terreinen van het leven invloed uitoefenen, zo ook vertelde Margaret Martina, moeder van twee kinderen, 39 jaar, chronisch pijlijdster sinds zeven jaar. "Ik moet steeds kiezen en afwegen wat betreft activiteiten en medicijnen. Bijvoorbeeld als ik 's morgens veel doe, kan ik 's avonds niet meer bij iemand op visite gaan. Trouwens op visite gaan of bezoek ontvangen, daar heb ik steeds minder zin in, want ik kan niet rustig blijven zitten. Ik moet mij heel veel ontzeggen. 's Morgens is de pijn wel te accepteren, maar in de loop van de dag wordt het steeds erger. Hoe meer pijn ik heb hoe verdrietiger ik word, soms kwaad en wanhopig. Vroeger vlak na de operatie ben ik ongeveer gedurende tweeëneenhalf jaar heel veel in paniek geweest. Nu ben ik verdraagzamer geworden. Ik zoek zo veel mogelijk afleiding en ben het liefst in de buitenlucht. Ik heb steeds minder contacten met vrienden en familieleden. Ik voel mij ook vaak alleen, maar van de andere kant ook onbegrepen. Mijn man begrijpt me steeds minder, die zegt: "Als je pijn hebt, hoef je toch niet gek in je kop te worden of altijd depressief". In feite heb ik niemand om echt mee te praten. Ik zoek wel allerlei soorten afleiding, zoals zwemmen, koken, dan ik ben tenminste bezig".

Het is moeilijk om met pijn en met problemen, die gerezen zijn als gevolg van de pijn, om te gaan. Gevolgen, zoals isolement, mensen raken geïsoleerd omdat ze steeds minder kunnen of zichzelf een zeur vinden, ze verliezen sociale contacten. Mensen raken door pijn in relationele problemen, want pijn vraagt veel óók van de partner en kinderen van pijnlijders.

MEE LEREN LEVEN

De opmerking — daar moet je maar mee leren leven — biedt natuurlijk geen soelaas. Integendeel. Het is een bijna onmogelijke opgave met pijn te leven. Niemand leert er namelijk echt mee te leven en bovendien zit in een dergelijke opmerking een ontkenning van de pijn als probleem ervaren, die je leven ongelofelijk kan beïnvloeden. Verder zal een pijnlijder onmiddellijk denken: hóé dan?

Wanneer iemand chronisch pijnlijder is geworden en hij mocht het geluk hebben dat een deel van de pijn wordt verholpen, blijkt in de praktijk dat deze "restpijn" uiteindelijk weer zo zwaar gaat drukken dat mensen allerlei wegen en middelen gaan zoeken om ervan af te komen of dat deze pijn zodanige vormen aanneemt dat ze wederom onaanvaardbaar wordt.

Door het voortdurend hebben van pijn voelen mensen zich down, verdrietig en hebben geen lust om iets te ondernemen. Zien bij het aanbreken van de dag niet hoe ze het einde van de dag zullen halen. Mensen voelen zich door pijn eenzaam en zijn in een voortdurende strijd gewikkeld tegen die pijn. Toch lijkt het alsof er sprake is van een proces in het pijnleven. In de beginfase zijn mensen voornamelijk angstig en bang voor de pijn. Ze verwachten van hulpverleners en artsen oplossingen. Ze steken de energie, die hen nog rest, in het rennen van de ene vermeende oplossing naar de andere. Allerlei heils- en gebedsgenezers incluis. Het duurt erg lang voor een chronische pijnlijder inziet dat noch artsen noch anderen de pijn kunnen oplossen.

Daarna breekt de tijd aan van bewijzen en eisen. Je flinker voor willen doen dan je bent. Volgens een pijnlijdster: "Onbewust zoek je bevestiging bij jezelf en bij anderen, goh wat ben jij flink dat je ondanks je pijn... weet ik wat kunt. Je houdt jezelf voor de gek". Schuldgevoel ten opzichte van anderen speelt een grote rol. Pijnlijders hebben het idee dat ze door de pijn niet meer dezelfde zijn, ze veranderen. Vanuit het besef anders geweest te zijn, willen ze voortdurend aan anderen bewijzen wel nog zo flink te zijn als "vroeger" voor de pijn of wel nog alles te kunnen, zodat ze voortdurend het gevoel hebben boven hun eigen krachten uit te moeten gaan, maar "flink zijn, wordt ook gewoon".

Een uitspraak uit een interview met prof. Booy, werkzaam in Amsterdam in een pijnteam, sluit hierbij aan: "Mijn ervaring is dat veel mensen hun problemen beter aan kunnen als de pijn is verdwenen. Ze hebben dan weer energie over om echt iets aan hun situatie te veranderen. Mogelijk gaan ze dan op zoek naar ander werk dat gemakkelijker voor hen is, zoeken ze hulp voor hun huwelijks- problemen of besluiten ze eindelijk te gaan scheiden. Maar eerst moet die pijn weg, want die vreet energie".

"Pas waneer je ondanks je pijn weer van jezelf kunt houden, eis je minder van jezelf, kun je zeggen, ik wil dit niet of dat niet. Kun je echt kiezen en naar je lichaam luisteren. Wanneer je pijn ziet als iets wat bij jouw bestaan hoort, schop je er niet meer tegen en ben je de baas over jouw pijn en de pijn niet de baas over jou", aldus een pijnlijder.

Het is een heel lang proces om dit zo te gaan zien en te blijven zien. Een proces dat duurt zolang de pijn er is, vaak levenslang, want de verschillende fasen volgen elkaar niet chronologisch op, de pijn blijft. De situatie van de pijnlijder is doorgaans een situatie gekenmerkt door een wankel evenwicht, in welke fase van de pijnbeleving hij zich ook bevindt.

CONTROVERSE

Pijnlijders vinden dat ze veel onbegrip ontmoeten voor hun situatie zowel bij artsen als bij hulpverleners als bij mensen in hun directe omgeving. "Alleen mensen die je erg goed kennen, zien het aan je", zo deelde een pijnlijder mee of "ze zien het niet aan je en zeggen vaak och, je ziet er toch goed uit, maar toch heb je een gebroken lijf en dat is erg moeilijk. Pijn geeft een communicatie- probleem. Mensen zouden wel willen dat iemand, de dokter, de partner éven de pijn zou ervaren, heel éven zou voelen wat een pijnlijder voortdurend voelt. Gedeelde smart is immers halve smart, maar pijn is niet te delen. Het hebben van pijn, levert voortdurend een dilemma op: als je er niks aan doet, ben je normaal, als je jezelf bent... Pijnlijders hebben vaak het idee dat ze aan een beeld moeten beantwoorden, dat men heeft van pijnlijders. Beantwoord je daar niet aan, dan word je maar ten dele serieus genomen. Pijnlijders hebben het idee voortdurend begrip of ondersteuning te moeten vragen, dat is moeilijk, ze zijn het vaak moe te moeten uitleggen en trekken zich daardoor in zichzelf terug. Ze zetten het hun toegeëigende masker op en voelen zich alleen, eenzaam. Iemand drukte het zo uit: "Pillen begrijpen mij niet, want dat is geen arts of verpleegster die naast mij gaat staan, want is 20 maal zo goed dan tien potten pillen".

De omgeving kan weliswaar niet voelen wat de pijnlijder voelt, maar het minste wat ze kan proberen is haar sympathie aanbieden, proberen te begrijpen.

Er zijn veel studies verricht over pijn, pogingen om de mechanismen te verklaren, waardoor pijn ontstaat en waardoor pijn verminderd kan worden. Studies om te kijken of pijn "meetbaar is, te klassificeren of te kwantificeren. Komende augustus vindt er in Hamburg het vijfde wereldcongres plaats over pijn. Een stap weer in voorwaartse richting. Toch is er relatief weinig geschreven over "patiënten met pijn", de mensen die bij de dokter of andere hulpverlener komen met een pijnklacht (of uiteindelijk niet meer). Het zou tot vreugde stemmen wanneer daar wat meer onderzoek of aandacht aan besteed zou worden.

In Nederland pleit de gezondheidsraad zeer sterk voor het oprichten van multi-disciplinaire teams, verbonden aan grotere ziekenhuizen, die ook door huisartsen geconsulteerd kunnen worden. Zoals eerder in dit artikel reeds ter sprake kwam, bestaan er reeds meerdere van dergelijke teams. Maar de gezondheidsraad stelt een meer eensluidende aanpak voor. Het zou misschien een zinvol idee zijn ook op Curaçao te bekijken en te onderzoeken of een integrale aanpak tot resultaten kan leiden bij mensen met chronische pijn.

DIANA MONISSEN

De namen van de personen, die in de tekst voorkomen zijn gefingeerd, omdat er te zeer persoonlijke uitspraken werden gedaan. De teksten van de personen zijn evenwel letterlijke aanhalingen.

Enige literatuur- suggesties voor geïnteresseerden:

J.J. Groen: Het syndroom voor onbehandelbare pijn.
J.W.F. Beks: The management of pain.
L.J. Menges: Chronische pijn: uitdaging tot samenwerking en De psychologie van de patiënt met pijn.
W. Metz: Pijn, een teer punt.
R. Melzack: The puzzle of pain.
D. Swanson: Chronic pain as a third pathologic emotion.
K. Schaepman: 2 artikelen over chronische pijnpatiënten uit Vrij Nederland.
G. Naminde: Het zal wel psychisch wezen uit: Mensen medisch.

In wit jade doosje

Chinezen vinden resten van gecremeerde lijk van Boeddha

PEKING — Archeologen hebben bij een grot buiten Peking resten van het gecremeerde lijk van Boeddha gevonden. Dit hebben Chinese functionarissen dinsdag meegedeeld. De twee kleine korreltjes, uiterst heilige relikwieën in het Boeddhistische geloof, lagen in een grot in de Shijing- berg.

De vondst dateert al van november 1981, aldus Zhou Shaoliang, vice-voorzitter van de Chinese Boeddhistische vereniging. Zhou verklaarde dat men de vondst geheim heeft gehouden totdat er zekerheid over bestond dat de twee bruinachtige stukjes ter grootte van een rijstkorrel inderdaad "Sartras" zijn, gecremeerde resten van het lichaam van Boeddha.

"Het zijn voor zover wij weten de enige overgebleven sartras in de wereld", zei Zhou. De enige andere resten van Boeddha zijn twee tanden, waarvan er een bewaard wordt in een tempel aan de rand van Peking en de ander in Sri Lanka.

Boeddha, de stichter van het Boeddhisme, leefde van 563 tot 483 voor het begin van onze jaartelling. Hij was afkomstig uit het adelijk geslacht van de Sakya's in het noorden van het huidige India.

Zhou citeerde uit de oude geschriften volgens welke Boeddha's overblijfselen na de crematie werden verdeeld tussen acht Indische staten. Volgens Chinese geschriften brachten Indische monniken 53 relikwieën naar China en drie daarvan werden ten tijde van de Sui- dynastie geschonken aan een tempel bij Peking.

Zhou zei dat een inscriptie op het deksel aangaf dat het kistje, waarin de sartras werden aangetroffen, drie relikwieën moest bevatten. Er bevonden zich echter maar twee in het kistje. Hij achtte het aannemelijk dat de derde was gestolen, hoewel de monniken hebben geprobeerd de aandacht van potentiele dieven af te leiden door twee parels in het kistje te leggen. Geschriften tonen volgens Zhou aan dat de relikwieën onaangeroerd in de grot hebben gelegen tijdens de Ming dynastie (1368-1644). Zij werden ontdekt in 1592 "tot verrukking van de Keizerin", aldus de Chinese functionaris. Zij gaf opdracht de korreltjes in een nieuw kistje van wit jade te leggen en terug te brengen naar de grot bij de Yunyutempel, waar zij tot 1981 hebben gelegen.

Volgens Zhou zullen de sartras vanaf 5 mei worden tentoongesteld in de Guangjitempel in Peking, het centrum van de Boeddhistische vereniging. Zij zullen definitief in de Yunju- tempel worden ondergebracht na de restauratie van het tempelgebouw.

Reagan spreekt Labour-leider als ambassadeur

Kinnock haalt bakzeil in Washington

LONDEN — Ook het tweede Amerikaanse bezoek van de Engelse oppositie- leider Neil Kinnock is op een mislukking uitgelopen. Nadat hij eind vorig jaar vanwege alle opwinding over Iran-gate eigenlijk al tussen de wal en het schip viel, is ook de nieuwe poging om in Washington enig begrip te wekken voor Labours unilaterale nucleaire ontwapenings- politiek, volkomen mislukt.

De bedoeling was een ontmoeting met president Ronald Reagan in het Witte Huis, die Neil Kinnock tijd en gelegenheid zou bieden om uit te leggen welke defensie- strategie zijn partij voorstaat als Labour de volgende verkiezingen wint. Die gelegenheid is inderdaad gegeven. Zij het dan mondjesmaat. Want nog ruziën de woordvoerders van het Witte Huis en van Labour over de tijdsduur en is onduidelijk of Labour- leider Neil Kinnock en zijn schaduw- minister van Defensie, Dennis Healey, nu een kwartier dan wel 25 minuten met Ronald Reagan in de Oval Room hebben zitten praten.

Wat wel duidelijk is, is dat hun ontmoeting met de president volgens de staf van het Witte Huis beleefd en zakelijk was; een omschrijving zo koeltjes als het protocol toestaat. En dat past ook helemaal in de Amerikaanse opvatting dat het bezoek er alleen maar toe diende om nog eens de opvattingen van Washington en Labour over de in Engeland te volgen defensie- strategie uiteen liggen. Zoals men ook in Washington kan horen dat Neil Kinnock en zijn toch ervaren schaduw- minister Healey moeilijk anders hadden kunnen verwachten met hun plan om onder meer alle Amerikaanse atoomwapens en nucleaire bases in Engeland te verwijderen.

"AMBASSADEUR"

Direct na afloop van de ontmoeting in het Witte Huis verklaarde Neil Kinnock nog dapper dat het gesprek uitstekend was verlopen en dat de president hen uiterst vriendelijk te woord had gestaan. Maar spoedig daarna bliezen zij stoom af en verklaarde een woedende Dennis Healey dat de president hem had toegesproken met de pijnlijke woorden: "Leuk u weer eens te zien, meneer de ambassadeur", terwijl hare majesteits vertegenwoordiger in Washington, Sir Anthony Acland, die de president al tien keer eerder heeft ontmoet, er in opperste verwarring bijstond.

Het was ook oud- minister van Buitenlandse Zaken, Dennis Healey, die eenmaal terug in Londen, cynisch de spot dreef met het onvermogen van Ronald Reagan om ook maar één moment te begrijpen wat hij en Neil Kinnock in de Oval Room te berde brachten en dat de president alleen maar sprak over wat er tevoren op spiekbriefjes bij hem was neergelegd.

Eigenlijk kwam het er op neer, zo liet Healey blijken, dat de president maar wat meewarig het hoofd heeft geschud. En dat dit wellicht gebeurd is volgens een vooropgezet plan om mevrouw Thatcher in de aanloop naar de verkiezingen een helpende hand toe te steken. Kortom, wat eigenlijk een public relations- trip had moeten worden, eindigde in diepe frustraties en beschuldigingen aan het adres van president Reagans woordvoeders, die een volgens hem volstrekt onjuiste weergave van de bijeenkomsten hebben gegeven.

MOEILIJK

Het lijdt geen twijfel, of dit zijn bijzonder moeilijke dagen voor de positie van Labour, die volgens de laatste opinie- peilingen nu voorbij is gestreefd door de Alliantie van Liberalen en Sociaaldemocraten. Met de kennelijke bedoeling daar onmiddellijk profijt van te trekken, lanceerde dr. David Owen namens de Alliantie een scherpe aanval op Neil Kinnock.

"Er is waarschijnlijk geen andere politicus, met uitzondering van zijn partijgenoot Tony Benn, die meer gedaan heeft om de Engels- Amerikaanse verhoudingen te beschadigen en de NAVO te ondermijnen dan Neil Kinnock", sprak Owen. En hij vond dat als de ontvangst van de Labour- leider in Washington inderdaad als een ingecalculeerde belediging was opgezet, dit helemaal zijn verdiende loon was.

(Uit de Haagsche Courant)

"Van Maria tot Rosy: over Nederlandstalige Antilliaanse literatuur

Kritiek op kritiek

IN *VAN MARIA tot Rosy*, een studie van de Nederlandstalige Antilliaanse literatuur, fulmineert Harry Theirlynck tegen het bevoogdende paternalisme dat de Nederlandse kritiek zou kenmerken waar het literatuur uit niet-Westerse landen betreft (1).

Theirlynck citeert instemmend Tip Marugg, die in een interview het vermeende denigrerende karakter van besprekingen uit het "moederland" op zijn werk in herinnering roept.

"Smalend sprak hij dan over de positieve discriminatie, die recensenten deed juichen als iemand uit de Derde Wereld een pen kon vasthouden. (...) Ze denken in Holland zeker: weer een inboorling, die lezen en schrijven geleerd heeft, dat is toch al heel mooi!" Een voorbeeld van deze vermaledijde Westerse literatuur- kritiek komt men tegen... in *Theirlyncks eigen studie*.

"(Frank Martinus Arions *Dubbelspel* is) een roman, waarin voor het eerst in de Antilliaanse literaire historie de zwarte bevolking, en niet te vergeten de zwarte vrouw, een hoofdrol spelen. Bovendien is die roman *dan nog eens door een zwarte Antilliaan* geschreven in een vaak door zijn treffende eenvoud en eigen-aardig gebruik van de Nedelandse taal, benijdenswaardig beelden stijl — *een ongelooflijke prestatie* voor iemand wiens moedertaal Papiamentu was".
(p. 54, cursivering toegevoegd)

Een vaderlijk schouderklopje voor deze auteur, "zwart" nog wel, die Nederlands heeft leren lezen en schrijven.

Mag Theirlynck zelf dan evenmin ontsnappen aan het verfoeide menselijke trekje bewondering te uiten voor (literaire) prestaties, die niet in de lijn der verwachting liggen, ook anderzins is *Van Maria tot Rosy* een ontkenning van zijn stelling. Aan het (al dan niet opzettelijk) mild bespreken van boeken uit Derde Wereld- landen, i.c. de Nederlandse Antillen, op grond van de huidkleur of afkomst van de auteur, komt in de ogen van Theirlynck eerst een eind wanneer zowel positieve als negatieve kritiek wordt geleverd. Theirlynck steekt inderdaad zijn bewondering voor en kritiek op bepaalde aspecten van de besproken romans niet onder stoelen of banken — *zomin als critici vóór hem dit deden*. Theirlynck plaatst zijn eigen negatieve kritiek vrijwel steeds naast die van andere critici. Dit kan hij (moeiteloos) doen, daar alle eerste in Nederland gepubliceerde romans van Debrot, Marugg, Van Leeuwen, Martinus Arion, De Jong, Lebacs en Garmers — "het object van onderzoek" — wel door een of meerdere recensenten negatief werden beoordeeld.

Theirlynck gaat echter niet expliciet in op de essentie van het probleem: moet niet-Westerse literatuur wèl of juist niet vanuit een Westers perspectief worden bestudeerd. Waar het de *waardering* van de Nederlandstalige Antilliaanse romans betreft, meent Theirlynck deze "serieus" te nemen door ze — impliciet — af te zetten tegen (zijn kennis van en waardering voor) de Nederlandse literatuur. Zijn beoordeling van De Jonghs *De boog* ter illustratie.

"Neen, het is allemaal niet best wat Edward de Jongh ons te lezen geeft: de dialogen zijn volstrekt onnatuurlijk, er komen veel te plotselinge wendingen in het verhaal voor, het toeval speelt als in een schoolopstel een veel te grote rol (...), en vele psychologiseringen van de koude grond in krompraat vervat (...) doen komiek aan (...)"

De *interpretatie* van de romans, daarentegen, dient in zijn ogen in eerste en laatste instantie in het licht van de Antilliaanse werkelijkheid te geschieden. De *literaire traditie* waarin de romans thuis horen is eveneens aan de (voor hem) andere kant van de oceaan te vinden: de Caribische literatuur. Enige toelichting op deze literatuur- kritische praktijk zou wel op zijn plaats zijn geweest — niet in de laatste plaat daar de Nederlandse critici op felle toon de wacht wordt aangezegd.

Zijn "gelijk" tracht Theirlynck meer dan eens te ondersteunen door op agressieve wijze voorgaande interpretaties af te wijzen. Nu wekt het veelvoud aan oppervlakkige besprekingen van Antilliaanse romans bij menigeen irritaties. De stelligheid waarmee Theirlynck meent te kunnen beweren dat met zijn zogenaamde "literatuur- sociologische invalshoek (...) de besproken romans alleen dan volledig en juist (zijn) te interpreteren" is echter volstrekt misplaatst. Op een aantal cruciale punten in zijn betoog slaat Theirlynck de plank goed mis.

Zo is het absoluut onjuist *Dubbelspel* te presenteren als een roman "waarin voor het eerst in de Antilliaanse literarire historie de zwarte bevolking, en niet te vergeten de zwarte vrouw, een hoofdrol spelen". Theirlynck ontbreekt het aan kennis van de *Papiamentstalige* Antilliaanse literatuur en dit wreekt zich onder meer hier. In een tiental Papiamentstalige (tendens)romans, die in de jaren '20 van deze eeuw op Curaçao werd geschreven, staat steevast de Afro-Caribische bevolkingsgroep centraal. Bovendien hebben Willem Kroon, Manuel Fray en Miguel Suriel — de meer of mindere "zwarte" auterus van deze romans — meer dan eens "de zwarte vrouw" een hoofdrol toebedacht (2). De negatieve kritiek, die Theirlynck Martinus Arions roman meegeeft, betreft een Antilliaanse traditie die ook teruggaat tot deze romans.

"Martinus Arion heeft de neiging de hoofdfiguren, die in zijn romans zijn ideeën moeten uitdragen, met teveel letterlijke getuigenissen op te zadelen, waardoor zij wandelende politieke pamfletten worden" (p.53)

In de romans van Kroon *cum sius* zijn het wandelende "religieuse pamfletten". Martinus Arion brengt zo een belangrijke verschuiving aan voor Antilliaanse lezers die met "teveel letterlijke getuigenissen" van het Rooms- katholieke geloof werden geconfronteerd, tot in hun literatuur toe.

Het belang van *Dubbelspel* wordt ook anderszins verkeerd ingeschat. In navolging van Joe de Roo (3) meent Theirlynck dat Martinus Arions roman een school- voorbeeld is van de *Négritude*. In deze wreekt zich Theirlyncks geringe kennis van deze Franstalige Afrikaans- Caribische stroming uit de jaren '30 en '40. Het is absurd te stellen dat twintig jaar na dato Martinus Arion met *Dubbelspel* nog dezelfde idealen nastreefde als toentertijd onder meer Aimé Césaire en Léon Damas. De enkele verwijzing (aan het eind van deze roman) naar het Afrikaanse continent en haar culturele erfgoed rechtvaardigen geenszins deze gelijkstelling. Deze roman houdt Afrika niet als ideaal voor, noch *de Afro*-Caribische mens, maar een specifieke houding en gedachtengang (de Afro-)Antillianen zich eigen zouden moeten maken om een voor ieder leefbare samenleving te scheppen (4).

Dit is helaas niet het enige dat mank gaat in de paragrafen gewijd aan "Nederlandstalige Antilliaanse literatuur in Caribisch perspectief". Eveneens in navolging van De Roo wijst Theirlynck op het thema van de "psychische integriteit die vele Caribische romans zou kenmerken.

"Het thema van de psychische integriteit is dé noemer waaronder men praktisch alle Antilliaanse romans kan brengen, dus ook de Nederlandstalige: alle hoofd- personages van de door ons behandelde romans zijn, elk op hun eigen manier met het zoeken van hun individuele, psychische integriteit bezig. Het meest sprekende voorbeeld is Tip Marugg «Weekendpelgrimage». In feite is deze roman het nauwgezette verslag van een Antilliaan die zich, heen en weer geslingerd tussen de erfenis van zijn blanke voorouders en de zwarte eilandcultuur, een culturele "Janus- figuur" voelt, maar na een intensief gewetensonderzoek tot de enig mogelijke keuze komt: die voor de eigen integriteit (...) de persoonlijke integriteit baseert zich op de eigen culturele "hutspot" van raciale en nationale elementen".

Een oppervlakkige generalisering. Er ontbreekt een essentieel onderscheid aan deze "constatering". Verschillende romans *eindigen* inderdaad met het (geidealiseerde) beeld van een integere, gewetensvolle Caribische mens. Veel groter is het aantal Caribische romans dat deze "psychische integriteit" — in feite de laatste "strohalm" na het wegvallen van Europa en Afrika als oriëntatiepunten — problematiseert. "Het meest sprekende voorbeeld is Tip Maruggs «Weekendpelgrimage»". De hoofdpersoon wordt zich bewust van de noodzaak van een integer, gewetensvol handelen naar zichzelf en naar anderen toe, zonder zich daarbij nog langer te kunnen verlaten op sociaal- culturele waarden en normen van de vorige generaties. Deze overtuiging bereikt hij — ieder weekend- pelgrimage opnieuw — uitsluitend door een overvloedig drankgebruik. Wanneer hij zijn roes heeft uitgeslapen, conformeert hij zich toch weer door zich op werkdagen geheel te voegen naar de maatschappelijke eisen van dat moment. Juist dit *falen* wordt keer op keer, meer of minder expliciet onder de aandacht gebracht en zeer uiteenlopend verantwoord — door Boeli van Leeuwen, Edward de Jongh, V.S. Naipaul, Sam Selvon, Garth St. Omer, Earl Lovelace, Alejo Carpentier, Maryse Condé en niet te vergeten Edgar Mittelholzer. Deze laatstgenoemde auteur voert Theirlynck op als "initiator" van het betreffende thema. Er zijn echter weinig na-oorlogse Caribische auteurs, die het belang van het moederland voor de koloniën zo onderstreepten als deze Trinidese auteur (5).

In de ogen van Theirlynck zit de Caribische en daarmee de Antilliaanse literatuur wel bijzonder eenvoudig in elkaar. Juist in het onderschatten van de complexiteit van de (Nederlandstalige) Antilliaanse literatuur en van haar relaties met de anderstalige Caribische literaturen schuilt een mijns inziens vervaarlijker vorm van Westerse arrogantie dan in het "milde bespreken van boeken uit de (ex-)koloniën".

Deze onderschatting komt ook naar voren wanneer we Theirlyncks "literatuur- sociologische benadering" nader bekijken. Aan Theirlyncks studie ontbreekt iedere poging expliciteit aan te geven wat zijn "literatuur- sociologische benadering" inhoudt. De aanzienlijke verscheidenheid aan opvattingen op dit literatuur- wetenschappelijke terrein wordt al helemaal niet onderkend — maar dit terzijde. Voor Theirlynck laat de Antilliaanse literatuur zich "volledig en juist interpreteren" door aan de hand van enkele sociaal- economische studies van Curaçao een aantal gegevens uit de teksten toe te lichten. Voor buitenstaanders minder bekende, maar invloedrijke gebeurtenissen en processen passeren de revue, zoals de komst van de Shell (1915-1918) waardoor de Curaçaose samenleving in korte tijd veranderde van een agrarisch- commerciële in een modern kapitalistische, geïndustrialiseerde maatschappij, en waardoor de sociale stratificatie ingrijpend veranderde. Verschillende Antilliaanse auteurs beschrijven deze veranderingen in hun werk. Theirlynck constateert vervolgens dat dergelijke beschrijvingen — afgewogen tegen de wetenschappelijke studies — betrekkelijk accuraat zijn. Zo "(lijkt) Marugg zijn roman op de secundaire literatuur op tafel te hebben geschreven" (ook al verscheen die "secundaire literatuur" dan nà *Weekendpelgrimage*). Een dergelijke "literatuur- sociologische benadering" zoekt naarstig naar betrouwbare informatie, dat wil zeggen andersins verifieerbare gegevens, laat onbesproken dat waarover geen sociologische kennis voorhanden is en dat wat afwijkt van de maatschappelijke werkelijkheid.

De sociaal- economische studies worden vervolgens *en passant* ook nog aangewend om te "verklaren" waarom de Antilliaanse auteurs schrijven zoals ze schrijven, met name voor wat betreft de keuze van personages en motieven. Dit dwingt Theirlynck er onder meer toe overeenkomsten te laten domineren boven verschillen, zoals in het geval van de drie blanke Antilliaanse auteurs, Debrot, Marugg
en Van Leeuwen. Zij beho
le drie tot dezelfde so
groepering, de zogena
«protestant blanku» en
(dus) eenzelfde reeks prob
en gedachten in hun wer
ten uitstallen. Het verlies
betrekkelijk hoge sociale
nà de komst van de Shell
de «protestant blanku» zi
nieuw te oriënteren en po
kiezen. Het gemeenschap
element in de eerste rom
deze auteurs is slechts h
ven dat de belangrijkste
nages hiermee bezig zijn.
schillen zijn echter veel
gender. Debrot tekent ee
ke symbiose tussen bl
zwart, Marugg vindt kor
ge gemoedsrust in liters
en Van Leeuwen laat zijn
persoon om het leven kom
der een daadwerkelijke
keuze te hebben gemaakt
is eerder sprake van e
wikkeling in een be
richting dan van een
tische eenheid waarbin
kele accent- verschuiv
plaatsvinden, zoals The
dit tekent. Wanneer The
zich niet zou hebben bep
de bestudering van de e
mans van de belangrijkste
liaanse auteurs ("een w
wogen keuze", maar in d
niet verantwoord!), d
duidelijk zijn geworden d
Nederlandstalige Antilli
literatuur zich niet zo ge
lijk laat onderbrengen o
ene noemer van "psychis
tegriteit". Tevens zou blij
er meer factoren van inv
op het ontstaan van deze
tuur dan "de komst van de
en "de ongeregeldheden
mei 1969"

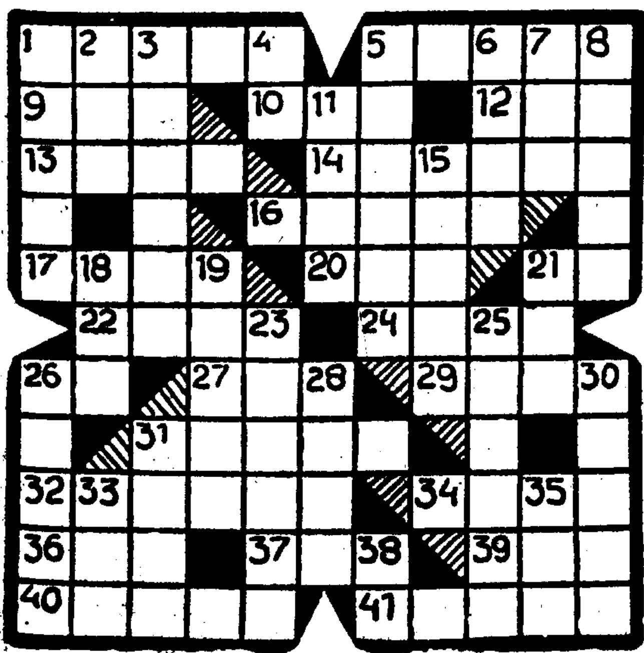
Deze bespreking weegt
lyncks pretenties af teg
feitelijke literatuur- kr
praktijk. Los hiervan is *V*
ria tot Rosy een uitdagen
geschreven essay, dat le
voor het eerst kennis mak
de Antilliaanse literatu
eerste houvast kan bied
provocerende (positieve e
tieve) kritiek op het werk
Antilliaanse auteurs gee
lijk dat zetje (aan die le
zelf ook een waarde- oor
vormen. In vergelijkin
andere studies van N
landstalige Antilliaanse
tuur kan een deel van
lyncks interpretaties bo
als catalysator werken.
aan zijn postiieve waar
van het werk van Diana
in het bijzonder haar *Su*
Rosy (6), een geheel ande
ten grondslag dan aan Ini
a's verhandeling over en (
positieve) waardering va
jeugdroman en hààr studi
ta mi algu krioyo (7).

Dit dwingt ook tot spelli
me op dit terrein en breng
studie van Antilliaanse
tuur een stapje verder.
te, met zijn aandacht v
beeldvorming aan Antill
vrouwen in de besproken
begeeft Theirlynck zich
nog weinig bewandelde w
Antilliaanse literatuur-
Hij maakt het zo mogelijk
(voorzichtig) overeenko
en verschillen met de and
ge Caribische literaturen
waarvan de rol van de vr
langere tijd onderwerp v
die is. In deze opzichten
Maria tot Rosy een welko
drage.

AART G. B

Noten.
1. Harry Theirlynck, "Van M
Rosy: over Antilliaanse lit
Leiden: Koninklijk Institu
Taal-, Land- en Volkenku
bische Afdeling, 1986. 107
f.15,-.
2. Hierover uitgebreider in
drage "Educando un pueblo:
re tegenstelling op Curaçao i
ren '20 en '30" in *Bzzlletin*,
1987, speciaal nummer over
aanse en Surinaamse litera
3. Joe de Roo, "Antilliaans L
Logboek", Zutphen: Walbu
1980.
4. Uitgebreider behandeld in
bijdrage aan de "Memore
"Frank Martinus Arion:
belspel", Apeldoorn: Walva
1986.
5. Zie hierover de bijdrage v
vrouw Jacqueline Mittelho
Idyll and the Warrior», in B
17, nos. 16/17, juni 1983, pp.
6. Aan «Suikerriet Rosy»
Theirlynck de ene helft van
van zijn studie; «Maria» is de
die in Debrots novelle «Mijn
negerin» een rol van belang
De betreffende teksten ma
respectievelijk het eind en he
van zijn onderzoeks- onderw
7. Ini Statia, "Konta mi algu
Nerderlandstalige Antilli
Jeugd- literatuur (vreemd of
)", Rijksuniversiteit Gron
1984.

Kruiswoordpuzzel

[illegible]ZONTAAL: 1. Bijbelse [illegible]; 5. Indiaans symbool; 9. [illegible]maat; 10. kever; 12. lo[illegible]; [illegible] boterton; 14. stopplaats [illegible]; 16. knaagdier; 17. [illegible] wandversiering; 21. ar[illegible]; 22. bloedvat; 24. berg in [illegible]; [illegible] titel; 27. meisjesnaam; [illegible] schiller; 31. duivel; 32. [illegible]; 34. rivier in Frankrijk; [illegible] voetbalclub; 37. [illegible] dier; 39. wilde haver; [illegible]; 41. hom van de vis.

[illegible]CAAL: 1. teken voor de [illegible]vaart; 2. vogel; 3. overleg; 4. militair; 5. plaats in Italië; 6. losse naad; 7. voormalige voetbalclub; 8. onbepaald telwoord; 11. oma; 15. twijgje; 18. bloeiwijze; 19. woordenstrijd; 21. Noorse godheid; 23. kolfglas; 25. zangerskoor; 26. lengtemaat; 28. familied; 30. interest; 31. afsluitings- middel; 33. jongensnaam; 35. knaagdier; 38. lengtemaat.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van deze Amigoe- kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar(es) van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

C.J. Valenbreder
Uranusstraat 16
Curaçao

De winnaar(es) kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe op Scherpenheuvel (tot 15.00 uur 's middags).

Oplossingen moeten ingediend zijn vóóR donderdag 7 mei 1987 tien uur 's morgens en duidelijk op de enveloppe vermelden: KRUISWOORDPUZZEL. Curaçao - P.O.B. 577; Aruba - Nassaustraat 110 en Bonaire - Kaya Gobernador Debrot 154, t.n.v. de heer Hubert Linkels.

DE GOEDE inzending had er aldus uit moeten zien:

POLEN POLIS
OIK L MET
SPA VAK EVA
TR DA AS EL
OVERIJSSEL
A R
ONTELBAAR
AO TE OL ES
KRO KAM AET
E OB B AD I
ROMER SLAAP

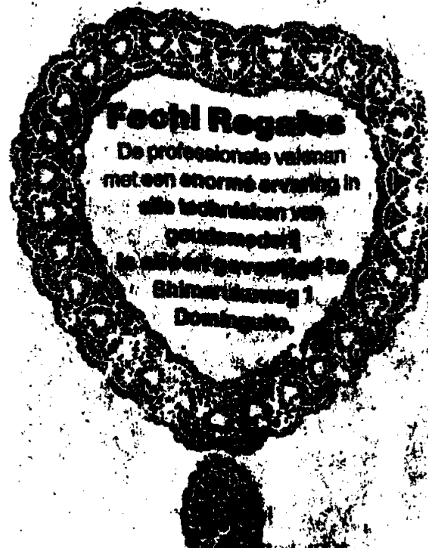
Oproep persvrijheid

La Prensa in nood-editie

[illegible]ANAGUA — In een ille[illegible] gedrukte en versprei[illegible]ditie van het Nicaragu[illegible] dagblad La Prensa [illegible]dert medio vorig jaar [illegible] meer mocht verschij[illegible] wordt opgeroepen tot [illegible] van de persvrij[illegible].

[illegible]ze nood- editie van La [illegible] telde twee pagina's. [illegible] persvrijheid is er geen [illegible]ratie en zonder demo[illegible] zijn er geen parlemen[illegible] aldus La Prensa, dat zich [illegible]sluit bij de oproep van de [illegible]king tot respect voor de [illegible]vrijheid". Deze illegale [illegible] circuleert sinds maan[illegible] in de hoofdstad Managua. [illegible] verschijnen, zij het als [illegible] editie, van La Prensa [illegible]men met de vergade[illegible] van de Inter- parlemen[illegible] Unie (IPU) in Managua, [illegible] vergadering veel buitenlandse gasten naar Nicaragua bracht. De officiele opening van de IPU- bijeenkomst was toevertrouwd aan president Daniel Ortega.

La Prensa was de krant welke zich kritisch opstelde tegenover het Somoza- bewind indertijd, wat het leven kostte aan zijn toenmalige hoofdredacteur Pedro Joaquin Chamorro Sr. Maar ook onder het Sandinistische bewind stelde het dagblad zich onafhankelijk op, wat uiteindelijk leidde tot het "doodvonnis" voor het dagblad: een permanent verschijnings- verbod. Volgens de Saninisten kreeg het blad geld van de Amerikaanse geheime dienst CIA om daarmee de steun van het blad te kopen voor de door de Verenigde Staten gesteunde contra's.

[illegible]stkoloniale depressie in Haagse Vredespaleis

[illegible]nternationale hof behandelde [illegible]ier rechtszaken in twee jaren

[illegible]HAAG — „Het vader[illegible] de dood, we zullen [illegible]gen". Deze krijgshaf[illegible]roep werd onlangs in [illegible]gse Vredespaleis ge[illegible] door een Afrikaans [illegible]man. De persoon in [illegible], Ernest Ouedraego, [illegible] het. Want hij is niet [illegible] minister van 'Bin[illegible]dse Veiligheid' in de [illegible] regering van Bour[illegible]so, in West Afrika.

[illegible]noemde uitroep is door [illegible]machthebbers gepromo[illegible] nationaal devies. Dit [illegible] op het moment — in [illegible] waarop de postkoloniale [illegible] het land (Opper Volta) [illegible]anderd in 'Bourkina [illegible] (vertaald) 'Republiek [illegible]nkreukbaren'.

[illegible]at dezer dagen in het [illegible]leis om een 'ordinair' [illegible]hil tussen twee 'onaf[illegible] Afrikaanse broe[illegible]', Bourkina en Mali, [illegible] vanwege honger en [illegible]gelmatig een beroep [illegible] solidariteit en goed[illegible]. Ze liggen dan ook in [illegible]droogde hart van de [illegible].

[illegible]conflict tussen beide [illegible] interessant. Want het [illegible] de jaarwisseling aan [illegible] mensen het leven. En [illegible] wordt het geschil [illegible] genoemd voor tallo[illegible] nabuurrelaties in [illegible]kaanse. Vele landen [illegible] belang bij de oplos[illegible] [illegible] ter [illegible] Internationale Hof [illegible] [illegible]wek[illegible] Vredespaleis. [illegible] [illegible]spraak [illegible] te res[illegible] [illegible] inter[illegible] waar twee [illegible] in het geding [illegible] anders. [illegible] opper[illegible] ander [illegible].

[illegible] staten naar de [illegible] zoals in dit ge[illegible] eerst het ge[illegible] de rechter hebben erkend. Bourkina en Mali deden dat drie jaar geleden in een plechtig verdrag. De vraag is nu of het land dat straks door het hof in het ongelijk wordt gesteld, zich bij die uitspraak zal neerleggen. Het behoort wel maar hoeft niet. Souvereine staten zijn immers aan niemand iets verplicht.

Straatarm zijn beide landen, Mali en Bourkina. Maar geld om Migs en Sams te kopen blijkt er (uit de woorden van de ministers) aan beide zijden van de omstreden grens nog volop te zijn. Met die wapens zal voortaan de grensoorlog worden gevoerd, tenzij de rechters nu een waar Salomons- oordeel vellen dat voor elke partij acceptabel is. Eenvoudig zal dat niet zijn, want de nationale trots duldt geen compromis.

„Mali en Bourkina behoren tot de armste landen ter wereld", hield minister Ouedraoge de rechters bewogen voor. „Mannen, vrouwen en kinderen komen er om van honger, dorst, ziekten en onwetendheid. En het zijn deze twee landen die al twee idiote, stompzinnige en nutteloze oorlogen met elkaar hebben gevoerd, helaas!"

Bourkina kan dat zeggen. Want telkens (in 1974 en in 1985) waren het troepen uit Mali die de officiële grens overtrokken om regerings- gebouwen in Bourkina aan te vallen. Bourkina wil dat de grens die de Franse koloniale administratie in 1919 vaststelde wordt gerespecteerd.

Mali [illegible] historische en ethnologische gronden een strook van [illegible] km lang en 25 km breed in Noord[illegible] Bourkina. Het is een gebied waarin Ma[illegible] [illegible]men voortdurend [illegible] trekken, op zoek naar water, [illegible] en voedsel. Voor [illegible] bestaan er natuurlijk geen grenzen, zeker niet die welke Franse ambtenaren lang geleden hebben getrokken, [illegible] om hun eigen koloniale belangen te dienen.

Bourkina gaat akkoord met volledige bewegingsvrijheid voor de nomaden. Maar grenzen moeten er wel zijn. De oude, Franse grenzen. Want de Organisatie voor de Afrikaanse Eenheid heeft niet voor niets het principe van de onaantastbaarheid van de koloniale grenzen vastgesteld, dit om te voorkomen dat vele Afrikaanse landen (om niet te zeggen alle) grenscorrecties gaan toepassen en elkaar naar de keel vliegen. Afrika zou dan één groot slagveld worden.

ROODGETOOGD

Rechtszaken voor het Internationale Hof gaan niet anders in hun werk dan die voor de nationale gerechtshoven. De ene partij draait haar verhaal af en vervolgens de andere. Er komen (dit keer roodgetoogde) advocaten aan te pas, en deskundigen, ministers, ambassadeurs en technici. Hebben beide partijen gesproken (en dat duurt in het totaal ongeveer twee weken) dan trekt het hof zich terug in de raadkamer. Het hof (of liever een kamer van het hof) bestaat uit vijf rechters, drie vaste en twee aangewezen door de partijen.

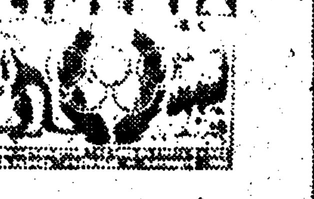
Bourkina en Mali hadden hun ruzie ook door het Permanente Hof van Arbitrage, dat eveneens in het Vredespaleis huist, kunnen laten behandelen. Maar een arbiter geeft slechts de beste en verstandigste oplossing die alleen in dat ene geval zou gelden. Het hof daarentegen spreekt recht, stelt regels aan de hand waarvan ook in de toekomst burenruzies tussen twee landen kunnen worden opgelost.

Het Internationale Hof behandelde de afgelopen twee jaar vier zaken: tussen de VS en Nicaragua, tussen Libië en Malta, Canada en de VS en nu tussen Bourkina Fasso en Mali. De "uitspraak" kan zijn een advies of een bevel (zoals aan de VS om elke blokkade van Nicaraguaanse havens te staken). Maar zoals gezegd is het helemaal aan de betrokken staten om dat op te volgen of niet.

De zittingen van het Hof zijn openbaar. Maar het komt weinig voor dat zich uit het publiek iemand als belangstellende meldt. Het vredespaleis is een van de meest gefotografeerde bestanddelen van het Haagse toeristische circuit. Toch realiseren weinigen zich dat dit merkwaardige paleis het toneel is van de grootste internationale rechtszaken. (Uit de Haagsche Courant.)

Postzegels

DE XVI-DE OLYMPIADE te Melbourne bood ook het Afrikaanse Liberia de kans om eens duchtig op de reclameteur te gaan. Op de zegel van 4 dollarcent haalt men reeds zowat het gehele Olympische en Australische arsenaal aan bijzondere kenmerken [illegible]. Een stevig uit de kluiten gewassen kangoeroe, met een al aardig op weg naar de volwassenheid zijnde nakomeling in de buidel, staart verbaasd naar een wat overdreven doorgeknikte emoe, die al evenmin snapt waarom zijn viervoetige buurman met een dergelijke inwoning genoegen neemt. Een paar erg bladerrijke olijftakken en de vijf Olympische ringen completeren het beeld.

De u reeds lang bekende discuswerper van mile treedt op de zegel van 6 dollarcent voor de zoveelste maal onvervaard aan. Op de zegel van 8 dollarcent geeft de overwinnings- godin, met geheven armen en wiekende vleugels staande op een wereldbol, een nummertje balanceerkunst weg, dat er best mag zijn. [illegible] de Olympische [illegible] en een paar reusachtige [illegible] het beeld.

De gewone frankeer- serie besluit vervolgens met een 10 dollarcent- zegel, waarvoor men een klassiek paardenspan van vier stuks van stal heeft gehaald. Het komt mij voor, dat de ontwerper van deze zegel nog nooit een paardenspan- wedstrijd [illegible] bijgewoond. De door hem [illegible] kende dieren zijn finaal op hol geslagen en vormen een regelrechte bedreiging voor de toeschouwers en de menner zelf. Laatstgenoemde solliciteert eerder naar een ambulance dan een gouden medaille.

In de luchtpost- klasse leveren de Liberiaanse Posterijen eveneens een bijdrage aan de Olympische feestvreugde. De lezer krijgt daar op de zegel van 12 dollarcent een vogelvlucht- foto aangeboden van het stadion in Melbourne. Op de zegel van 20 dollarcent is een volledige landkaart van Australië te zien met dwars er overheen de Olympische toorts.

Om het geheel te vervolmaken heeft men de landkaartzegel ook nog in de vorm van [illegible] velletje met een portowaarde van 40 dollarcent uitgegeven. Men heeft er daarbij wel voor gezorgd het 40 centzegel van een tanding te voorzien, zodat de verkoop een dubbel effect zou sorteren.

De lezer(es), die enkele weken geleden in deze artikelenreeks de Dominicaanse Posterijen aan het werk heeft gezien, weet maar al te goed wat deze laatste opmerking betekent. De Sportcatoloog Van Trachtenberg meent, dat de gehele Liberiaanse emissie ook nog in een ongetande versie te verkrijgen is. Tot voor kort twijfelde ik hieraan, omdat alle andere wereld- catalogi hierover in alle talen zwijgen. Zowat een jaar geleden kreeg ik geheel onverwacht hier op Curaçao de ongetande versie onder ogen. [illegible]

[illegible] kwamen ook de Posterijen van Monaco met een Olympische uitgifte op de proppen. Op de zegel van 15 francs wordt u een prachtig overzicht geboden van de springschans in het Italiaanse Cortina d'Ampezzo [illegible] in de vorm van een ouderwetse [illegible]tekening.

Vervolgens is het de beurt van Nederland. Van 27 augustus tot en met 6 oktober 1956 werden aan de Nederlandse posterijenloketten ruim 615.000 series toeslagzegels verkocht, waarvan de extra- opbrengst bestemd was om de uitzendings- kosten van een Olympische ploeg naar Melbourne zoveel mogelijk te drukken. Op de blauwe zegel van 2+3 centen is een of andere zeilboot gedeponeerd, verwijzend naar een sporttak, waarin Nederland tal van jaren opzienbarende prestaties mocht aantekenen.

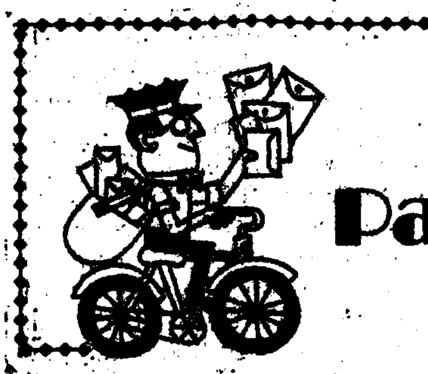
De gele zegel van 5+3 centen houdt het op een hardloopster, vermoedelijk een min of meer mislukte herinnering aan de befaamde Fanny Blankers- Koen, de Nederlandse vedette op de Olympiade van Londen in 1948. De roodbruine zegel van 7+5 centen draagt een Griekse vaas of amphora aan, waarop een klassieke marathon wordt afgebeeld.

De grijze zegel van 10+5 centen laat de hockeysport zien, een terrein waarop Nederland ook reeds [illegible] De groene zegel van [illegible] centen toont een waterpoloër in actie. [illegible] aan. [illegible] verwachten, daar Nederland reeds vanaf de Berlijnse Olympiade in 1936 [illegible] Het Nederlandse waterpolo- team zal eerst in 1976 te Montreal in de [illegible].

KLARVIS

(wordt vervolgd)

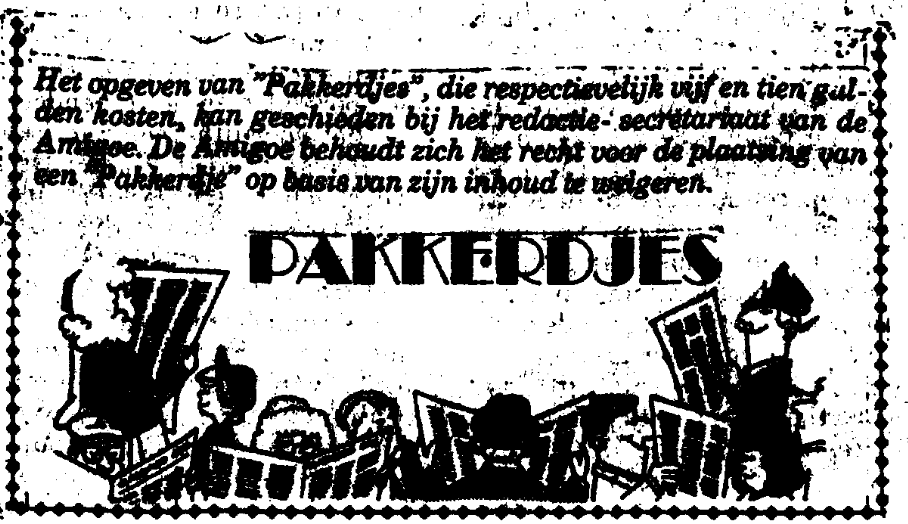
Pakkerdjes

D.D.
No matter what,
no matter where,
no matter when,
I'll never stop
loving you.
P.P.

Don
Daar was laatst
een meisje loos...
Maar ik was dat
in elk geval niet.
Is dat even een
geruststelling
Kathy

Johan
Je had gisteren een wat erg vreemd
kleurtje. Zeker naar de regatta geweest..?!
Ina

Het opgeven van "Pakkerdjes", die respectievelijk vijf en tien gulden kosten, kan geschieden bij het redactie- secretariaat van de Amigoe. De Amigoe behoudt zich het recht voor de plaatsing van een "Pakkerdje" op basis van zijn inhoud te weigeren.

Mexico staat verkoop van Amerikaanse melk toe

DALLAS — De Mexicaanse regering heeft zijn fiat gegeven aan de tijdelijke opheffing van het verbod in het grensgebied met de Verenigde Staten Amerikaanse melk te verkopen. De uitzondering geldt voor zestig dagen en is inmiddels van kracht geworden, zo deelde de Amerikaanse senator Phil Gramm mee. Het grensgebied in Mexico was een belangrijk afzet- gebied vor de Amerikaanse melk- industrie.

KARIKARI

1563 — "Een man gooide eens in de mondi een konijn met een steen dood. Toen hij het beestje wilde pakken, was het plotseling verdwenen, en hij zakte in elkaar. Dat was een geest.

1564 — Een oud huis mag je niet afbreken; het gezinshoofd zou sterven. Velen laten het staan, totdat het een ruine is geworden.

1565 — Een geit komt overal doorheen, maar niet door een haag van Wabitaken; de doorns geven niet mee.

1566 — Een kurioso: "Verleden week hebben ze een man bij me gebracht, die al tien jaar lang een inktvis in zijn rug voelde kruipen. Doktoren konden hem niet helpen. Ik heb hem genezen".

1567 — Als het in de maand januari overvloedig regent, heb je [illegible] mispels [illegible].

1568 — "Een [illegible] van me bezorgde mij [illegible]bladeren om het hoofdhaar van mijn dochter te wassen. Ze waren ingesneden en erin zaten kleine papiertjes met namen erop".

1569 — Het beste brandhout dat men in de keuken gebruikte was wabi- en barzieltakken.

1570 — Een vrouw speelde het klaar om een doodskistje met foto van haar buur boven het plafond van diens slaapkamer te verbergen.

1571 — [illegible]

1572 — Voor een goed gedresseerde ezel, [illegible], kreeg je vroeger toch zo'n 15 à 20 gulden.

1573 — Overledenen van een familie komen allen op oudejaarsavond terug naar hun huis; vandaar de [illegible] in de keuken [illegible].

1574 — "Schepen die in de oorlog in konvooi voeren, hadden allen zes of zeven zwarte katten aan boord. In de ogen van een kat kon je zien of er een onderzeeboot aankwam". Sterk staaltje.

1575 — Een kleine plantage nabij Wishi heette Tentachon, bekoring. Een deel van Fontein heette Stinkária, hoed van 75 cent. Kolonia heeft Pos Salbashon.

1576 — "Om geluk te hebben in een te bouwen huis, moet je daar waar de poort van de koraal komt in de grond stoppen: 7 centen, terpentijn, kruidnagel, ammoniak, wierook, tabak en knoflook.

1577 — Sommige vissers beweren, dat eieren van een zeeschildpad in het zand gelegd, bij een donderslag uitkomen.

1578 — Om kalk te branden moet je vooral kunnen beschikken over veel ko[illegible].

1579 — [illegible]

1580 — Arme mensen gingen vroeger de mondi in, rukten dadels van de cactussen met een stok met [illegible], lieten ze thuis wat staan, zodat de doorntjes eraf vielen, en verkochten ze in de stad.

1581 — [illegible]

1582 — Nagels van vingers en van tenen mag je niet op dinsdag noch op vrijdag knippen; ze zouden anders niet doorgroeien, maar dikker worden.

1583 — De bekendste pottenbakster van Trui Saru en omgeving was Djanina Sona; haar huisje staat er nog.

PAUL BRENNEKER

ÑAPA KERK & WERELD
ZATERDAG 2 MEI 1987

Pinochet-bewind: overgangsplan wordt niet gewijzigd

Weinig verandering in Chili na bezoek paus

MEXICOSTAD — De hoop van de Chileense oppositie, dat het bezoek van paus Johannes Paulus II zou kunnen leiden tot een versnelde afbraak van de dictatuur van kapitein- generaal Augusto Pinochet, blijkt al spoedig na het vertrek van de kerkleider loos. Zo verklaarde minister Francisco Cuadra, secretaris- generaal van de regering en Pinochets voornaamste woordvoerder, namelijk tegenover het conservatieve blad El Mercurio, dat het regime zijn politieke "overgangsplan" niet zal wijzigen.

Dit plan, gebaseerd op de grondwet van 1980, voorziet voor 1989 in een plebisciet waarbij de Chilenen zich kunnen uitspreken over een kandidaat, die wordt aangewezen door de commandanten van de drie strijdkracht- onderdelen en van de carabineros, en die tot 1997 zou mogen regeren. Pinochet heeft er tot op heden geen twijfel over laten bestaan dat hij de kandidatuur ambieert. De Chileense oppositie eist geheel vrije verkiezingen waaraan meerdere kandidaten kunnen deelnemen.

Minister Cuadra onderstreepte echter: "De vorm van het plebisciet blijft gelijk aan die waartoe wij al hadden besloten voor het bezoek van de Heilige Vader". Kort voor zijn aankomst in Chili op 1 april omschreef de paus het regime- Pinochet als "een dictatuur" en "een tijdelijk verschijnsel" en tijdens zijn bezoek instrueerde hij de Chileense bisschoppen om het streven naar vrije verkiezingen te steunen. Cuadra beklemtoonde in zijn gesprek met El Mercurio echter dat de pauselijke uitspraken geen politieke betekenis hebben. "Het reduceren van de pauselijke boodschap tot een politieke verklaring betekent het veranderen van zijn essentie, het steriliseren van de geestelijke vernieuwing, die zoveel Chilenen als gevolg van het bezoek van de Heilige Vader hebben ervaren", aldus Pinochets woordvoerder.

DIALOOG

Minister Cuadra's uitspraken kwamen kort nadat de chefs van de marine en van de luchtmacht, admiraal Toribio Merino en generaal Fernando Matthei, hadden gesproken over de mogelijkheid van een dialoog met politieke partijen, die hun status legaliseren volgens een medio maart geproclameerde partijwet. Oppositie- politici zien deze wet als een poging om de invloed van de politieke partijen in een toekomstig politiek bestel te beperken, maar zij wordt door de meeste partijen toch aanvaard uit angst anders geheel buiten spel te raken.

Generaal Matthei zei kort na het vertrek van de paus ook, dat diens woorden oproepen tot "een diepe analyse van ons geweten". Hij voegde eraan toe: "Zonder het verleden te vergeten, is het wellicht mogelijk de hand te reiken aan degenen, die onze opvattingen weliswaar niet geheel delen, maar bereid zijn met ons in vrede te leven en een nieuwe democratie op te bouwen". De chef van de carabineros, generaal Rodolfo Stange, die eerder dit jaar ook speculeerde over verandering van de grondwet van 1980 en van het presidentiële opvolgings- procedé in 1989, zweeg dit keer.

Pinochets collega's hebben zich in het verleden vaker in deze zin uitgelaten om daar vervolgens weer op terug te komen als de dictator hun het vuur nader aan de schenen legde. Een Westeuropese diplomaat in Santiago oordeelt: "De leiders van de marine, luchtmacht en carabineros hebben weliswaar gezinsspeeld op veranderingen in het politieke overgangs- scenario, maar maakten daarbij tevens duidelijk dat zij niet het risico willen lopen van een open conflict met het machtigste strijdkrachtenonderdeel, het leger, geleid door Pinochet".

Of de oppositie veel baat heeft gehad bij het pauselijk bezoek valt vooralsnog te betwijfelen. De kerkleider had in Santiago weliswaar een ontmoeting met een groep politici, van rechts tot links, maar het bleef een formele en terloopse aangelegenheid en tot kort voor de bijeenkomst bleef onduidelijk wie was uitgenodigd. Het is daarom nauwelijks aannemelijk dat dit gebeuren veel heeft bijgedragen aan een grotere eenheid in het brede, maar verdeelde oppositie- kamp. Diplomaten in Santiago zeggen dat de Christen- democraten al geruime tijd overleg voeren met de gematigd linkse socialisten (stroming Nuñez), met de Radicale partij en met de rechtse Nationale Partij om Pinochet eind[...] lijk te confronteren met één t[...] genkandidaat en met één g[...] meenschappelijk programm[...] De Christen- democratisch[...] voorman, Sergio Molina, zei o[...] langs in een gesprek dat dit ove[...] leg spoedig tot resultaten zal le[...] den, maar dat verzekerde hij a[...] gelopen oktober tijdens een b[...] zoek aan Londen ook.

De oppositie kon zich tijde[...] het pauselijke bezoek weliswa[...] voor het eerst sinds 1973 op h[...] nationale televisie- scherm pr[...] fileren en het Chileense publi[...] kreeg alle kans zijn onvrede m[...] het regime te tonen. Maar da[...] staat tegenover dat Pinochet h[...] bezoek en zijn persoonlijke on[...] moetingen met de paus ongetw[...] feld zal uitleggen als een erke[...] ning van zijn regime. En dat [...] paus na terugkeer in Rome [...] door linke jongeren verzorgde [...] deverstoringen tijdens zijn b[...] zoek aan Santiago omschreef [...] "een brute en zeer primitie[...] provocatie", zal de Chileense l[...] der ongetwijfeld deugd hebb[...] gedaan. Een Amerikaanse dipl[...] maat in Santiago omschreef h[...] pauselijke bezoek als een we[...] strijd tussen drie partijen. [...] taxeerde de uitslag als volgt: V[...] ticaan 3, Pinochet 1, oppositie[...] (Uit het NRC Handelsblad)

Moscow News in actie

SU verdedigt het recht van gelovigen zich te verenigen

MOSKOU — Het officiële weekblad Moscow News in de Sovjetunie heeft scherpe kritiek uitgeoefend op de gemeenteraad van de stad Oktjabrski in het zuiden van de Oeral. De gemeenteraad heeft het verzoek van een groep Russisch- Orthodoxe Christenen om een religieuze gemeenschap te mogen vormen afgewezen en heeft mensen, die een petitie hadden ondertekend ter ondersteuning van dat verzoek, laten arresteren.

De raad gaf uiteindelijk de groep gelovigen toestemming bijeenkomsten te houden in een gebouw in een buitenwijk van de stad. Het weekblad Moscow News schrijft in een reactie op de handelwijze van de gemeenteraad dat deze ten onrechte voorbij is gegaan aan het verzoek van de groep gelovigen. De krant wijst erop, dat artikel 52 van de grondwet van de Sovjetunie alle burgers het recht geeft hun godsdienst te belijden.

De groep had de gemeenteraad verzocht een kerkgebouw te mogen kopen en zich als religieuze gemeenschap te mogen laten registreren, zodat zij legaal zou kunnen opereren. Ongeveer 200 mensen zouden de petitie hebben ondertekend.

Volgens Moscow News werden de initiatiefnemers opgepakt en werden tegen hen "tamelijk dubieuze aanklachten" ingediend. Verder zouden tegenstanders van de groep gelovigen ondertekenaars van de petitie thuis hebben opgezocht en hen onder druk hebben gezet hun handtekening in te trekken. "De wet stond duidelijk aan de kant van de gelovigen. En de autoriteiten van de stad probeerden de wet te ontduiken, de wet aan te passen aan hun eigen ideeën over het geschikte moment", aldus Moscow News. Het blad waarschuwt de gemeenteraad voor het gevaar van een eigen interpretatie van de wet.

"De geschiedenis en de ervaringen van iedereen vertellen ons dat dit een gevaarlijke weg is. Kleine schendingen brengen onvermijdelijk grote schendingen voort, scheppen een situatie van te grote toegeeflijkheid en wetteloosheid", aldus Moscow News. Het blad wijst er tenslotte op dat de handelwijze van de gemeenteraad er feitelijk toe heeft geleid dat de religieuze gevoelens in Oktjabrski zijn toegenomen.

Bescherming gevraagd na gesprek met paus

SANTIAGO — Luisa Riveros Varas heeft bij de rechtbank in de Chileense hoofdstad om bescherming gevraagd nadat zij verschillende keren was bedreigd met de dood. Zij vroeg de bescherming ook voor haar zes kinderen. Op 2 april heeft zij zich tot tolk gemaakt van de zorgen en problemen van de miljoenen Chilenen die in armoede moeten leven en wel tijdens het bezoek van paus Johannes Paulus II aan Chili. Zij vertegenwoordigde bij een massa- bijeenkomst de bewoners van de armoe- buurten van Santiago.

...paus en Pinochet op balkon van Moneda- paleis...

Team-bespreking over sociale media van Pastoraal plan Aruba

Onvoldoende gebruik gemaakt van mogelijkheden welke media bieden

SLECHT GEBRUIK VAN de communicatie- middelen kan veel schade berokkenen met betrekking tot de Tien geboden van God. Het is de taak dit misbruik te voorkomen. De kerk heeft trouwens het recht gebruik te mogen maken van deze middelen om de boodschap van redding te prediken en ook om de gelovigen te leren hoe men op een correcte manier van deze mogelijkheden gebruik kan maken.

Deze kwesties kwamen ter sprake bij het overleg van de pastorale teams over het decreet van het Tweede Vaticaanse concilie over de Sociale communicatiemedia. Dit gesprek had plaats in het kader van het Pastorale Plan Aruba. Bij deze besprekingen is vooral gesproken vanuit en met betrekking tot de Arubaanse situatie. Een der conclusies was dat de kerk via deze media zijn boodschap moet kunnen uitdragen. Wat het juiste gebruik van deze media betreft acht men het meest belangrijke dat de informatie correct, compleet, rechtvaardig, objectief en integraal is en overeenstemt met de morele wetten. Ook moet de bron van de informatie worden vermeld en tevens is er de noodzaak dat deze informatie verspreid wordt.

Misbruik van de media, aldus de conclusies, kan ernstige schade berokkenen. Dit misbruik moet voorkomen worden en daarin hebben wij als kerk een taak. Elk christelijk gezin, speciaal de ouders, moet er zorg voor dragen dat de informatie welke hun woning binnenkomt via tv, radio, krant of tijdschriften geen schade aanricht aan de leden van hun gezin en in het bijzonder niet aan de jongeren.

Ook concludeerde men dat er kranten zijn, die uit zijn op sensatie. Om deze reden werkt men heel gejaagd en vaak onrechtvaardig en baseert men zich niet op de waarheid. Hiermee bereikt men het tegendeel van het vooruithelpen van het niveau van de maatschappij. Deze hele manier van werken toont aan dat er een gebrek aan respect is voor de gemeenschap. De redactoren van de schrijvende pers, evenals die van radio en tv moeten zich wat meer bewust worden van de objectiviteit en de kwaliteit van de informatie welke zij verspreiden. Bij de radio moet men verkeerde interpretaties of het slecht redigeren van een programma voorkomen. Men moet ook meer aandacht besteden aan het lezers- en luisteraars- publiek. Aldus enige conclusies van de pastorale team- besprekingen.

Het lijkt er op dat de religieuzen en leken niet optimaal gebruik maken van wat er aan sociale media bestaat om de boodschap der verlossing te preken. Het wordt tijd dat er iets aan gedaan wordt. Door gebruik te maken van de media kunnen zij de gemeenschap helpen om onjuiste informatie of informatie van een laag moreel- niveau tegen te gaan. Katholieken moeten zich volkomen bewust zijn dat de echte vrijheid om zich te uiten wat er hun geest leeft, voortkomt uit een "gevoel voor het geloof en van de liefde".

Van de andere kant moet er in de kring van de journalisten iemand zijn die het belang van een bepaald artikel evalueert, en die dit dan onder zijn collega's verspreidt of op zijn redactie. Dit is zeker het geval als het gaat om godsdienstige artikelen.

Tenslotte merkten de pastorale teams, die zich met deze materie bezig hielden op, dat als het gaat om godsdienstige nieuws men zich niet moet beperken tot één kant daarvan. Want wanneer hun geloof hen echt inspireert, kunnen ook mensen van een andere godsdienstige overtuiging opmerkelijke diensten verlenen aan de sociale communicatie". Tot zover het verslag van deze team- bespreking, zoals vastgesteld door de coördinator Eric Illis.

In Auschwitz vermoord

Edith Stein wordt zalig verklaard

ROME — Het Vaticaan heeft besloten de Duitse Carmelites Edith Stein zalig te verklaren. De zaligverklaring van Edith Stein, die in Auschwitz vermoord werd en de laatste jaren van haar leven in het Limburgse Echt doorbracht, is een bijzondere gebeurtenis voor de katholieke kerk. Het is namelijk voor het eerst sinds de eerste eeuw van het christendom dat een jodin zalig verklaard wordt.

De filosofe Edith Stein, die zich pas op 30-jarige leeftijd liet dopen, en later in het klooster trad, heeft grote indruk gemaakt op haar tijdgenoten. "Haar filosofie wordt druk bestudeerd en haar verzameld werk is een wetenschappelijke oeuvre, dat geen enkele vrouw in Europa deze eeuw tot nu toe geëvenaard heeft", zo is er over haar geschreven. De Osservatore Romano, de officiële krant van het Vaticaan, duidde haar dezer dagen aan als "een van de meest fascinerende figuren van deze tijd".

De zaligverklaring van zuster Theresa Benedicta van het Kruis, zoals haar kloosternaam luidde, is om verschillende redenen opmerkelijk. Voordat de katholieke kerk een jodin op zijn altaren gaat vereren, moet er heel wat gebeuren. Het oude sentiment van de joden als "de moordenaars van de levende Christus", is immers nog steeds niet geheel verdwenen. In het geval Edith Stein is Rome niet alleen over dit soort bezwaren heengestapt, maar is dat zelfs op een uiterst royale manier gebeurd.

Uit het decreet van de Congregatie voor de Heiligen, waarin de zaligverklaring wordt aangekondigd, wordt immers al meteen het martelaarschap van Edith Stein erkend. Dat betekent dat het jarenlange onderzoek met het horen van talloze getuigen, zoals in het geval Titus Brandsma, achterwege kan blijven. Ook het getuigenis van twee wonderen, die op voorspraak van de aanstaande zalige geschied zouden zijn, wordt niet gevraagd. Bij zijn verzoek aan West-Duitsland van 1 tot 4 mei zal de paus Edith Stein officieel zalig verklaren.

Niet alleen de snelheid van[...] procedure verrast, ook het f[...] dát Edith Stein als martelaar b[...] schouwd wordt, is zeer opmerk[...] lijk. Volgens het kerkelijk re[...] immers kan iemand slechts w[...] den uitgeroepen tot martela[...] wanneer hij met het leven [...] taald heeft voor "zijn weiger[...] om afstand te doen van het [...] loof". Edith Stein werd ech[...] niet vermoord om haar gelo[...] maar om haar joodse ras.

Dat Edith Stein niettemin [...] martelaar wordt beschouwd, [...] niet zozeer een beslissing van [...] Congregatie voor de Heiligen [...] van Johannes Paulus II perso[...] lijk. De Poolse paus schiep [...] precedent, toen hij zijn land[...] noot, de moedige priester M[...] imiliaan Kolbe, heilig liet v[...] klaren.

Bij Kolbe waren evenmin [...] lang onderzoek en de tw[...] wonderen vereist. Ook Kol[...] stierf in Auschwitz, waar hij [...] man die ter dood veroordee[...] was, redde door vrijwillig di[...] plaats in te nemen. Kolbe g[...] niet de dood in om zijn gelo[...] maar om een man te redden, [...] een familie had, terwijl hij alle[...] was.

"De beslissing van de paus [...] Kolbe uit te roepen tot mar[...] laar, is theologisch gezien, [...] revolutionaire gebeurtenis [...] enorm positief", schrijft [...] Spaanse journalist Juan Arias [...] zijn boek over paus Johan[...] Paulus II. Uit de zaligverklari[...] van Stein en de heiligverklari[...] van Kolbe blijkt hoezeer de Po[...] se paus onder de indruk is v[...] wat er in de Duitse kampen is [...] beurd.

Al analyserend en interv[...] wend komt Arias in zijn boek [...] de conclusie dat de paus er v[...] overtuigd is dat de vernie[...] gings- kampen hebben bewe[...] dat een mens op zich niets is. [...] hij in het oneindige geman[...] leerd kan worden, dat hij tot [...] mogelijke gruwelen in staat is[...] dat hij zich kan verlagen tot m[...] der dan een beest. Alleen het [...] loof en anders niets stelt de m[...] in staat ook in een hel [...] Auschwitz zijn waardigheid [...] bewaren. Daarvan moeten [...] Auschwitz- doden Kolbe en St[...] getuigen.

...Edith Stein wordt begin mei officieel zaligverklaard...

Commissie Antilliaanse bisschoppen-conferentie

Bezorgdheid over onbegrip over oecumene en zijn doel

WILLEMSTAD — Om de oecumene te bevorderen moet er in elk diocees een oecumenisch team in het leven worden geroepen. Ook moet er een studie- bijeenkomst worden belegd over het rapport over Doop, Eucharistie en Bediening van de Faith and Order afdeling van de Wereldraad van Kerken.

Deze en andere conclusies werden er getrokken tijdens de bijeenkomst van de oecumenische commissie van de Antilliaanse bisschoppen- conferentie welke op Curaçao wordt gehouden en wel in het Gebedscentrum Emaus te Soto. De commissie vergaderde onder leiding van de aartsbisschop van Castries, mgr Kelvin Felix. De vergadering wordt bijgewoond door vertegenwoordigers van de veertien diocesen waaruit deze bisschoppenconferentie bestaat waarbij ook het bisdom Willemstad is aangesloten. Men liet zijn gedachten gaan over het document over de oecumene dat door het tweede Vaticaanse concilie werd uitgegeven en aan de boodschap van kardinaal Jo Willebrands als hoofd van het secretariaat voor de Eenheid en kerken welke boodschap hij had gericht aan de vierde assemblee van de Caribische conferentie van kerken (CCC) welke verleden jaar september op Barbados werd gehouden. Ook de resoluties over de oecumene van deze CCC- vergadering kwamen ter sprake evenals een ontwerp voor oecumenische richtlijnen voor de katholieke kerk in het Caribisch gebied.

Besloten werd een actie- programma voor 1987 op te stellen. De vorming van oecumenische commissies of thans per bisdom behoort daartoe. Doel hiervan is in elk bisdom daadwerkelijk tot oecumenische activiteiten te komen en om de CCC- resoluties ten uitvoer te brengen op dit gebied. Ook behoort tot het actieprogramma het organiseren van een workshop over het Faith and Order- document Baptism, Eucharist and Ministry, dat de kerkelijke geschiedenis al is ingegaan als het BEM- document. Via de Wereldraad is dit aan alle kerken welke bij deze raad zijn aangesloten voorgelegd voor commentaar. Uit dit docement dat is opgesteld na een jarenlange dialoog over deze principiele zaken voor elke kerk blijkt een grote toenadering op velerlei gebied maar ook komen daarin de grote verschillen in kerkelijk denken naar voren, vooral ten aanzien van bv. de Bediening. Ook binnen de Protestantse kerken bestaan daarover grote verschillen terwijl deze veel minder groot zijn tussen bv de Orthodoxe, Anglicaanse en Rooms katholieke kerk.

Als actie- punt is ook het opstellen van richtlijnen voor oecumenische activiteiten in het Caribisch gebied genoemd. Tenslotte behoort daar ook toe de voorbereiding van een apostolisch schrijven van het Antilliaanse episcopaat.

De commissie moet tot zijn teleurstelling vaststellen dat er duidelijk sprake is van gebrek aan kennis over de oecumene en wat deze inhoudt. Dat maakt deze Antilliaanse commissie zich ernstig bezorgd over en dit blijkt ook het geval te zijn bij andere commissies van de Antilliaanse bisschoppen- conferentie. Daarom is men van plan een vormings- programma op te zetten en te beginnen over de oecumene. De vergadering wordt onder meer bijgewoond door Myrtha Leetz Cijntje, lid van het presidium van de CCC en afkomstig van Curaçao.

Nieuwe voorzitter bisschoppen Brazilie

RIO DE JANEIRO — Tot voorzitter van de Braziliaanse bisschoppen- conferentie is gekozen mgr Luciano Mendes de Almeida, een der bisschoppen van Sao Paolo. Hij volgt als zodanig mgr Ivo Lorscheiter op.

Tsjernobyl, 26 april 1986, 01.23 uur
Een experiment loopt uit de hand

...de kerncentrale van Tsjernobyl een jaar na de ramp. Rechts op de foto het beschadigde gebouw...

DEN HAAG — In de avond van 25 april 1986 begonnen technici van het kernreactor-complex Pripjat bij de plaats Tsjernobyl, in de Oekraïne, aan een experiment in Reactor 4, een van de vier reactors op het complex, die met een gezamenlijke opwekkings-capaciteit van 4000 megawatt 10 procent van de energie- behoefte van de Oekraïne leverden. Bij de proef waren maar weinig reactor- deskundigen aanwezig. Later bleek dat hij hoofdzakelijk werd uitgevoerd door werknemers van een commercieel electro-technisch bedrijf. Het gebeurde op een moment dat de reactor zou worden stilgelegd voor het periodieke onderhoud.

Het plan was om eerst te onderzoeken hoe lang de generatoren nog zouden blijven «freewheelen» en of zij dan nog voldoende stroom leverden om in noodgevallen de reactor te kunnen uitschakelen. Het personeel was optimistisch, want een dergelijk experiment, dat juist bedoeld was om de veiligheid te vergroten, had men elders al eens eerder gedaan en dat was toen goed gegaan.

BLUNDERS

Ditmaal liep het anders. Het personeel negeerde alle veiligheids- voorschriften en stapelde de ene blunder op de andere tot men uiteindelijk de zaak niet meer in de hand kon houden. De druk in de reactor werd zo groot dat de gloeiend hete splijtstofstaven barstten en stukken ervan in het koelwater terechtkwamen, dat onmiddellijk in stoom veranderde. De buizen van het koelsysteem konden die druk niet houden en barstten. Er volgden waterstof- explosies, die het duizenden kilo's zware dak van het gebouw bliezen. Brandende brokstukken vlogen door de lucht. De naast Reactor 4 staande Reactor 3 werd erdoor getroffen en er ontstond een begin van brand. De klok wees 01.23 uur aan, in Tsjernobyl was de 26ste april nog jong.

Radioactieve stoffen uit de vernielde Reactor 4, waaronder het levens- bedreigende Cesium 137 en Strontium 90, spoten tot grote hoogte de atmosfeer in. In West-europa, waar het twee uur vroeger was, wist men nog van niets.

Tsjernobyl en wijde omgeving werden sterk radioactief besmet en zuidelijke winden dreven de radioactieve deeltjes naar Finland en Zweden, waar men het eerste alarm sloeg toen daar een radioactieve belasting was gemeten die twee tot vijfmaal zo hoog was als normaal. Aanvankelijk dachten de Zweden aan de eigen kerncentrales, maar toen daarmee niets mis bleek te zijn, viel de verdenking op de Sovjetunie. Moskou zweeg echter nog in alle talen en op maandag 28 april verklaarde het Sovjet- bureau voor kernenergie dat daar niets van een ongeluk bekend was en dat men het zeker zou hebben geweten als zich zoiets had voorgedaan. Later op de dag maakte het Sovjet- persbureau Tass kort melding van een incident in Tsjernobyl, waarbij slachtoffers waren gevallen.

Toen de wind naar het oosten was gedraaid, kregen ook landen in Oost-, West- en Midden-Europa hun portie radioactiviteit. Met name Polen, Italië en het zuiden van West-Duitsland werden zwaar getroffen. Op 2 mei bereikte de radioactieve wolk Nederland.

Verscheidene landen troffen maatregelen om hun bevolking te beschermen. Koeien werden op stal gezet, het consumeren van verse melk, verse bladgroenten en vlees ontraden. De EG kondigde een importverbod van vlees, vis, groenten, fruit en zuivel- producten uit Oost-Europa af. Nederland stelde een graasverbod voor melkkoeien in, de boeren moesten hun koeien uit de wei halen, een maatregelen die op 7 mei werd opgeheven. De verkoop van verse spinazie werd verboden, hetgeen een run op conserven veroorzaakte, omdat de bevolking ook andere verse groenten liet liggen.

MEDISCHE GEVOLGEN

Over de medische gevolgen van de ramp lopen de Westerse ramingen en die van de Sovjet-autoriteiten sterk uiteen. Volgens de officiële Sovjet- gegevens heeft de ramp tot nog toe aan 31 mensen het leven gekost en zijn vrijwel alle stralings- slachtoffers, die na de kernramp moesten worden opgenomen inmiddels uit het ziekenhuis ontslagen. Over de mogelijke gevolgen voor de tienduizenden mensen, die bij het ongeluk aan straling werden blootgesteld, zijn de Sovjet- autoriteiten steeds zeer terughoudend geweest. Vorige maand verklaarde de Oekraïnse minister van Gezondheid, Nikolaj Romanenko, echter dat ten hoogste 200 tot 600 mensen aan de gevolgen van de opgelopen straling zullen sterven, veel minder dan de door Westerse specialisten genoemde aantallen.

Westerse deskundigen hebben de vrees uitgesproken dat tienduizenden mensen aan kanker zullen sterven tengevolge van de kernramp. Volgens sommige deskundigen concentreert de Sovjetunie zich uitsluitend op de mensen, die bij de ramp zelf aan straling blootstonden en houdt zij te weinig rekening met de gevolgen voor de tienduizenden arbeiders en dienstplichtigen die vaak maanden lang in de zwaar besmette zône hebben gewerkt.

Dissidenten hebben de regering ervan beschuldigd dat sommige "vrijwilligers" in feite onder dwang in de veiligheids- zône werken. Volgens hen zouden verscheidene recruten, van wie een groot aantal uit de Baltische republieken afkomstig is, inmiddels aan stralings- ziekte zijn bezweken. De autoriteiten hebben deze berichten steeds met klem tegengesproken.

Volgens sommige waarnemers valt de geringe aandacht, die de gezondheids- problemen tot nog toe in de Sovjet- pers hebben gekregen, niet alleen te verklaren als een blijk van piëteit tegenover de tienduizenden mensen die weten dat zij aan straling hebben blootgestaan, maar speelt de bezorgdheid van Moskou over de toekomst van het kernenergie- programma ook een rol. In ieder geval zal de kwestie van de medische gevolgen van het kernongeluk in Tsjernobyl voorlopig een uiterst gevoelig onderwerp blijven en het «glasnost»- beleid van Gorbatsjov zwaar op de proef stellen.

SLACHTOFFERS

De golf van radioactiviteit, die na het ongeluk in Tsjernobyl vorig jaar mei over de Westeuropese landen trok, mag dan buiten de Sovjetunie geen directe slachtoffers hebben geëist, vast staat echter dat voor tal van mensen de gevolgen van de schadelijke straling hier en in de rest van Europa niet zullen uitblijven, ook al zal dat nimmer aantoonbaar zjn.

Stralings- deskundigen zijn ervan overtuigd dat duizenden mensen kanker krijgen. Een andere groep onzichtbare slachtoffers wordt gevormd door ongeboren kinderen, die tijdens de zwangerschap van hun moeders in mei extra straling opliepen. Hoe groot hun aantal zal zijn, daar kan slechts naar worden gegist.

Wetenschappelijke onderzoekers verschillen aanzienlijk van mening over het te verwachten aantal slachtoffers van het ongeluk met de kerncentrale. De schattingen lopen globaal uiteen van 1.000 tot 35.000 mensen, die de komende tientallen jaren als gevolg van de extra opgelopen straling uit de rampreactor bij Kiev zullen overlijden aan een of andere vorm van kanker.

Een rapport van de Britse National Radiological Protection Board sprak onlangs van ongeveer 1.000 Europeanen, die in de komende 50 jaar kanker krijgen als gevolg van de ramp. In diezelfde periode zullen in de Europese Gemeenschap zo'n 30 miljoen mensen aan "natuurlijke" kankerziekten bezwijken, zodat het onmogelijk wordt te bepalen welke gevallen toegeschreven moeten worden aan Tsjernobyl.

ECONOMISCHE SCHADE

De economische en materiële schade van de ramp in Tsjernobyl is enorm. Een jaar na de kernramp in Tsjernobyl staat rond de Oekraïense centrale nog steeds een gebied ter grootte van viermaal Curaçao leeg, afgezet met prikkeldraad en bewaakt door politiemannen op wachttorens.

In augustus vorig jaar maakte de Sovjet- minister van Financiën bekend dat de kernramp de Sovjetunie twee miljard roebel (ruim 3,5 miljard dollar) had gekost, inclusief de schade- vergoedingen aan de bewoners van de veiligheidszône, die vaak al hun bezittingen moesten achterlaten. Alleen het verlies van de verwoeste vierde reactor- eenheid en de bouw van de «sacrofaag» — het betonnen omhulsel rond de reactor — kwamen de Sovjetunie al op 400 miljoen roebel te staan.

Volgens waarnemers zullen de uiteindelijke kosten van de ramp veel hoger uitvallen. Een leger van 50.000 bouwvakkers uit alle windstreken van de Sovjetunie is al maanden bezig nieuwe steden uit de grond te stampen, die in de plaats moeten komen van de inderhaast opgetrokken nederzettingen waar de 135.000 evacué's uit het gebied rond Tsjernobyl werden ondergebracht. Zo moet de stad Slavoetitsj, die op 45 kilometer ten oosten van de centrale wordt gebouwd, over twee jaar onderdak bieden aan 45.000 mensen.

Verder blijkt ook de schoonmaak- operatie een veel lastiger karwei dan de Sovjet- media aanvankelijk berichtten. In grote delen van de veiligheidszône moest de grond tot op een halve meter worden afgegraven, terwijl de besmette aarde naar opslagplaatsen in afgelegen streken in de Sovjetunie moest worden vervoerd. De afgelopen maanden zijn rond het waterbekken van Tsjernobyl kilometerlange dammen opgeworpen om te voorkomen dat het reservoir en de Dnjepr, die een belangrijke rol speelt in de watervoorziening voor Kiev, besmet zouden raken door smeltwater uit de veiligheidszône. Bovendien zijn er pijpleidingen aangelegd waardoor water uit de zuidelijk gelegen rivier de Desna naar de Oekraïense hoofdstad wordt gepompt.

In januari meldden de Sovjet-autoriteiten dat een groot deel van de veiligheidszône al was ontsmet. In totaal zouden 60.000 gebouwen al "behandeld" zijn, terwijl de schoonmaak van de landbouw- gronden ook al een eind gevorderd zou zijn. "Verder worden maatregelen genomen om de voorwaarden te scheppen voor de hervatting van de landbouw- productie, waarbij rekening wordt gehouden met de bijzondere kenmerken van de bodem in het gebied", zo stond in een verklaring van de Sovjet-regering te lezen. Daarentegen menen veel Westerse deskundigen dat het ontsmetten van de streek rond Tsjernobyl nog jaren zal vergen en dat vooral de bossen, die hoge concentraties radioactiviteit opnemen, nog lange tijd de sporen van de ramp zullen dragen. Daarbij wijzen zij erop dat de autoriteiten in Kiev in het najaar opdracht gaven alle bladeren in plastic zakken te verzamelen, nadat in bomen hoge doses radioactiviteit waren aangetroffen.

De Europese landen hebben overwogen een schadevergoeding te eisen van de Sovjetunie. Dat zou in de miljarden dollars gaan lopen. Het land heeft echter te kennen gegeven dat het dergelijke eisen zal afwijzen en noemde de door diverse landen genomen veiligheids- maatregelen "overdreven". Naar de mening van juristen buiten de Sovjetunie biedt het volkenrecht degenen, die door de kernramp schade hebben geleden, weinig of geen soulaas.

Deze pagina over de ramp in Tsjernobyl die een jaar geleden plaatsvond, kwam tot stand op basis van een reeks artikelen van de hand van de ANP- redacteuren Bert Lanting, Piet Nicolai en Carel Wiemers.

Voorstanders kernenergie

Point of no return al lang gepasseerd

DEN HAAG — De ramp in Tsjernobyl, de zwaarste in de geschiedenis, heeft tot nadenken gestemd over de veiligheid van kerncentrales en de al bestaande verdeling in kampen van voor- en tegenstanders nog scherper omlijnd. Wijzend op eerdere ongelukken, weliswaar minder ernstig, zeggen de tegenstanders dat men de methode van nucleaire energie- opwekking moet laten varen. De voorstanders zeggen dat er geen weg terug meer is. Het «point of no return» is reeds lang gepasseerd. Hun mening is dat het voldoet om de veiligheids-maatregelen tot het uiterste op te voeren.

Op een bijeenkomst van de na de ramp in Wenen bijeengeroepen vertegenwoordigers van het Internationale bureau voor atoomenergie (IAEO), waar de Sovjetunie min of meer verantwoording kwam afleggen over hoe het allemaal kon gebeuren, trachtte men het publiek gerust te stellen met het argument dat kerncentrales in het Westen veel veiliger zijn dan die in de Sovjetunie, omdat in dat land gebruik wordt gemaakt van grafiet- mantels, een type dat in het Westen als onveilig wordt beschouwd en daar niet wordt toegepast. Al die geruststellende verklaringen, afspraken en lange lijsten met punten, die de veiligheid zouden moeten vergroten, konden echter niet verhinderen dat in bijna alle Westerse landen de discussie over kernenergie en de opslag van radio- actief afval opnieuw oplaaide. Dat geldt met name voor landen als Nederland, Oostenrijk, de Bondsrepubliek, Zwitserland en Zweden. Vooral over Kalkar en Gorleben in West-Duitsland, Doel in België, Dodewaard en Borssele in Nederland en de voortdurend lekkende Franse installaties in Pierrelatte en Creys-Malville lopen de discussies hoog op.

In de Sovjetunie draaien de kerncentrales inmiddels weer op volle toeren, ook in Tsjernobyl, uiteraard zonder de vernielde reactor 4. Sommigen bij het IAEO haalden hierover hun schouders op, maar anderen noemden het "onverantwoord". Professor Lagasov van de Russische staats- commissie voor kernernergie legde uit waarom zijn land zo'n haast maakt. "De centrale is absoluut onmisbaar voor de energievoorziening in de Oekraïne. Wij kunnen onmogelijk op andere wijze in de behoefte voorzien", zei hij.

Maar de Pravda schreef deze maand dat de opleiding van deskundig personeel voor kerncentrales sinds de ramp nauwelijks is verbeterd. In tegenstelling tot elders in de wereld beschikt ons land over slechts een simulator waarmee het personeel kan oefenen voordat het in echte kerncentrales achter de schakelborden wordt gezet, aldus het partijblad.

Kerncentrales — over de hele wereld staan er circa 350 en 245 zijn in aanbouw — leveren meer dan 15 procent van de wereld- stroom- productie. Zij hebben niet het eeuwige leven. In de komende 25 jaar zullen over de hele wereld omstreeks 229 kerncentrales wegens veroudering buiten werking gesteld moeten worden. Dat kan niet zomaar, want ontmanteling is in verband met radio-activiteits- problemen ingewikkeld en kostbaar. Tot andere oplossingen dan "verbrijzelen en diep begraven" zijn de deskundigen nog niet gekomen.

In augustus 1985 meldde het jaarverslag van het Internationale bureau voor atoomenergie nog trots dat na 3.470 "reactorjaren" de veiligheid van de kerkcentrales opnieuw bewezen was, omdat zich in het afgelopen jaar geen gevaarlijke incidenten hadden voorgedaan. Acht maanden later zou Tsjernobyl het tegendeel bewijzen.

Pas na twee weken meer openheid

Sovjet voorlichting liet te wensen over

DEN HAAG — De kernramp in Tsjernobyl vormde ongetwijfeld het ernstigste probleem waarmee Sovjet- leider Michail Gorbatsjov sinds zijn aantreden in 1985 werd geconfronteerd, maar lijkt zijn positie niet te hebben aangetast. Volgens sommige waarnemers heeft het kernongeluk Gorbatsjovs positie zelf versterkt en een doorbraak geforceerd in zijn «glasnost» - campagne, het streven naar meer openheid in de Sovjet- maatschappij.

Slecht nieuws is geen nieuws, was het parool onder Gorbatsjovs voorgangers en dus werden trein- ongelukken, misoogsten, natuurrampen en andere onfortuinlijkheden, die zich in de Sovjet- maatschappij niet behoorden voor te doen, zo veel mogelijk uit de krant gehouden.

De eerste reactie van Moskou op de ramp in Tsjernobyl stond geheel in deze traditie. Terwijl de radioactieve wolk al over Polen en Zweden trok en tienduizenden mensen haastig uit het gebied rond de kerncentrale werden geëvacueerd, zweeg Moskou in alle talen. Twee dagen na het ongeluk kreeg de Zweedse regering toen zij bij Moskou naar de oorzaak van de verhoogde straling informeerde, nog te horen dat er niets aan de hand was. Enkele uren later gaf het officiële nieuwsagentschap Tass in een berichtje van vier regels toe dat er een ongeluk was gebeurd in Tsjernobyl.

Terwijl de Sovjet- media slechts mondjesmaat over de ramp in Tsjernobyl berichtten, bestookten zij het Westen met een reeks verhalen over Harrisburg en Windscale, waaruit moest blijken dat het Westen aanzienlijk meer boter op het hoofd had dan de Sovjetunie. De Westerse woede over het uitblijven van informatie werd afgedaan als propaganda.

Het gebrek aan informatie uit de Sovjetunie was zo nijpend dat een ondernemende Italiaan van een Amerikaanse televisiemaatschappij tienduizend dollars kreeg voor opnamen van de verwoeste centrale. De "exclusieve" beelden werden in de hele wereld uitgezonden, ook in Italië, waar inwoners van Triest tot hun verrassing een vervallen cementfabriek in hun stad herkenden.

Pas twee weken na de ramp gooide Moskou het roer om en begon het een publiciteits- offensief om de negatieve «fall-out» van de ramp te beperken. Gorbatsjov verscheen op de televisie om uitleg te geven, terwijl de pers zich niet langer beperkte tot geruststellende berichten dat de autoriteiten de situatie weer onder controle hadden. Bovendien schakelde Gorbatsjov het ongeluk in bij het vredes- offensief tegen het Westen. Terwijl sommige Westerse politici de "geheimzinnig- doenerij" van Moskou aanvoerden als bewijs voor de onbetrouwbaarheid van de Sovjet- leiders, draaide Gorbatsjov de rollen om en gebruikte hij de kernramp als een argument voor het door Moskou nagestreefde verbod op proeven met kernwapens.

...controle op radio- activiteit in de buurt van Kiev...

Vooralsnog werd de berichtgeving in de Sovjet- media gekenmerkt door een onveranderlijk optimistische toon. De Sovjetpers concentreerde zich op de heldhaftigheid van de brandweerlieden en de opofferings- gezindheid van de 135.000 geëvacueerde bewoners van de veiligheidszône rond Tsjernobyl, maar liet de schaduwzijde buiten beschouwing. Pas veel later begonnen berichten door te druppelen waaruit bleek dat de evacuatie niet geheel vlekkeloos was verlopen — de ontruiming van de stad Tsjernobyl liet een week op zich wachten — en het gebrek aan voorlichting hier en daar tot paniek had geleid.

De partijkrant Pravda berichtte verontwaardigd over de stormloop op de treinen uit Kiev, waarbij treinkaartjes vaak voor honderden roebels werden doorverkocht. Verder moesten veel mensen met vergiftigings- verschijnselen worden opgenomen nadat zij lukraak hun medicijnkastje hadden geleegd, terwijl anderen in de mening bleken te verkeren dat zij zich tegen de negatieve gevolgen van de straling konden wapenen door flinke hoeveelheden vodka naar binnen te slaan. Bovendien bleken groenten uit het besmette gebied aanvankelijk ongehinderd hun weg te vinden naar de Kolchozmarkten.

Ook de opvang van de geëvacueerden en de tienduizenden arbeiders die bij de gevaarlijke ontsmettings- werkzaamheden rond de centrale werden ingezet, vormde herhaaldelijk het mikpunt van kritiek in de pers. Volgens het Oekraïense vakbondsblad «Robitnytsja Hazeta» ontbrak het de arbeiders aan beschermende kleding en moesten veel arbeiders het ook zonder verwarming en douches stellen.

De Sovjetunie oogstte veel lof met het openhartige Tsjernobyl-rapport dat zij vorig jaar september aan de Internationale organisatie voor atoomenergie (IAEA) voorlegde. Volgens het rapport was het ongeluk te wijten aan een reeks grove fouten van het personeel. Hoewel alle deskundigen het erover eens waren dat het personeel geblunderd had — een Amerikaanse geleerde vergeleek de leiding van de centrale met de «Marx Brothers» — betwijfelden sommige Westerse specialisten toch of het rapport wel een staaltje van «glasnost» genoemd kon worden. Volgens hen legde het rapport teveel nadruk op menselijke fouten, terwijl het de gebreken in het ontwerp en het veiligheids-systeem van de centrale verdoezelde. Zo betoogden sommige deskundigen dat reactoren van het RBMK- type, zoals in Tsjernobyl, zelfs voor zeer ervaren personeel uiterst moeilijk te bedienen zijn.

Chogo de Uil

-door Nel Basilio-

"CHOGO, CHOGO, HIJ zegt, dat zijn veren mooier dan de mijne zijn!" Vechtend en schreeuwend stonden twee parkietjes voor Chogo's nest. En ze gingen pas weg, nadat Chogo gezegd had, dat ze heus allebei even mooi waren.

"Chogo", hij zegt, dat ik zijn blaadje warmoes opgegeten heb en dat is niet waar". Nu waren het twee twee konijntjes, die ruzie hadden. "Welles. Nietes. Welles. Nietes!" Ze schreeuwden zo hard, dat Chogo de uil diep er van moest zuchten.

"Ze gaat dat nu de hele dag door", mopperde hij. "Allemaal komen ze bij mij, als er iets aan de hand is. Ze denken zeker, dat wijze uilen nooit moe worden. Bah, ik heb er genoeg van!" En toen het nacht was geworden en iedereen sliep, vloog hij zomaar stilletjes weg.

Kabouter Brr wist de [illegible] volgende morgen niet wat hij zag. Wie zat daar op het bankje voor zijn huis? Chogo de Uil! "Hoe kom jij hier? Waarom ben je niet op Aruba?" vroeg het kaboutertje verbaasd. "Ik kom hier wonen, als jullie het goed vinden", zei Chogo de Uil. "Want ik ben doodmoe van al die vechtende dieren op Aruba. Ze gunnen me geen ogenblik rust".

De kaboutertjes vonden het natuurlijk dadelijk goed. En de dieren uit de [illegible] kwamen allemaal nieuwsgierig naar de uil kijken. Ze wisten heel goed, dat hij altijd goede raad gaf, maar ze vroegen hem niets. Ze hadden immers de kaboutertjes al. Die waren nog slimmer dan die uil, zeiden ze tegen elkaar.

Chogo zag al gauw, dat het bij de kaboutertjes al net als bij hem ging. De hele dag liepen de dieren af en aan. Parkietjes, muisjes en konijntjes kwamen met hun ruzies naar kabouter Brr. Een te gulzig geitje had een dik stuk karton ingeslikt en kwam naar Poetsje. Een ezel, wiens baas hem wilde verkopen, kwam raad vragen. Een hagedisje, dat zijn mooie staartje kwijt was geraakt, kwam uithuilen bij Poetsje. En zo was er steeds iets anders.

"Bah", zei Chogo de Uil, "Wat ben ik blij, dat ik geen last meer van al die dieren heb". Maar na een paar dagen was hij niet zo blij meer. Hij verveelde zich. En dat kon het niet [illegible] bemoeien. Toen een verkouden konijntje een hoestdrankje bij Poetsje kwam halen, schudde Chogo zijn kop. "Dat is echt niet genoeg, Poetsje. Je moet hem ook een zakdoek geven om om zijn hoofd te knopen. In dat open kuiltje, waarin hij woont, waait het veel te veel".

Twee muisjes kwamen vechtend om een maiskolf bij kabouter Brr. "Geef maar eens hier", zei kabouter Brr en wilde de maiskolf in twee gelijke stukken breken. Maar Chogo hield hem tegen. "Nee", zei hij. "Dat ene muisje is veel groter, dus die moet ook een groter stuk krijgen". De dieren vonden het helemaal niet leuk. "Waar bemoeit hij zich mee", mopperden ze. Kabouter Brr en Poetsje weten heel goed, wat ze doen.

"Aiaiai!" zuchtte Chogo verdrietig, toen hij dat hoorde. "Ik vind het op Curaçao toch niet zo leuk als ik gedacht had. Niemand heeft me nodig". Kabouter Brr begon te lachen. "Ik heb al zoveel dieren geholpen", zei hij. "Zal ik nu eens proberen of ik jou ook kan helpen?"

"Zou je dat kunnen?" vroeg Chogo. "Ja zeker", zei het kaboutertje. "Dat is heel eenvoudig. Je gaat gewoon weer terug naar je eigen nestje op Aruba. De dieren daar hebben niemand meer om hun te helpen. Ze zullen reuzeblij zijn je weer te zien". "Ai, natuurlijk!" riep Chogo uit. "Dat had ik zelf kunnen bedenken. Hij gaf kabouter Brr, Poetsje en Pinkie een poot en ging direct op weg.

En de dieren op Aruba begroetten hem met gejuich. "Waar ben je toch zo lang gebleven?" zeiden ze. "Alles loopt verkeerd, als je er niet bent!" En vanaf die dag leefde Chogo de Uil weer heel tevreden op Aruba en hielp alle dieren zoveel hij kon.

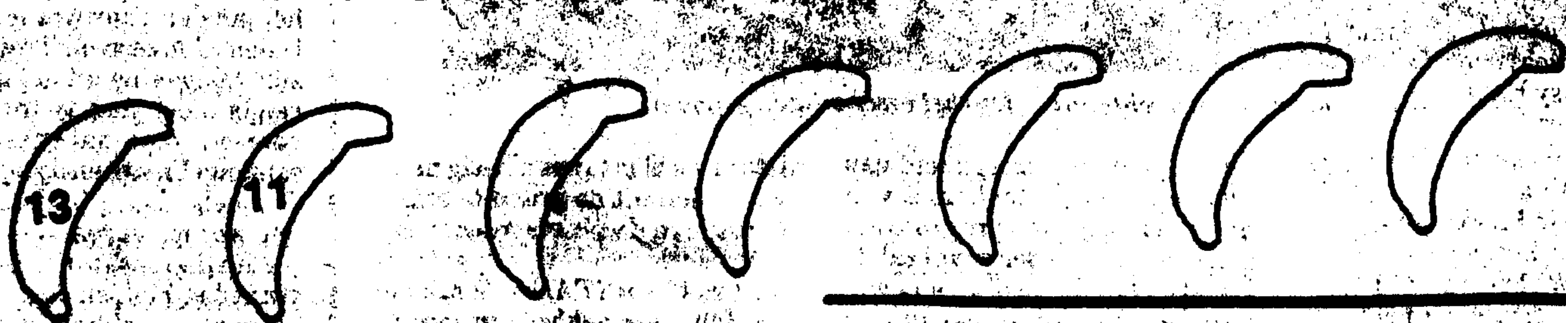
simboe in het park 5

de reus neemt simboe mee
voor de reus is de berg laag
ze zijn snel op de top
er is veel te zien
je hoort ook veel
de reus tilt simboe op
o, wat ziet hij veel
de wolk, de [illegible] weg
simboe voelt de wind

Tekeningen en tekst door R. Gooiker

Rekenen voor de eerste klas

SCHRIJF DE goede cijfers in de overige bananen.

ZOEKPLAATJE

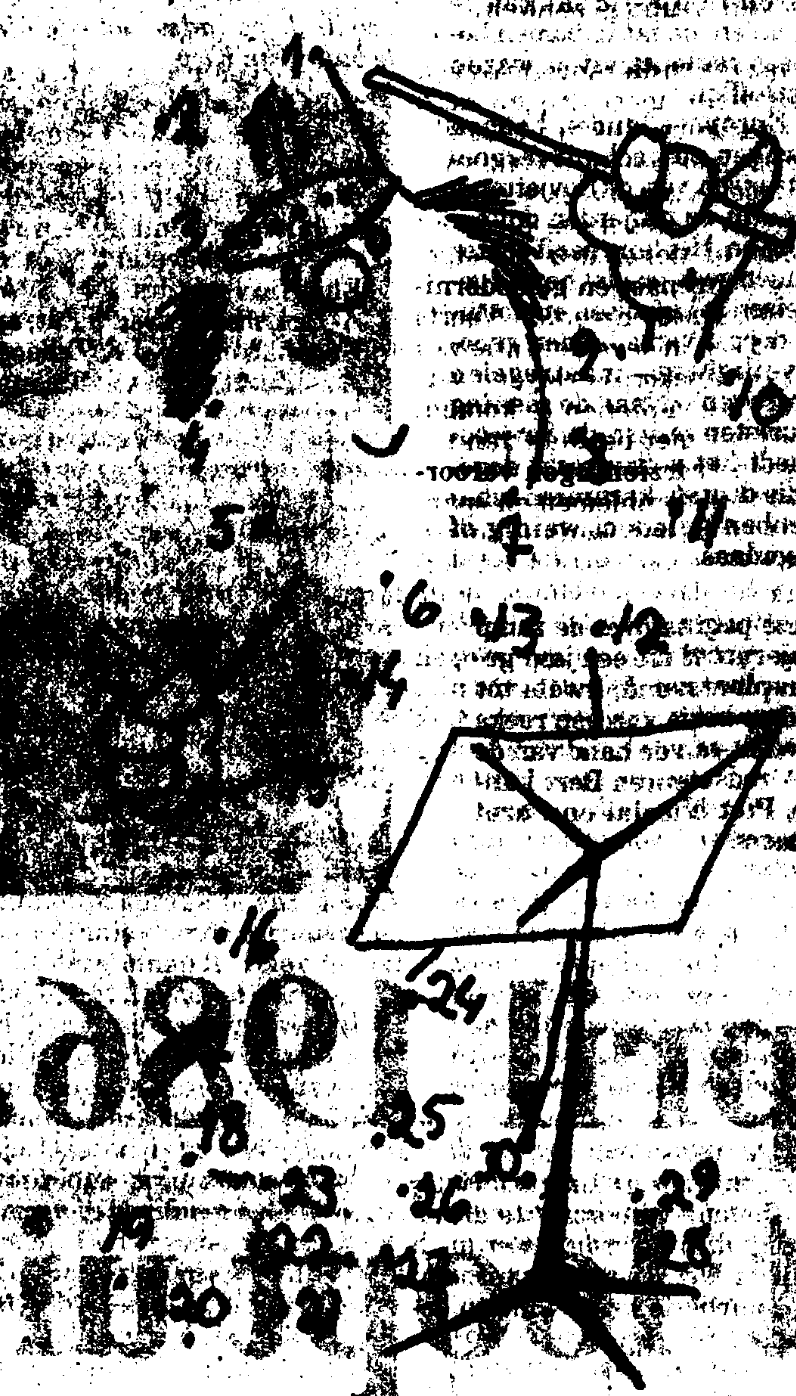

Twee apen zoeken zich suf naar hun banaan! Kun je ze helpen?

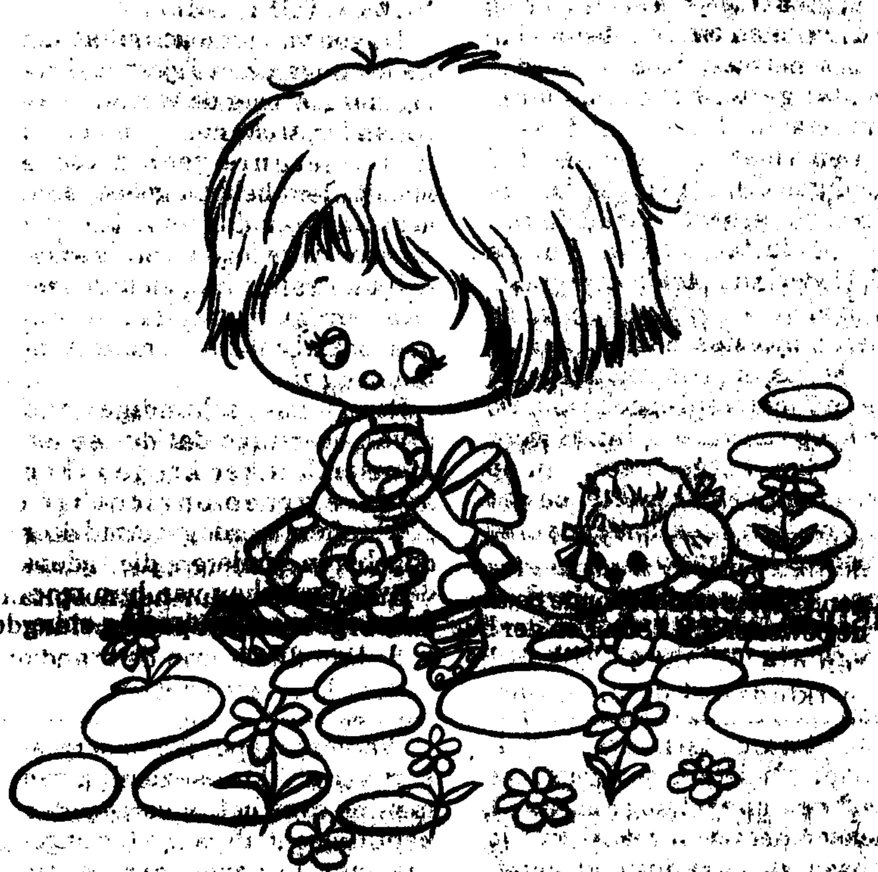
OPLOSSING Zoekplaatje

Onder de kin van de linke- raap.

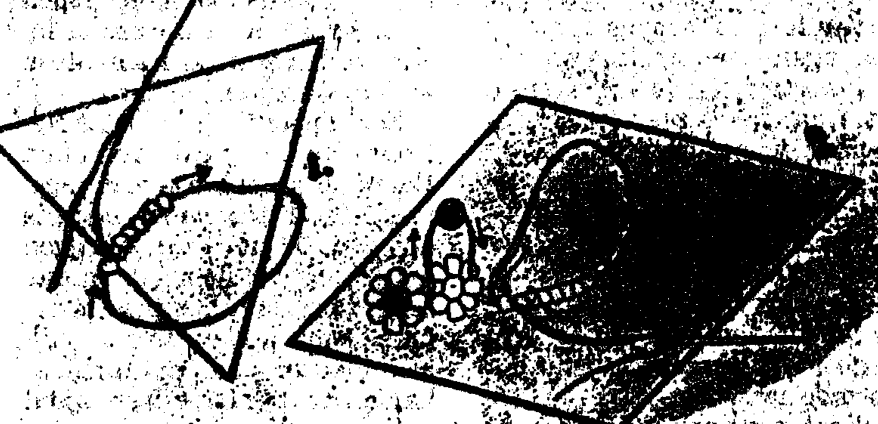
Volg de stippen van 1 tot 30.

Om te kleuren

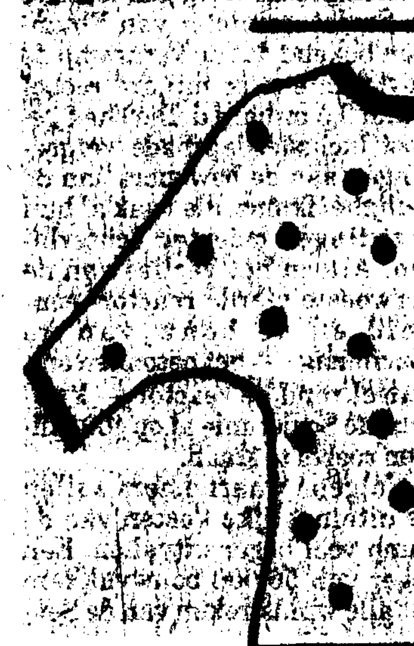
OM ZELF TE MAKEN

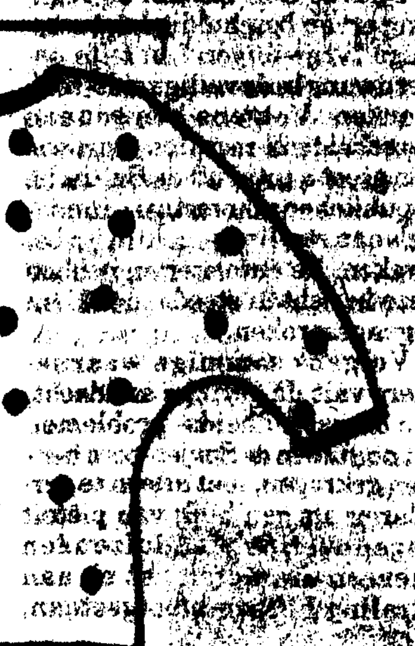

MAAK EENS een aparte ketting voor Moederdag. Je hebt nodig: kleine kraaltjes, iets grotere kralen voor het "hartje", nylondraad, een dunne naald en een slotje.

Rijg nu acht kralen aan je draad en ga terug naar de eerste kraal (zie tekening 1) in de richting van de pijlen. Steek de naald weer door het eerste kraaltje en rijg nu een grote kraal aan de draad (tekening 2). Ga nu tegenover het kraaltje, waar de draad uitkomt, weer door een klein kraaltje. Nu heb je dus een bloemetje. Ga zo door tot je ketting lang genoeg is.

Maak dan de uiteinden het slotje vast.

11 MEI IS Moederdag. Nu kan je aan papa vragen om een groot en duur cadeau voor mama te kopen. Maar ik denk dat mama het véél leuker zou vinden, als je haar iets geeft, dat je zelf gemaakt hebt. Wat denk je van een blouse of een T-shirt? Kan je zoiets niet maken? Misschien toch wel. Als [illegible] een effen [illegible] heeft [illegible] je [illegible] het wel.

Naai de [illegible] overal verspreid op de blouse en kijk dan [illegible] blouse [illegible] Misschien [illegible] tijd, om er ook één voor jezelf te maken.

Vruchten

VIJF VREEMDE vruchten! Kun je daar 5 [illegible] staande vruchten van [illegible] ken? De oplossing vind [illegible] onderaan de pagina.

OPLOSSING

Puzzel van de week

1. een ..... water
2. tegenovergestelde [illegible] hoge
3. delen van het gezicht
4. tweede persoon [illegible] voud van kennen

OPLOSSING VAN [illegible] april:

HORIZONTAAL: [illegible] streep; 8. mantel; 11. [illegible] 12. are; 14. trap; 16. [illegible] 19. idem; 21. ee; 22. [illegible] [illegible] 24. Pa; 25. [illegible] [illegible] 30. meer; 32. [illegible] nek; 35. altaar; 36. [illegible]

VERTICAAL: 2. [illegible] rapport; 4. EG; 5. [illegible] moe; 7. [illegible] 9. [illegible] eed; 10. stand; 13. [illegible] 15. ree; 16. Els; 17. [illegible] rok; 20. [illegible] 24. [illegible] 28. [illegible] 31. [illegible] 33. [illegible] na.

OPLOSSING VAN [illegible] april:

S T E E L T
T R D E R
[illegible]

[illegible]

Zij ontvangen een [illegible] ter waarde van f 15,- [illegible] Augustinus Boekhandel

Onze prinsen en prinsessen

A	L	E	X	A	N	D	E	R	[illegible]	[illegible]	[illegible]
N	K	[illegible]	[illegible]	E	D	E	R	F	[illegible]	[illegible]	[illegible]
I	[illegible]	[illegible]	A	[illegible]	[illegible]	[illegible]	D	A	[illegible]	[illegible]	[illegible]
T	Y	A	K	T	E	R	N	L	[illegible]	[illegible]	[illegible]
S	E	N	M	S	A	A	H	C	[illegible]	[illegible]	[illegible]
I	M	N	[illegible]	[illegible]	[illegible]	E	T	H	E	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	U	R	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	E	G	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	N	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	S	S	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	A	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	F	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Alexander
[illegible]

[illegible] je h[illegible] [illegible] van links [illegible] [illegible] schuin van boven naar beneden [illegible] naar boven.

OPLOSSING

ARUBA AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00 / 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333 (drie lijnen).

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22950 en 22316.
Pageboy: 027-849.

Bankrek. nr. 248-1 Barclays Bank.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
I: 20.15 uur *Terror at Tenkiller* (18 jr.).
II: 20.45 uur *Wild Cats* (18 jr.); 24.00 uur Ontembare Driften (18 jr.).
DRIVE-IN: 20.30 & 24.00 uur *Armed Response* (18 jr.).

* * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter J. Croes, Paradijswijk 23, tel.: 34482/24797.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter K. Vieira, via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

* * * * *

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

* * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Style with Elsa Klensch (CNN); 18.20 Science and Technology (CNN); 18.40 Countdown; 19.25 Showbizz today (CNN); 19.45 The big story (CNN); 20.00 Telenoticias; 20.30 St. Elsewhere: «Cora and Arnie»; 21.25 Estreno: «Storming home»; 22.45 CNN international hour; 23.30 CNN Sports tonight (live); 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 17.00 Spotlight on sports; 17.50 Quiz 13: «St. Anna vs Ora Ubao»; 18.45 This week in review (CNN); 19.30 Showtime; 20.30 Special: «Jools in Jamaica»; 21.00 Quo Vadis; 22.15 CNN international news; 22.45 Santo Domingo invita; 23.30 CNN Sports tonight (live); 24.00 Sluiting.

MAANDAG: 12.00-14.00 Take two (live); 18.00 Mr. «T»; 18.25 Larry King show (CNN); 19.10 This week in Japan; 19.30 The world tomorrow; 20.00 Telenoticias; 20.30 Harold sportshow; 21.00 CNN international hour; 22.00 Dynasty; 23.00 Showbiz today (CNN); 23.30 CNN Sports tonight (live); 24.00 Sluiting.

* * * * *

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTER: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

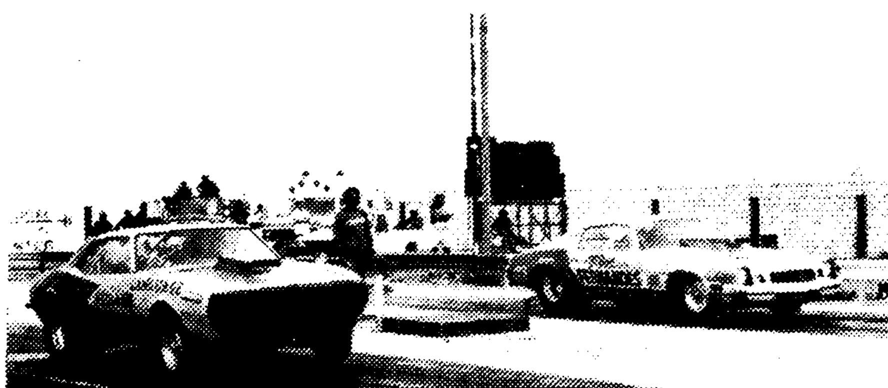
ESSO SERVICE CENTER (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

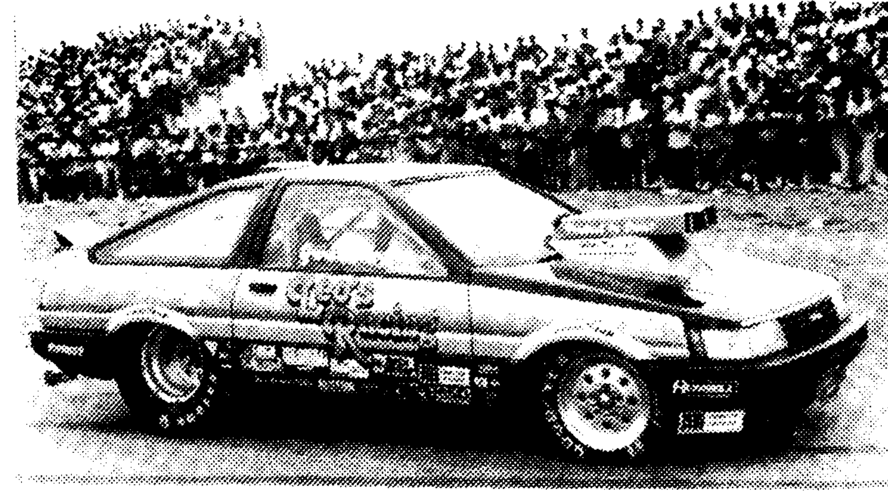
DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300): bezoekuren 15.00-15.45 /18.30-19.30 uur.

nief leidde dus zelden verder dan de rand van het strafschopgebied en leverde een paar afstandsschoten van Koeman op. Maar waar het voetbal van Koeman zich aanwijsbaar verbetert, heeft het rechterbeen veel van zijn richting verloren.

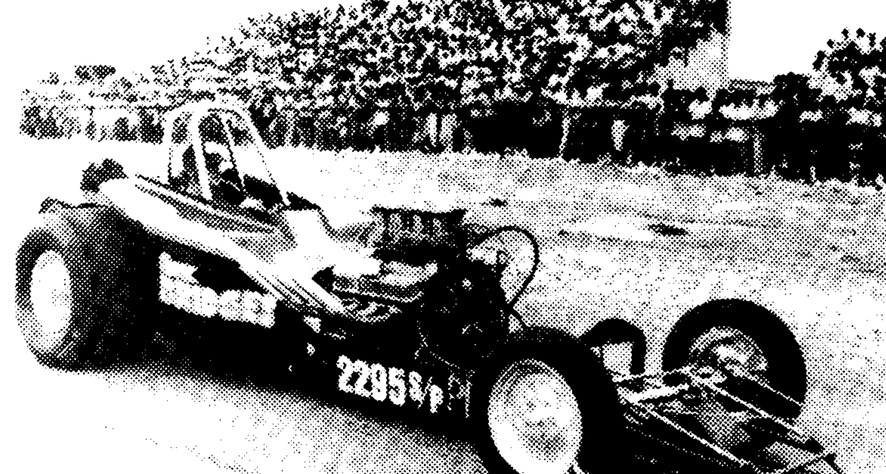
De verdienste van het complete elftal was dat de bereidheid iets af te dwingen, onverminderd bleef tegen de Hongaren, die in principe alleen Kovacs in de aanval lieten staan. De constante druk groeide de Hongaarse verdediging toch boven het hoofd en Van Tiggelen en Vanenburg be-

TANKI LEENDERT — De Racingclub Tanki Leendert organiseert zondag op zijn terrein te Tanki Leendert een voetbaltoernooi. Dit toernooi wordt opgedragen aan Shon Pe Dijkhoff, die vele jaren keeper was van het Tropical voetbal-elftal. Er wordt door een groot aantal teams deelgenomen, zoals dames van Rooi AF6 en Easy Easy, die om negen uur de sportdag openen. Voorts RCTL, Ayó, Union, Riverplate, Alto Vista Rum Shop, Teachers United en Central Madereinse.

ORANJESTAD — Duizenden mensen hebben afgelopen dagen in Racewaypark te Palo Marga genoten van de internationale dragracewedstrijden in het kader van Koninginnedag. De Amerikaanse wagens waren een grote attractie ofschoon de Arubaanse tegenstanders een goede partij waren. Op de fotos enige van de wagens in actie. De Amigoe komt op de uitslagen uitvoerig terug.

WILLEMSTAD — Op donderdagmorgen startte in alle vroegte een groot aantal atleten voor de hardloopwedstrijd van Westpunt naar Lagoen. Bij de dames was Vishitra Benschop de snelste, terwijl bij de heren Amadeo Kemper als eerste over de finish ging, gevolgd door Siegfried Williams en Ruthsel Martina.

Aruba viert uitbundig Koninginnedag

Statenvoorzitter: toekomstige staatkundige keuze moet gebeuren op basis keuze bevolking

ORANJESTAD — Op uitbundige wijze is Koninginnedag op Aruba dit jaar in alle uithoeken gevierd. Overal was feest, overal activiteiten waar velen bijeenkwamen om niet alleen de verjaardag van koningin Beatrix en haar moeder te vieren, maar ook het gouden huwelijksfeest van prinses Juliana en prins Bernhard.

Statenvoorzitter Pedro Bislip benadrukte in de morgenuren bij het aanbieden van de gelukwensen aan de gouverneur nog eens overduidelijk de grote aanhankelijkheid van Aruba aan het Huis van Oranje — hij haalde aan dat uiteindelijk Aruba en haar volk zelf zal moeten beslissen hoe de staatkundige toekomst gaat worden en dat de politici daarbij een zeer verantwoordelijke taak hebben. Doch duidelijk is wel dat wanneer het volk zal moeten kiezen, het volk in grote meerderheid zal kiezen voor de koningin als symbolisch hoofd van ons land.

Gouverneur F.B. Tromp aanvaardde de gelukwensen en stelde in zijn toespraak dat de grote liefde van Aruba voor het Huis van Oranje recentelijk nog tot uiting kwam bij het koninklijk be-

bijzonder geanimeerd Oranjebal gehouden, waarbij Tino Ruiz met zijn piano/orgel/gitaar voor een goede muzikale begeleiding zorgdroeg. Om middernacht bracht gouverneur Tromp een oranje-bitter heildronk op het feestvierende koninklijke huis uit.

Koninginnedag werd ingezet met een kort vlaggeceremonieel bij het standbeeld van koningin Wilhelmina, waarna voor het kabinet van de gouverneur het officiele gedeelte werd ingeleid door het Arubaans Philharmonisch Orkest dat de volksliederen speelde. Ceremoniemeester Atan Lee leidde als eerste spreker de voorzitter van de Staten Pedro Bislip in, die het belang van deze dag benadrukte zeker met het oog om op de komende staatkundige ontwikkelingen. Hij benadrukte dat de politici daarbij een belangrijke taak hebben om wat het volk wenst ten uitvoer te brengen want een democratische regering is uiteindelijk gevestigd op de wens van het volk. "Wij als politici moeten eerlijk zijn in deze en onnodige polarisatie voorkomen. Voorkomen moet worden dat er onnodige verdeeldheid onder ons volk wordt gekweekt. Wij moeten de weg openen voor een goed begrip en verstandhouding onder ons volk wat betreft haar eigen identiteit en toekomst".

Hij bood tot slot ook gelukwensen aan de Oranje Vereniging Aruba met haar achtste lustrum. Gouverneur Tromp aanvaardde de gelukwensen en wees nog eens op de grote plaats die het Huis van Oranje op Aruba inneemt. Hij besloot zijn toespraak met een Oranjebitter Heildronk.

Hierna vond de uitreiking plaats van de drs Leito Jeugdbeker aan het St. Dominicus College en de stimulans-prijzen aan stichting Drecha Cas en de jeugdige VS Harona Seneca Sapuana. De gouverneur stelde hen ten voorbeeld wat het nemen van een positieve plaats in de gemeenschap betreft.

Vervolgens tekende gouverneur F.B. Tromp als eerste het felicitatie register gevolgd door premier mr. Henny Eman en zijn ministers, voorzitter en griffier en leden van de Staten, de Voorzitter van de Raad van Advies, vertegenwoordigers van Koninklijke Marine en een groot aantal aanwezigen. In de middaguren gingen de Royal Nationals dragraces van start, terwijl om vier uur de gouverneur een tentoonstelling in San Nicolas opende. Bij het Lighthouse te Malmok werd op uitbundige wijze Koninginnedag gevierd. Een initiatief van Consales directeur Kerkmeer die ook zorgde dat Aruba voor de eerste maal Koninginnedag met Oranje Bitter en kandysuiker kon vieren. Zoals overal op Aruba in de vele buurthuizen en clubs heerste ook hier een uitbundige stemming. De dag werd besloten met de 27ste tien kilometer boulevard-loop waaraan honderd renners deelnamen en die gewonnen werd door de uit Sint Vincent afkomstige Dane Samuel in een tijd van 34.29 wat een nieuw boulevard record inhoudt, tweede werd Willy Willems van Aruba met 34.50 en derde Victor Tromp Aruba 35.03. Voorzitter Jos van der Schoot reikte de wisselbeker alsmede de Juliana / Bernhardbekers uit en bracht dank voor alle medewerking ondervonden. Hij noemde daarbij speciaal de medewerking de gehele dag van de politie en directie van de APA die medewerking verleende bij finish van Boulevard loop.

ORANJESTAD — De Amerikaanse dragraces die met veel fanfare en dure dragwagens naar Aruba kwamen zijn niet gelukkig dat tijdens de dragraces van afgelopen dagen te Palo Marga geen enkel kampioenschap — wel enige subkampioenschappen — werden behaald. De Arubaanse dragracers bleken op alle fronten de sterksten. Op de uitslagen komt de Amigoe maandag terug. De Amerikanen vroegen een revanche en krijgen deze kans morgenmiddag van een tot half vijf te Palo Marga. Na afloop van de revanche wedstrijden worden de prijzen uitgereikt.

Gezinsdag Brazil

BRAZIL — In het Buurtcentrum Brazil wordt morgen (zondag) gezinsdag gehouden welke om drie uur's middags begint tot 's avonds negen uur. Er zijn sportwedstrijden zoals volleybal tussen hotel-teams, koffiemorgen, Spel zonder grenzen, domino, voetbal, nakesale, verkoop van planten en dansen. De inwendige mens wordt zeker niet vergeten.

Peter Wurtz overleden

ORANJESTAD — Afgelopen woensdag overleed in het Dr. Horacio Oduber hospitaal op 82-jarige leeftijd de heer Peter Wurtz. Hij werd sinds het verkeersongeval van enige maanden geleden, waarbij het echtpaar Wurtz op de Vondellaan op weg naar huis werd aangereden in het hospitaal verpleegd.

Zijn echtgenote Lientje Wurtz overleed eind maart aan de bekomen verwondingen. Gistermiddag werd de heer Wurtz op de protestantse begraafplaats in Oranjestad naast zijn echtgenote te ruste gelegd. De heer Peter Wurtz was vele lange jaren directeur van de SEL Maduro and Sons Aruba nv. Voorts was hij geruime tijd een van de directeuren van de Aruven, medeoprichter en commissaris van de Bouwmaatschappij Aruba nv, van Arvefa en Mesker Aruba. Meer dan 35 jaren behartigde hij de consulaire belangen van de Portugese gemeenschap op Aruba en trad op als deken van het Corps Consulaire. Zijn verdiensten werden koninklijk erkend met het officierschap in de orde van Oranje Nassau.

De heer Wurtz was ook vele jaren consul van Groot Brittannie — waarvoor hij een Engelse onderscheiding ontving alsmede van Denemarken. Hij was medeoprichter van de YMCA op Aruba. Bij de begrafenis die gistermiddag in beperkte kring plaats vond werd het woord gevoerd door notaris mr Croes (namens de Rotary). Herman Soemers (als oud-medewerker) en George Gustavino (namens de YMCA). Zij roemden allen de wijze waarop de heer Wurtz zich vijftig jaar op Aruba had ingezet. Dominee dr Van der Doel merkte op, dat gestreefd moet worden om een straat of plein naar Peter Wurtz te noemen die zoveel voor Aruba gedaan heeft. De heer Marcel Wortman sprak woorden van dank namens de familie.

ORANJESTAD — Op Koninginnedag was ook de brandweer actief bij het blussen van een brand in een woning aan de Nieuwestraat welk in vlammen opging en waarbij de bewoner have en goed verloor (zie foto). In de omgeving ondermeer bij het arubaanse kantoor en de drukkerij van het dagblad Diario werd alles naar buiten gesleept, mede vanwege een aantal gasbommen die tot ontploffing zou kunnen komen.

Brandstichting na kraak

POSCHIQUITO — Na het stelen van een groot geldbedrag — zesduizend florin, tweeduizend dollars en een bolivar-bedrag — hebben dieven vermoedelijk de bezochte woning in brand gestoken.

De eigenaar meldde in de ochtenduren deze brand in zijn woning. R.L. verklaarde aan de politie dat toen hij tegen drie uur in de ochtend thuis kwam zijn woning van binnen gedeeltelijk was uitgebrand. Hij vermoedde dat dieven in zijn woning waren geweest omdat een raam openstond en een stevig geldbedrag verdwenen bleek.

Aan de Nieuwstraat brandde een woning geheel uit. Vermoedelijke oorzaak is gebruik van een kerosinestoof door de bejaarde bewoner J.B. (86). Een der buren die TV zat te kijken bemerkte de rook die uit de woning kwam en sloeg alarm. De twintig jarige Monica Cervantes ging zonder aarzelen de woning binnen waarin zich de bejaarde man nog bevond en wiens kleding reeds in brand stond. Zij slaagde erin de man naar buiten te brengen. Hij werd met derde graads brandwonden naar het hospitaal gebracht en in de intensive care-unit opgenomen.

Bij het blussen van de brand deden zich verschillende problemen voor omdat in de omgeving van het pand nog een stevig gezinnen woonde en ook het dagblad Diario door mogelijk te ontploffen gasbommen bedreigd werd. Bij de blussingswerkzaamheden liep de brandweerman R. van Cleef een electrische schok op en werd per ambulance naar het hospitaal overgebracht. Spoedig slaagde de brandweer erin de brand onder controle te krijgen.

Major League Baseball

AMERICAN LEAGUE:
Cleveland Indians — Chicago White Sox 6-5; Toronto Blue Jays — Minnesota Twins 8-1; Kansas City Royals — Baltimore Orioles 5-4; Texas Rangers — New York Yankees 8-7; Detroit Tigers — California Angels 2-1; Milwaukee Brewers — Oakland

Marlboro verslaat Rangers in zeven innings met 10-3

ORANJESTAD — Koploper Marlboro behaalde met 10-3 op Coca Cola rangers zijn achtste overwinning (tegen een nederlaag) in de AA-klasse baseball-competitie. De wedstrijd duurde slechts zeven innings vanwege het bereiken van de tijdslimiet.

Marlboro leek met een 8-0 voorsprong aanvankelijk naar een knockout-zege op weg te zijn. Doch hierna echter wist Coca Cola zijn drie runners runs binnen te krijgen en aldus het knockoutgevaar te keren. Roque Wester werd winnende pitcher voor Marlboro, en Benito Croes verliezer voor Coca Cola.

Aan slag hadden Emiliano Thiel, Lyle Rombley (Marlboro) en Kevin James (C.Cola) de beste slagprestatie: twee hits in drie beurten. Marlboro maakte 10 runs, 10 hits, 2 errors, en Coca Cola 3 runs, 6 hits, 3 errors. De uitslag van deze wedstrijd betreft de standenlijst het volgende beeld: 1. Marlboro 8 gewonnen, 1 verloren; 2. Aruba Video center 5-3; 3. Coca Cola rangers 4-5; 4. Richmond en Brazil Lucor 3-5; 5. Golden Tulip Thrillers 2-6.

Oud- IOWUA voorzitter Geerman ivm Palmbeach-hotel kwestie

CLAT hoeft Aruba niet voor schut te zetten in buitenland

ORANJESTAD — Oud-vakbondsleider — onder meer ex voorzitter van de IOWUA — Hyacintho Geerman heeft in een verklaring felle kritiek geleverd op de uitlatingen van de CLAT-secretaris Eduardo Garcia dat hij buitenlandse vakorganisaties op de hoogte gaat stellen van de problemen rond Aruba Palmbeach-hotel, waar 35 werknemers hun vijf maanden individuele contract niet verlengd zagen en dat nu door de FTA als represailles wordt betiteld.

De heer Geerman zegt als oud vakbondsleider alle waardering voor de Clat-secretaris te hebben en voor de wijze waarop hij de vakbondszaken behandelt. Doch nooit kunnen wij accepteren, aldus Geerman, dat hij in het buitenland Aruba te koop gaat zetten. Dat is niet zijn taak en daarmee is hij ver van huis, dat is de taak van de Arubaanse vakbondsleiders, als de Arubaanse regering geen medewerking verleent in het veranderen of aanpassen van de bestaande arbeidswetgeving. Vakbonden op de Antillen en Aruba sluiten zich aan bij de internationale vakbonden-organisaties voor de nodige steun en solidariteit, maar niet dat vreemde vakbondsleiders zich mengen in binnenlandse arbeidszaken. Men kan pas actie nemen als de Arubaanse vakbondsleiders in deze door de regering in de steek wordt gelaten. De heer Geerman wijst er in zijn verklaring op dat de kwestie van individuele contracten de oorzaak van alle problemen is en dit probleem zonder uitstel stevig aangepakt moet worden.

Volgens de heer Geerman moet minister Don Mansur dit probleem aanpakken, doch hij is non-politicus in het kabinet en kan alleen maar adviseren als een probleem zich voordoet. Wij malen horen we minister Mansur zeggen dat investeerders een pak moet worden aangemeten, dat hen goed zit. Maar volgens Hyacintho Geerman krijgt hij daarbij niet de steun van de politieke ministers. De heer Geerman gaat dan nog verder in op de zestig dagen proefperiode.

De Amigoe tekent hierbij aan het eens te zijn dat de Clat-secretaris zich niet in interne Arubaanse arbeidszaken dient te mengen met "zijn dreigingen" Aruba in het buitenland te koop te zetten. Wij zouden wel eens willen zien dat onze vakbondsleiders naar Venezuela gaan en daar in persconferenties de Venezolaanse regering in Venezuela te koop zetten. Dat zal daar zeker niet geaccepteerd worden en waarom op Aruba dan wel. Overigens hadden vele problemen voorkomen kunnen worden bij Palmbeach-hotel indien destijds de werknemers niet zo "happig" waren geweest op de cessantia-uitkeringen enz. waarmede een miljoen was gemoeid. De regering had toch duidelijk laten weten hiervoor garant te staan. Dat was een verkeerde zet om deze cessantia af te dwingen mede door te weinig motivatie door de FTA wat de gevolgen daarvan konden zijn. We zien het nu met de ontslagen.

CB DAKOTA (**t.g.v. heropening van het gebouw**): 08.00 uur H. Mis in de Fatimakerk; 10.00 uur hijsen van vlaggen met daarna verschillende toespraken en om 12.00 uur happy hour.

SPORT
SV JONG SAN NICOLAS: 13.30 uur finales voetbal- en domino- wedstrijden.

RACING CLUB TANKI LEENDERT: 09.00-17.30 uur voetbal- wedstrijden met daarna prijsuitreiking.

SV ARSENAL: 10.00-16.00 uur voetbal-wedstrijden - Arsenal-terrein.

ARUBA TABLE TENNIS ASSOCIATION (ATTA): 13.00 uur Dowco Vets vs Curaçao Vets - Club Le Visage.

ARUBA WEIGHTLIFTING ASSOCIATION: 10.00 uur eerste kampioenschappen - San Nicolas Sportcentrum.

* * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 18.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

* * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen, zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen (zondagsschool op dezelfde tijd).

* * * * *

DE NIEUWE APOSTOLOSCHE KERK (Schubertstraat 12): 09.30 uur kerkdienst.

* * * * *

Onderzoekcommissie douane problemen

Minister Engelbrecht gaat vrijuit, hervorming binnen douane is nodig

ORANJESTAD — De door de regering ingestelde onderzoekcommissie om naar aanleiding van de beschuldigingen van de Douanevakbond Sada een onderzoek in te stellen heeft zijn rapport bij de regering ingediend. Vorige week heeft minister Armand Engelbrecht — zoals toegezegd — dit rapport aan de Staten van Aruba gezonden.

Aangezien dit rapport nog een "follow up" moet krijgen werd het vertrouwelijk ter beschikking van de Staten gesteld. Wel is duidelijk geworden dat de commissie tot de conclusie kwam dat zonder uitstel de douanewetgeving aangepast en gemoderniseerd zal moeten worden. Voorts dat er ook in de organisatie van het Douanekorps dringend veranderingen dienen te komen. Door het niet bestaan van bepaalde voorzieningen veroorzaakte dit problemen en spanningen in het Douanekorps. Zelfs werd vastgesteld dat vertrouwelijke inlichtingen in de publiciteit werden gebracht. Ook zijn er interne spanningen waardoor het douanekorps niet optimaal kan functioneren. Ook bestaat er verschil van mening over de wettelijke regelingen voor bepaalde vrije invoer waarover meer duidelijkheid dient te komen.

Uit het onderzoek dat door de commissie werd ingesteld kwam tevens duidelijk vast te staan, dat de tegen de minister van Financien geuite beschuldigingen zich niet te houden aan de wetten volkomen ongegrond worden geacht.

Naar aanleiding van uitlatingen van een hoge functionaris bij de Douane veroorzaakte dit de nodige deining in de Staten en in de pers. Wel oefent in dit verband de commissie kritiek uit op betrokken functionaris bij de Douane in verband met de invoer van de schotel-antenne voor Tele Aruba. De regering zal moeten beslissen of door ten onrechte geuite beschuldigingen betrokken minister in discrediet te brengen maatregelen zullen worden genomen.

De Arubaanse regering beschouwt het rapport van de commissie als een waardevolle bijdrage aan het streven van de regering om orde op zaken te stellen en het volk weer vertrouwen te geven in het overheidsbeleid. Ten aanzien van het Douanekorps heeft men in alles wat daarmee verband houdt werd van Nederlandse zijde reeds de nodige technische hulp toegezegd. De onderzoek-commissie was als volgt samengesteld: voorzitter Elio Nicolaas, drs. T.M.B. Woei-A-Tsoi, mr J.P. Sjiem Fat, mr O. Koolman en mr. J.R. Tchong.

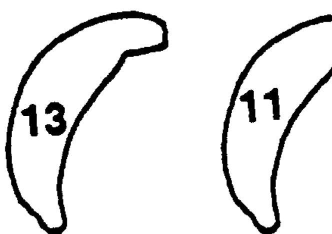
Slimmen winnen bridge

ORANJESTAD — De zesde en laatste avond van de tweede competitieronde in de bridgeclub Aruba Ariba werd in de — A — poule gewonnen door het echtpaar Slimmen met een score van 59.64 procent, terwijl de dames Van Duyn/Mc Leod winnaars werden van de B-poule 57.58 procent.

De overige uitslagen waren : A-poule: echtpaar Van Leerdan 58.57, Heren Post/Somers 56,79, Mevrouw Bermudez/hr. Marapin 53.26, echtp. Verstraten 52.50, Hr. Dekker/Akkerman 51.79 en Hr. Lopez Henriquez/Gottfried 51.43. In de B-poule: dames Hagenbeek/Monzon en echtp. Van der Velde ieder 55.00, Ds Henriquez/Smit 53.93, echtp. Bonneville en echtp. Nierop ieder 52.86 en mevr. Van der Griendt/Hr. Hagenbeek 51.43.

heb al zoveel dieren geholpen", zei hij. "Zal ik nu eens proberen of ik jou ook kan helpen?"

Rek

SCHRIJF D
in de overige

ZOEKP

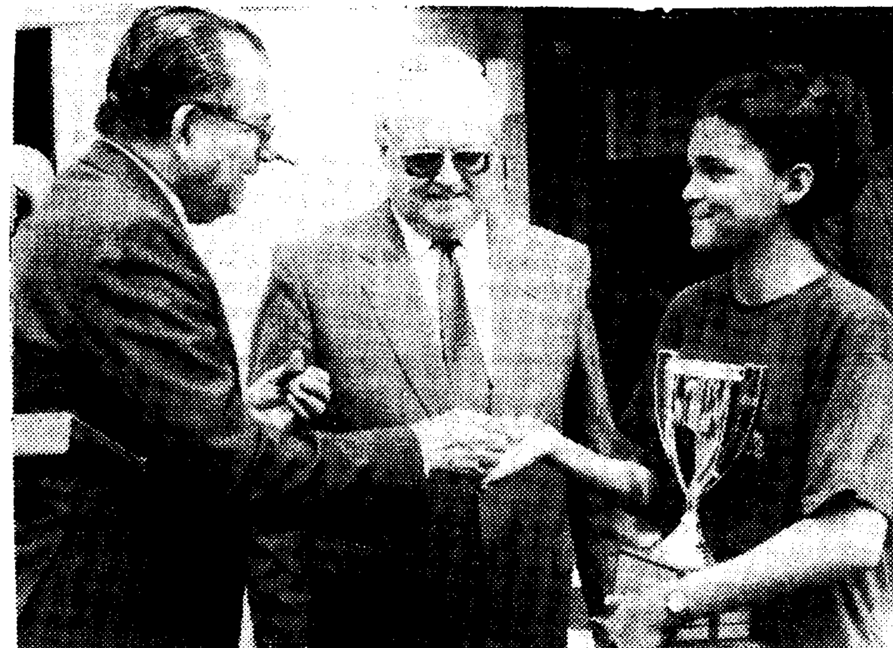
ORANJESTAD — De enorme groei van de geuniformeerder jeugdbeweging op Aruba bleek uit de grote deelname tijdens de marsen ter gelegenheid van Koninginnedag. Hierbij werden vele vlaggen (zie foto) waaronder ook de speciale vlag van het gouden bruidspaar meegevoerd.

Uitwisselings-trainings-programma van Franse, Nederlandse marine

ORANJESTAD — Van 2 tot en met 18 mei zal er een uitwisselingsprogramma plaatsvinden tussen Nederlandse mariniers en een Franse eenheid van 33 RIMA uit respectievelijk Aruba en Martinique.

De Franse eenheid zal naar Aruba komen en onder leiding van de tweede luitenant der mariniers J.M. Sijtsema een zware opleiding volgen waarbij op het Amfibische gedeelte de nadruk zal worden gelegd. Een peleton Nederlandse mariniers onder leiding van tweede luitenant der mariniers T.J.G. Baron Collot Escury zal een pittige commando-training krijgen te Martinique, waarbij de Franse kaderleden als instructeurs zullen fungeren. Het overbrengen van de eenheden zal geschieden met het Franse transportvliegtuig "Transall".

ORANJESTAD — Na afloop van het aanbieden van de gelukwensen reikte gouverneur Felipe Tromp de Drs. Leito Jeugdbeker aan, die namens het St. Dominicuscollege in ontvangst werd genomen door Carina Zimmerman onder de toeziende ogen van de voorzitter van de Leito-bekerjury Jos van der Schoot.

Zwartlopers vormen weer probleem

Boulevardloop 1987 met goede prestaties

ORANJESTAD — Deze 27ste Boulevardloop heeft dit jaar een nieuw gezicht gekregen met de verplaatsing van finish en prijsuitreiking naar het gebouw van de Aruba Ports Authority, waardoor het geheel veel overzichtelijker is geworden. Bij de aankomst van de eerste lopers ontstond er even een moeilijke situatie omdat de voorop rijdende politie jeep en-motoren zich door onbekendheid met de nieuwe situatie klem reden in het finishfuik, met de sprintende atleten er vlak achter.

Winnaar werd de van St. Vincent afkomstige Dane Samuel in de snelle tijd van 34 min. 29 sec. gevolgd door Willy Willems die zijn inzinking te boven schijnt te zijn, met op de derde plaats de winnaar van vorig jaar, Victor Tromp. Een bijzondere vermelding verdient de 4de plaats "overall" van junior Richard Rodriguez in de uitstekende tijd van 35 min. 22 sec.

De Boulevardloop telde dit jaar "slechts" honderd deelnemers, maar opvallend was de anorme vooruitgang in de breedte. Meer kwaliteit dan kwantiteit. Twintig deelnemers onder de veertig minuten is nog niet eerder voorgekomen en hierbij bevonden zich een dame (Lia Melis), 1 veteraan (Rinus de Graaff) en drie junioren.

Een vervelende geschiedenis, welke zich elk jaar herhaalt, is het optreden van z.g. "zwartlopers", mensen die niet ingeschreven zijn en toch menen te moeten meelopen. Ook dit jaar weer ontsnapten twee van zulke lopers aan de eindpunt controle en passeerden de finishlijn, waarbij de tijdwaarneming meestal niet kan waarnemen of de betreffende loper al dan niet is voorzien van een startnummer.

Dit geeft grote problemen voor de jury met de bepaling van de juiste uitslag, met het risico dat alle lopers die hierna binnenkomen niet de juiste tijd krijgen toegewezen en ook vertraagt dit meestal het tijdstip van de prijsuitreiking waardoor deze onnodig in het donker moet plaats vinden. Het wordt tijd dat deze zwartlopers beseffen dat door hun hoogst onsportief gedrag de gekwalificeerde lopers, alsmede het publiek en de pers, zeer worden benadeeld.

Voor de komplete uitslagen wordt verwezen naar de Amigoe van maandag.

Inzameling voor prinselijk gouden feest gaat door

ORANJESTAD — De inzameling voor het nationale geschenk ter gelegenheid van de gouden bruiloft van prinses Juliana en prins Bernhard duurt tot aanstaande zaterdag negen mei. Dit op verzoek van hen die alsnog hun bijdrage willen storten. Terwijl ook de bijdragen van de ministeries — die zeer goed verlopen is — en enige scholen worden verwacht. Aan de vooravond van Koninginnedag had de commissie reeds een bedrag van 20.600 florin bijeen.

Donaties kunnen alsnog worden gedaan op de ABN-rekening van de commissie of kan het sturen van een cheque op naam van de commissie Gouden huwelijk, Postbox 323 Oranjestad. Ook op de Antillen en in Nederland gaan de inzamelingen nog even door. Tijdens de manifestatie op Paleis Soestdijk kon reeds worden meegedeeld aan het gouden bruidspaar dat de totale inzameling in het gehele Koninkrijk reeds de drie miljoen gulden heeft overschreden.

ORANJESTAD — Presenteer het geweer bij het vlaggeceremonieel ter gelegenheid van Koninginnedag (zie foto) voor de Nederlandse en Arubaanse vlag naast het standbeeld van koningin Wilhelmina.

SAN NICOLAS — In het kader van Koninginnedagviering opende gouverneur F.B. Tromp in San Nicolas een tentoonstelling over de sociale en economische ontwikkelingen die onder leiding van Luis Brown georganiseerd werd met medewerking van Nationale bibliotheek en het Instituto di Cultura. Bij de foto: Gouverneur Tromp en minister Engelbrecht, die zijn werkzaamheden weer hervat heeft, krijgen de nodige toelichting.

SAN NICOLAS — De man J.P., die in het Astoria Hotel in San Nicolas verblijft, deed bij de politie aangifte van bedreiging. Hij verklaarde dat de eigenaar van de woning in de buurt van het hotel hem had bedreigd. De man beschuldigde J.P. ervan zijn vrouw te begluren vanuit het balkon van het hotel. De politie ging de eigenaar thuis bezoeken doch deze bleek niet aanwezig te zijn.

Chileens 1 mei viering met stroomonderbreking en tientallen arrestaties

SANTIAGO — De Chileense hoofdstad is op de Dag van de Arbeid enige tijd van licht verstoken geweest als gevolg van een guerrilla- actie. Voor het eerst mogen politieke partijen in Chili voor de televisie zich presenteren. Op 1 Mei werden ruim vijftig arrestaties verricht in verband na botsingen met de politie.

Niet alleen Santiago kwam zonder licht te zitten maar ook andere grote steden nadat de guerrilla drie electriciteits- masten had opgeblazen. De actie was bedoeld als een eerbewijs aan de Chileense arbeiders.

Een 1 Mei- mars waaraan honderden mensen deelnamen in Santiago en waarbij leuzen tegen het huidige militaire bewind van president generaal Augusto Pinochet werden aangeheven eindigde in een confrontatie met de politie. Deze gebruikte traangas- granaten en water- kanonnen. De demonstranten hadden deelgenomen aan een betoging onder leiding van vakbonds- leider Adolfo Seguel.

Voor het eerst sinds de militaire staatsgreep van 1973 kunnen politieke partijen hun denkbeelden ontvouwen voor de Chileense tv. De uitzendingen zijn op een tijdstip dat de kinderen op bed behoren te liggen. De partijen krijgen zes minuten zendtijd en moeten daarvoor betalen.

Venezolaanse olie: invoerrechten olie helpt importeur niet

CARACAS — Het toepassen van import- heffingen op olie is een der redenen dat de oliemarkt nog steeds niet tot rust is gekomen, zo meent de president van het Venezolaanse staats- oliebedrijf Petroleos de Venezuela, Juan Chacin Guzman. Dit soort heffingen treft de economie van de Verenigde Staten meer dan het de Amerikaanse olie- industrie helpt, zo meent hij. Volgens hem blijft voorlopig de situatie bestaan dat de meer ontwikkelde wereld afhankelijk blijft van de olie- import. Overigens staat afhankelijkheid van olie- importen niet gelijk aan onveiligheid op energie- gebied.

oom; 24. Pa; 25. Nero; 27. strak; 30. moer; 32. ora; 34. nek; 35. altaar; 36. leunen

VERTICAAL: 2. tra; 3. rapport; 4. EG; 5. per; 6. moe; 7. ma; 8. trimmen; 9. eed; 10. etend; 13. smart; 15. ree; 16. Els; 17. grr; 18. rok; 20. Epe; 26. rol; 28. tor; 29. aal; 31. oké; 33. aa; 34. nu.

OPLOSSING VAN 16 april:
STEELT
TEDER
EDELE
LELIE
TREED

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing vóór 11 mei 19

DOELPUNTEN VAN GULLIT EN MUHREN BINNEN DRIE MINUTEN

Oranje was zeker een klasse beter dan de Hongaren

Goede vooruitzichten van het Nederlands elftal op een plaats in de eindronde na winst van 2-0

ROTTERDAM — Een kleine elf maanden geleden zijn de stutten onder het Hongaars voetbal weggeslagen. Door de Sovjets, die in hun eerste wereldkampioenschapswedstrijd aantoonden dat de Hongaarse verdediging kwetsbaar is. Het zelfvertrouwen, dat toen werd vernietigd in een score van 6-0 is nog steeds niet terug. Hongaarse verdedigers maken bovendien nog altijd fouten.

Na een stroef half uur, waarin Nederland meer zocht dan vond, heeft het elftal er in het laatste kwartier van de eerste helft gebruik van gemaakt. De wedstrijd werd beslist door treffers van Gullit en Mühren en van dat moment speelde Nederland als een elftal dat zich kanshebber weet voor de Europese eindronde van 1988 in West-Duitsland. De ruststand van 2-0 bleef echter ongewijzigd en bewees dat er meer vertimmerd moet worden aan het elftal dan voor de wedstrijd tegen de Hongaren gebeurd is.

In vergelijking tot de vorige thuis- wedstrijden had de ploeg, met Vanenburg op de rechtervleugel, aan daad- en wilskracht gewonnen. Hiele vergrootte bovendien in zijn derde landenwedstrijd de zekerheid van de verdediging. De Feijenoorder maakte niet alleen geen aanwijsbare fout, er was zelfs geen moment in de wedstrijd waarin zijn oplossingen door betere hadden kunnen worden vervangen.

De mouwen opstropen als het niet goed gaat was het motto woensdagavond. Nederland deed het al van het begin af tegen de tot vrijwel voortdurend verdedigen gedwongen Hongaren. Het hielp. Het vlakke elftal kreeg diepte na een half uur waarin het breukvlak tussen Ajax en PSV meer dan iets anders het spel van Nederland bepaalde.

Het was geen onwil. Wel onbegrip dat leidde tot statisch aanvallend voetbal. Links waar het ingespeelde Ajax-blok Silooy, Mühren en Van 't Schip stond, kreeg weinig aanvoer omdat vanuit het middenveld Wouters, maar ook Koeman en Rijkaard een sterke voorliefde voor de rechterkant demonstreerden. Op zich was dat wel begrijpelijk. Vanenburg kon aanzienlijk meer doen met Preszeller dan Van 't Schip met de lichtgeblesseerde Sallai.

Maar goede wil was niet voldoende om de aanval met gevaar te laden. Nederlands duurste tweetal, Gullit en Van Basten, vormde het hart van de viermansaanval. Maar juist dat tweetal speelt voetbal volgens zo verschillende principes dat hun bezigheden maar zeer beperkt rendement opleverden. Dat had natuurlijk ook te maken met de stevige aanpak van Kardos, die al snel Gullit overnam van Peter en met de zeer nadrukkelijke dekking van Garaba op Van Basten.

De Ajacied deed niettemin in beperkte ruimte zeer speelse dingen, maar daar was juist Gullit niet op ingeschoten. Het offensief leidde dus zelden verder dan de rand van het strafschopgebied en leverde een paar afstandsschoten van Koeman op. Maar waar het voetbal van Koeman zich aanwijsbaar verbetert, heeft het rechterbeen veel van zijn richting verloren.

De verdienste van het complete elftal was dat de bereidheid iets af te dwingen, onverminderd bleef tegen de Hongaren, die in principe alleen Kovacs in de aanval lieten staan. De constante druk groeide de Hongaarse verdediging toch boven het hoofd en Van Tiggelen en Vanenburg bewezen dat er ook binnen het strafschopgebied iets bereikt kon worden.

Gullit bood Mühren zelfs een unieke kopkans, maar de Volendammer heeft geen linkerhoofd, schrok zelfs enigszins en liet Szendrei de kans voor een goede redding. Maar ook gemiste kansen bewijzen iets, in dit geval de groei naar een voorhoede waarin begrepen werd wat de plannen van de anderen waren.

Gullit toonde het zelf acht minuten voor rust aan met een perfecte kopbal na een verre voorzet van Van 't Schip, 1-0. Binnen twee minuten gevolgd door een tweede treffer van Mühren, die een verdwaalde bal oppikte, onder controle bracht op een manier die alleen hij kan en vervolgens als een streep naar de linkerhoek stuurde: 2-0.

Tussen die twee treffers voorkwam Wouters de gelijkmaker van Peter, Hiele had al eerder aangetoond hoe alert een werkloze doelman kan zijn als het werkelijk gewenst is. Het was dringend nodig na een schitterende actie van Detari.

DE TWEEDE HELFT

Met de wedstrijd in handen, in de tweede helft dus, viel iets weg bij de Nederlanders. Op het moment dat de last van het moeten scoren verdwenen was, verminderde de drift van het voortdurend proberen meer te bereiken dan een overwinning, die in grootte zo belangrijk kan zijn voor het doelsaldo in de groep.

Juist in de tweede drie kwartier was daarvoor de mogelijkheid omdat de Hongaren iets minder massaal verdedigden, meer middenvelders op het middenveld gingen gebruiken en Nederland ruimte boden. Juist in die situaties bleek de onvolwassenheid van het elftal. Een tegenstander die klaar stond om onderuit gehaald te worden, dient ook volledig op de knieën gebracht te worden. Rijkaard en Koeman zijn daarvoor niet de mensen. Koeman bleef spelen met de angst een foutje te maken in een verre pass, Rijkaard volhardde in lange dribbels, die de voorhoede opsloten. Het elftal had meer baat bij de onbekommerdheid van Silooy en de rechtlijnigheid van Van Tiggelen.

Belangrijker evenwel was dat Gullit en Van Basten, ondanks beider geweldige kwaliteiten naast elkaar in de spits niet stimulerend, maar verlammend op elkaar werken. Gullit heeft de rem, die Van Basten meer beperkte dan hem zelf, proberen los te gooien, door Nederlands derde treffer, die hij gemakkelijk zelf had kunnen maken, op de schoenen van de Ajacied te leggen. Het was niet aan Van Basten besteed.

Die misser, slechts enkele minuten na rust, was een dure. Het elftal dat meer kritiek heeft gekregen dan complimenten in de afgelopen maanden, had die opsteker nodig voor het zelfvertrouwen. Een kwartier later gebeurde hetzelfde. En dat waren tegenvallers die de ploeg te moeilijk verbijten kon.

Van Basten en Gullit voelden beiden dat hun gezamenlijke aanwezigheid in de spits het elftal geen goed deed. Gullit liet zich verder terugzakken, Van Basten zocht meer de buitenkanten van het veld en in plaats van te veel spitsen had Nederland er toen te weinig. Dat heeft het stokken van de produktie meer beïnvloed dan het groeiende verweer van de Hongaren, die zich feitelijk geen moment opwierpen tot een tegenpartij die angst inboezemde. Nederland kon zelfs de angst voor countertjes wel van zich afzetten. De aanvoer vanuit de Hongaarse verdediging was immers te gebrekkig.

Maar Nederland durfde niet vrijuit, onbekommerd, zijn overwicht aan kwaliteit te gebruiken. De mogelijke oplossing vraagt niet alleen meer durf van het elftal, het vraagt om meer lef van de bondscoach.

MICHELS

Michels heeft woensdagavond kunnen zien dat vier individueel goede aanvallers nog geen goede voorhoede maken. Het tegendeel was woensdagavond eerder het geval. Het is aan de ene kant begrijpelijk dat hij aan het front gebruik wil maken van de kracht en de macht van Gullit en dat hij tevens Van Basten niet wil opofferen aan dit verlangen. Maar in dit geval, bij de speelwijze van woensdagavond, beperkte hij beide spelers in hun mogelijkheden en dat kan nooit de bedoeling van de coach zijn, die juist zo'n effectief mogelijk elftal in het veld wil brengen. Een Gullit, die kan komen is een geweldig machtsmiddel, een staande Gullit is te vaak een gemakkelijke prooi, zelfs voor beperkte verdedigers als Hires, Kardos, Preszeller en Garaba.

Bondscoach Rinus Michels vindt dat Griekenland de beste papieren heeft voor een plaats in het eindtoernooi. "De beslissing valt in de laatste groepswedstrijd, die - helaas voor het Nederlands elftal - in december in Griekenland wordt gespeeld. Door deze overwinning zijn we nog steeds in de race. Alleen Polen verkeert in een nare situatie. Zij zullen in de ontmoeting met Nederland proberen hun laatste kans te grijpen. De kans om vooraf van de Grieken afstand te nemen is klein", evalueerde de bondscoach de spanning in groep 5.

WILLEMSTAD — Op donderdagmorgen startte in alle vroegte een groot aantal atleten voor de hardloopwedstrijd van Westpunt naar Lagoen. Bij de dames was Vishitra Benschop de snelste, terwijl bij de heren Amadeo Kemper als eerste over de finish ging, gevolgd door Siegfried Williams en Ruthsel Martina.

Op de foto v.l.n.r.: Ruthsel Martina, Amadeo Kemper en Siegfried Williams.

Major League Baseball

AMERICAN LEAGUE:
Cleveland Indians — Chicago White Sox 6-5; Toronto Blue Jays — Minnesota Twins 8-1; Kansas City Royals — Baltimore Orioles 5-4; Texas Rangers — New York Yankees 8-7; Detroit Tigers — California Angels 2-1; Milwaukee Brewers — Oakland AS 8-7; Boston Red Sox — Seattle Mariners 11-5.

NATIONAL LEAGUE:
Chicago Cubs — San Francisco Giants 8-4; Atlanta Braves — Cincinnati Reds 5-2; Philadelphia Phillies — Montreal expos 5-0; Los Angeles Dodgers — Pittsburgh Pirates 10-2; New York Mets — Houston Astros 2-1; St. Louis Cardinals — San Diego Padres 10-6.

DONDERDAG
AMERICAN LEAGUE:
Oakland Athletics — Milwaukee Brewers 4-1; Detroit Tigers — California Angels 12-4; Seattle Mariners — Boston Red Sox 11-2.

NATIONAL LEAGUE:
St. Louis Cardinals — San Diego Padres 5-4; Cincinnati Reds — Atlanta Braves 9-8; San Francisco Giants — Chicago Cubs 5-4; New York Mets — Montreal Expos 11-3; Pittsburgh Pirates — Los Angeles Dodgers 5-4.

VRIJDAG
AMERICAN LEAGUE:
Minnesota Twins — New York Yankees 7-4; (10) Toronto Blue Jays — Texas Rangers 3-2; Chicago White Sox — Baltimore Orioles 5-1; Cleveland Indians — Kansas City Royals 2-0; Milwaukee Brewers — Seattle Mariners 10-8; Boston Red Sox — California Angels 12-3.

NATIONAL LEAGUE:
Chicago Cubs — San Diego Padres 7-5; Houston Astros — Atlanta Braves 12-3; Pittsburgh Pirates — San Francisco Giants 4-2; New York Mets — Montreal Expos 7-6; Cincinnati Reds — Philadelphia Phillies 8-5; (10) St. Louis Cardinals — Los Angeles Dodgers 5-4.

Met Karpov, Timman en Van der Wiel:

Kasparov neemt deel aan vierkamp in Amsterdam

AMSTERDAM — Gary Kasparov zal in mei 1988 voor de derde keer in een schaakevenement op Nederlandse bodem uitkomen. De wereldkampioen wordt de belangrijkste deelnemer aan de twaalfrondige vierkamp, die van 19 mei tot 5 juni 1988 zal worden gehouden. Zijn tegenstanders worden Anatoli Karpov, Jan Timman en John van der Wiel.

De vierkamp, waarin de spelers elkaar vier keer ontmoeten, zal inclusief rustdagen en afgebroken partijen zeventien dagen duren en wordt gefinancierd door Optiebeurs, tot de zwartgeld-affaire shirtsponsor van Roda JC uit Kerkrade. Het bedrijf bestaat in 1988 tien jaar en wil dat luister bijzetten met de organisatie van de schaakvierkamp. Door een bijzonder aantrekkelijk prijzengeld beschikbaar te stellen slaagde het bedrijf er in de twee Russische K's naar Nederland te halen. De winnaar van de vierkamp ontvangt 30.000 gulden, de nummer twee 20.000, de derde 15.000 en de hekkesluiter keert met 10.000 huiswaarts.

Voor Kasparov wordt het zijn derde toernooi in Nederland. Eerder nam hij deel aan het Interpolis-toernooi in Tilburg en was hij de tegenstander van Jan Timman in de KRO-tweekamp over zes partijen. De wereldkampioen zei in de Koopmansbeurs in Amsterdam de vierkamp op te vatten als een uitdaging. "Ik hoop alleen dat de mensen niet verveeld zullen raken als ze mij opnieuw tegen Karpov zien schaken. Maar dit soort revanchematches zijn tegenwoordig in de mode."

Uit het verleden kan slechts één toernooi qua opzet vergeleken worden met de vierkamp in 1988. Dat was de twaalfrondige vierkamp in Oegstgeest 1970, waar de toenmalige wereldkampioen Spasski en oud-wereldkampioen Botwinnik de krachten maten met Jan-Hein Donner en de Deen Bent Larsen.

De krachtmeting tussen de twee sterkste Sovjets en de Nederlanders is opgezet als eenmalig evenement. Indien het toernooi slaagt, bestaat de mogelijkheid dat Optiebeurs er een traditie van zal maken.

WILLEMSTAD — Vandaag is het de laatste dag van de Curaçao Regatta. Maandag komt de Amigoe met een uitgebreid verslag terug op deze Regatta. Nu alvast een beeld van de eerste dag, waarop Het Twentse Ros (zie foto) van Ivo van Doorn als eerste in zijn categorie over de finish kwam.

WILLEMSTAD — Op donderdagmiddag maakten twee parachutisten vanaf grote hoogte een geslaagde sprong op het strand van Coral Cliff. Na een aantal rondjes op grote hoogte te hebben gedraaid werd het juiste afsprongpunt bepaald. De landing van beide parachutisten was, ondanks de stevige wind, perfect.

De eerste landde tussen het publiek terwijl de tweede parachutist het publiek nog even in spanning hield door het te doen voorkomen alsof hij het strand zou missen en in zee zou terecht komen. Maar door gebruik te maken van de grote bestuurbaarheid van de parachute, kwam hij keurig op een meter of vier vanaf de kust op het strand terecht. Gisteren werd vanwege de te harde wind een tweede sprong afgelast.

Op de foto de landing van de eerste parachutist tussen het publiek.

Blue Hawks wint met 9-3

Promovendus Sorpresa moet zijn derde achtereenvolgende nederlaag slikken

WILLEMSTAD — Het dit seizoen gepromoveerde Sorpresa / Coca Cola heeft moeten ervaren dat het behalen van winst in de AA-klasse geen sinecure is. Donderdag kreeg het zijn derde verliespartij te verwerken en zakte daardoor af naar de laatste plaats op de standenlijst. Een troost voor Sorpresa is dat Groot Kwartier Stars tot dusverre evenmin het zoet van de overwinning heeft mogen smaken.

Verantwoordelijk voor Sorpresa's derde verliespartij was Blue Hawks / Ray-O-Vac, dat zelf de overwinning goed kon gebruiken om de aansluiting met de kopgroep - momenteel gevormd door Sta. Maria Pirates en Wild Cats - te behouden. Blue Hawks werd geen moment in zijn opzet bedreigd. Het legde al vroeg in de wedstrijd de basis voor zijn overwinning met een 3-0 voorsprong. Percey Meulens verraste vriend en vijand in de tweede inning met een tweerunhomerun, waarna nog een derde loper binnenkwam op een vrije loop en een fout van de middenvelder.

Een aangooi van de achtervanger stelde Blue Hawks in de derde inning in staat run nummer vier te laten noteren, maar onbereikbaar voor de tegenstander werd Blue Hawks pas in de zevende inning, toen het vier nieuwe runs op het scorebord bracht.

Wismar Angelina zorgde voor drie van deze runs met een homerun in het linkerveld. Blue Hawks scoorde nog eenmaal in de achtste inning, terwijl Sorpresa van zijn kant in de vierde inning twee runs liet noteren (op honkslagen van Michael Virginia en Sandley Reina) en in de achtste inning een derde run scoorde op een homerun van Cedric Antonia.

De eindcijfers luiden: 9 runs, 6 honkslagen en 2 veldfouten voor Blue Hawks en 3-5-3 voor Sorpresa. Winnende werper werd Royston Privania, die in de vierde inning Gerald Dunlop had vervangen. Verliezer was Peter Alberto. Hij wierp 6 2/3 inning en werd daarna vervangen door Albert Pieternella, die in de achtste op zin beurt moest plaats maken voor Elton Michel.

De eerstvolgende wedstrijd wordt vanavond gespeeld. Wild Cats, in twee wedstrijden nog ongeslagen, gaat vanavond op zoek naar zijn derde overwinning. De tegenstander van de Cats is vanavond Alpha dat één overwinning en net zoveel nederlagen achter zijn naam heeft staan.

Een rode kaart voor Stephen Emelina (C.D.)

Centro Dominguito en Undeba houden elkaar via 1-1 gelijkspel in evenwicht

WILLEMSTAD — Met één treffer aan beide kanten hielden ook Centro Dominguito / Island Finance en Undeba / NAC elkaar woensdagavond in evenwicht. De puntendeling is de derde in successie in de FFK-competitie. Totnutoe heeft alleen Jong Colombia een beslissing weten te forceren.

Dat gebeurde in de openingswedstrijd waarbij Undeba naar een 0-1 nederlaag werd gevoetbald.

In de eerste helft speelde de strijd zich voornamelijk op het middenveld af. Interessanter werd het schouwspel voor de iets meer dan 800 toeschouwers in de tweede helft. Het tempo lag ineens veel hoger, de spelers waren veel beweeglijker en overtuigender in hun duels. Centro plukte daarvan het eerst de vruchten.

Een op de rechtervleugel door Gaachi Steenbaar gestarte aanval leidde in de negende minuut de eerste treffer in. Steenbaar speelde op Sharlon de Windt die op zijn beurt Etienne Mercera bediende. Geheel ongehinderd tikte Mercera beheerst langs keeper Hansen.

Nog geen drie minuten later zat de gelijkmaker. Adel Meulens tekende hiervoor. Met de kant van de schoen loste hij een effectvol klimmend schot dat via de bovenlat achter doelman Ingemar Pieternella in het doel verdween. Verder werd er niet gescoord. Aan geen van beide kanten rechtvaardigde het vertoonde spel trouwens meer doelpunten. In de eindfase droegen de duels nogal een grimmig karakter met als gevolg dat Centrospeler Stephen Emelina een rode kaart opliep. Hij werd voortijdig door scheidsrechter Ignacio naar de kleedkamer gestuurd omdat hij met Peng Peng Zimmerman op de vuist wilde gaan.

De Dominguito-ploeg behaalde met het gelijke spel zijn tweede winstpunt en deelt thans de eerste plaats met Jong Colombia dat, zoals eerder vermeld, zijn enige gespeelde wedstrijd won. De Boca-ploeg komt zondag voor de tweede maal in actie en wel tegen Victory Boys. In de voorwedstrijd bestrijden Indekor en Deportivo Sta. Rosa elkaar in het kader van de eerste divisie competitie.

SCHAKEN / NIJMEGEN — Ben de Boer (Nieuwegein) en Marleen van Amerongen (De Reek) zijn in Nijmegen nationaal kampioen schaken voor jongeren tot zestien jaar geworden. In de categorie tot dertien jaar zegevierden Harmen Jonkman (Beverwijk) en Laura Jonker (Apeldoorn).

Nieuws in vogelvlucht

NEW YORK — De VS- dollar daalde vrijdag op de Europese wisselmarkten, ondanks het goede economische nieuws. In Amsterdam was de slotkoers 2,0100 gulden tegen 2,0310 woensdag. Japan maakte bekend dat de rente op de kortlopende leningen omlaag gaat en de voorzitter van het VS- Centrale bankenstelsel Volcker liet doorschemeren dat hij de geldmarkt iets heeft verkrapt en daarmee een geringe stijging van de rentetarieven heeft toegestaan. Een aantal VS- banken verhoogde de prime rate van 7,75 tot 8%. De koersen in Wallstreet daalden vrijdag iets. De Dow Jones index ging met 5,96 punten omlaag tot 2280,40 pnt. Japans premier Nakasone zei in de VS dat de door het Huis aanvaarde handelswet niet in zijn geheel tot wet wordt verheven. Zoals de wet nu is kan hij leiden tot een verkleining der wereld- handel. Met 290 stemmen voor en 137 tegen werd de wet aanvaard welke voorziet in vergeldingsmaatregelen tegen landen die op oneerlijke wijze handel drijven met de VS. Japan staat daarbij boven aan op de lijst van oneerlijke handelaars.

*****

WASHINGTON — VS- president Reagan verklaarde donderdag niets af te weten van particuliere inzamelings- acties ten gunste van de contra's zoals die door Channell, voorzitter van het uiterst conservatieve Nationale fonds voor het behoud van de vrijheid. Reagan zei dat hij Channell wel eens had ontmoet toen die fondsen verzamelde voor tv- spots ten gunste van de contra's. Volgens de voorzitter der senaats- commissie in het Irangate- onderzoek, Inouye, wist Reagan wel van het inzamelen van particuliere fondsen voor de contra's. Channell bekende schuld aan fraude bij zijn pogingen voor de belasting aftrekbare giften in te zamelen welke werden gebruikt voor de aankoop van wapens voor de contra's. Channell noemde kolonel North als medeplichtige. De speciale aanklager in deze zaak heeft Channell als eerste in deze zaak aangeklaagd. Op VS- aandringen hebben China en Polen wapens geleverd aan de contra's, aldus de New York Times. De congres- commissies zouden bewijzen hiervoor hebben gevonden.

*****

FORT DE FRANCE — De EG en de Caricom (Oosteuropese tegenhanger der EG) hebben een akkoord ondertekend waarbij zij zo'n 80 miljoen dollar beschikbaar stellen voor regionale samenwerkings- programma's. Bij Caricom zijn 13 landen aangesloten. Jaarlijks gaat men de voortgang bekijken van deze samenwerking.

*****

BRUSSEL — Zaterdag maakte de Belgische politie een einde aan het oproer in de Doornikse gevangenis, waar men verbetering der leefomstandigheden eiste en verwijdering van een aantal mede- gevangenen die AIDS zouden hebben. Er waren 100 gevangenen bij betrokken. Er werd brand gesticht. De gevangenis zou als gevolg daarvan ook aanzienlijke schade der muiterij onbruikbaar zijn geworden.

*****

WASHINGTON — Reagan is voorstander van de verwijdering van alle middellange- afstands- raketten (INF) uit Europa, de zg nul- optie, maar hij heeft nog geen besluit genomen over het SU- voorstel ook alle kernraketten voor de kortere afstand uit Europa weg te halen, aldus Witte Huis- stafchef Baker. De VS- senaats- toewijzings- commissie verwierp een voorstel om president Reagan te dwingen zich aan de Salt II- bepalingen te houden over strategische wapens. Dit betekende een zege voor Reagan. Het Democratische voorstel werd met 13- 12 afgewezen.

*****

PEKING — China's leider Xiaoping heeft erkend dat er binnen de Partij een linkse stroming bestaat welke hij "een gevaar" noemde voor de economische hervormingen. Het "gebrek aan daadkracht bij links" belemmert de huidige hervorming der economie even zeer als de door andere partijleiders bepleite "volledige verwestering". Het is voor het eerst dat op zo'n hoog niveau wordt gesproken over een "richtingenstrijd" binnen China's Communistische partij. Jongeren die zich met woord en daad afzetten tegen de Partij en het socialisme worden geweerd van de universiteit, zo blijkt uit een officiele oekaze.

*****

WENEN — De Oostenrijkse coalitie was aanvankelijk verdeeld over de vraag of kanselier Vranitzky zijn bezoek aan de VS moest uitstellen uit protest tegen de VS- weigering om de Oostenrijkse president Waldheim "als prive persoon" toe te laten. Besloten werd dat zijn reis doorgaat. Waldheim gaat begin juli op uitnodiging van koning Hussein naar Jordanie. Nazi- jager Wiesenthal heeft Waldheim de raad gegeven zijn Naziverleden te laten onderzoeken door een internationaal tribunaal van historici, gespecialiseerd in de Tweede wereldoorlog. Van de Oostenrijkers staat 74 % achter Waldheim; zij vinden dat hij niet hoeft af te treden wegens zijn oorlogs- verleden. Wenen heeft besloten de staatsindustrie nieuw leven in te blazen. Tegen 90 zal bijna drie miljard dollar voor beschikbaar zijn voor bedrijven die verlies lijden.

*****

WASHINGTON — De VS- senaats- commissie voor Inlichtingenzaken wil dat de nieuwe VS- ambassade in Moskou wordt afgebroken omdat het vol afluister- apparatuur zit. Het gebouw is nog in aanbouw. De commissie stelde een onderzoek in naar het schandaal dat mariniers die met de bewaking belast waren in ruil voor sex avontuurtjes met Russinnen KGB- agenten binnenlieten in de huidige ambassade zodat er overal geplugd kon worden.

*****

Crestian over gerichtheid op VS en Europa

Antillen moeten waken voor een eenzijdige orientatie

WILLEMSTAD/ FORT DE FRANCE — Minister van Ontwikkelings- samenwerking Franklin Crestian vindt dat de Antillen moeten uitkijken dat ze door eenzijdige orientatie op Europa en de Verenigde Staten de aansluiting met het Caribische gebied niet verliezen. Hij is van oordeel dat de Antillen moeten inspelen op ontwikkelingen in de regio en de Antilliaanse kennis en technologie "geëxporteerd" moeten worden. Voor het Antilliaanse departement van Ontwikkelings- samenwerking ziet hij daarin een actieve en coördinerende rol weggelegd.

De Nederlandse Antillen hebben dan ook tijdens het overleg van Caribische landen en de Europese Gemeenschap op het Franse eiland Martinique aandacht gevraagd voor enkele concrete projecten die tot doel hebben de samenwerking in de regio te bevorderen. Het gaat daarbij ondermeer om de mogelijkheden van de Antilliaanse Luchtvaart Maatschappij (ALM) voor regionale verbindingen, de Curaçaose haven voor wat betreft overslag en doorvoer, een talen- instituut om de taalbarrieres in het Caribisch gebied te doorbreken en een project voor gezondheids- zorg. Zo verklaarde minister Crestian donderdag op Martinique.

De bewindsman noemde als een van de belangrijkste punten voor de Antillen van deze conferentie, het bezoek dat minister-president Don Martina volgende week zal brengen aan de directie van de Europese Investerings Bank in Luxemburg. Deze ontmoeting is een uitvloeisel van een gesprek dat de premier had met Europees commissaris Antonio Cardoso e Cunha, die namens de Europese Commissie aanwezig is op Martinique. Martina zal met de Europese Investerings Bank praten over het ter beschikking stellen van goedkoop kapitaal voor de Ontwikkelings Bank van de Nederlandse Antillen om daarmee industriële activiteiten op de Antillen te financieren.

Directeur van het departement van Ontwikkelings- samenwerking, tevens president van de Raad van Commissarissen van de ALM, George Curiel, heeft de luchtvaart- maatschappij Air Martinique aangeboden te praten over de mogelijkheden van verbindingen met het eiland St Maarten. De ALM staat open voor elke rendabele vorm van samenwerking in de regio. "We hebben nogal wat luchtvaartrechten die we niet kunnen uitoefenen door ondermeer beperkte financiën en de capaciteit van onze vloot", aldus Curiel.

Ten aanzien van het talen- instituut voor het doorbreken van taal- barrieres in het Caribisch gebied, is met de Europese Gemeenschap afgesproken dat op korte termijn een project- dossier zal worden opgesteld om de financiële consequenties te bezien. De Antilliaanse delegatie meent dat de kansen voor het talen- instituut, dat op Curaçao zou moeten worden gevestigd, aanzienlijk zijn gestegen.

Over enkele weken zal op Curaçao een congres worden gehouden over de perinatale zorg in het Caribisch gebied. Het gaat hierbij om een regionaal project dat ruim een jaar geleden van start is gegaan en dat zich richt op onderzoek en onderwijs over de gezondheids- zorg van kinderen voor en na de geboorte. Het project staat onder leiding van de Groningse hoogleraar Boersma en strekt zich uit over tien Caribische landen. Behalve de Nederlandse Antillen zijn dat Dominica, Grenada, Sint Lucia, St Kitts, Montserrat, Antigua, de Virgin Islands, Belize en de Cayman- Islands.

Bijscholing voor politieambtenaren

WILLEMSTAD — Op 4 ... begint aan de politie- opleiding... school de tweede cursus "hulp... ficieren van justitie". Deze c... sus duurt tot 15 mei en is bedo... om de cursist een voor de poli... praktijk bruikbaar inzicht ... verschaffen in de positie, ta... relaties en bevoegdheden van ... hulp- officieren van justitie. ... durende de cursus zal via ... lenspelen de praktijk worden ... geboetst.

Naast de politie instruct... zullen de gastsprekers advo... mr. H.W. Braam jr., presid... van het Hof van Justitie mr. J... Saleh en Officier van Justi... mr. D.A. Piar inleidingen h... den over dit onderwerp.

Zoon agressief

PHILIPSBURG — Een m... der vroeg assistentie van de po... tie voor haar zoon A.G. die dr... ken was thuisgekomen en z... agressief was. Hij wilde met ... dereen vechten en ook zijn vri... din onder handen nemen. ... aankomst van de politie bleek ... man kennelijk onder invloed ... hij werd ter ontnuchtering ... gesloten.

Casseres: rij voorzichtig

In 12 jaar kende Curaçao 282 verkeersslachtoffers

WILLEMSTAD — In de afgelopen twaalf jaar heeft het verkeer op Curaçao 282 slachtoffers geeist waarvan 106 personen als voetganger aan het verkeer deelnamen. Gezaghebber Casseres deed naar aanleiding van deze cijfers en het feit dat dit jaar al 13 verkeers- slachtoffers gevallen zijn, een beroep op de gehele bevolking zich tijdens de feestdagen voorzichtig en verantwoordelijk in het verkeer te gedragen.

Zoals bekend viel onlangs het 13de verkeers- slachtoffer van dit jaar, waarmee een treurenswaardig record werd bereikt. Het verkeer op Curaçao kende echter eerdere jaren met zeer veel slachtoffers: in 1980 en 1982 waren dat er respectievelijk 34 en 25. In de laatste twaalf jaar kwamen er 282 personen te overlijden als gevolg van verkeers- ongevallen, aldus bracht gezaghebber Casseres eerder deze week, aan de vooravond van de feestdagen tijdens een televisiespeech naar voren.

De gezaghebber toonde zich zeer bezorgd over deze cijfers die nogmaals bewijzen dat het verkeer op Curaçao zeer onveilig is. De meeste ongelukken, aldus Casseres, worden echter veroorzaakt door fouten die voorkomen hadden kunnen worden: onvoorzichtigheid, te hoge snelheid en het gebruik van alcohol door automobilisten. Casseres deed dan ook een beroep op de bevolking zich in het verkeer rustig te gedragen en niet met te veel alcohol of in zeer vermoeide toestand achter het stuur te stappen.

Opvallend is dat van de 282 slachtoffers in de laatste twaalf jaar, 106 personen als voetganger aan het verkeer deelnamen. In dat kader maakte de gezaghebber alle ouders nogmaals attent op het gevaar dat kinderen op straat lopen. Al wordt hen nog zo vaak bijgebracht dat de auto's gevaar betekenen, kan een wegrollende bal of een ander incident de kinderen dat direct doen vergeten. Daarnaast deed de gezaghebber een beroep op eenieder om bejaarden die de weg moeten oversteken een handje te helpen. Deze zijn immers niet gewend aan het drukke verkeer van tegenwoordig.

Terwijl de gezaghebber aankondigde dat de politie veelvuldig op de weg vertegenwoordigd zou zijn gedurende de feestdagen, meldde hij eveneens dat de gevolgen voor eenieder die dronken achter het stuur betrapt wordt, zeer groot zullen zijn. Als gezaghebber zal Casseres onmiddellijk overgaan tot intrekking van het rijbewijs dat niet eerder terug gekregen kan worden tot dat de rechter daar een beslissing over heeft genomen. Dat kan, aldus Casseres, een half jaar duren.

Borstbeeld ter ere van Nicolaas Debrot

WILLEMSTAD — Zondag 3 mei zal op de Plasa Waterfortbogen op Punda het borstbeeld onthuld worden van gewezen gouverneur van de Nederlandse Antillen wijlen de heer Nicolaas Debrot. De onthulling vindt plaats om tien uur 's morgens en er zullen verschillende toespraken gehouden worden. Nicolaas Debrot werd geboren op 4 mei 1902 op Bonaire. Op zijn veertiende jaar vertrok hij naar Nederland om daar verder onderwijs te gaan volgen. Na zijn middelbare school ging hij rechten studeren en werkt daarna enige tijd als advocaat in Utrecht. In de tussentijd reisde hij regelmatig door Europa en naar de Verenigde Staten, in zijn wens verschillende landen te leren kennen. Aan het eind van de jaren dertig begint hij een tweede studie, te weten medicijnen, welke hij in 1942 beeindigd. Na enige tijd als huisarts in Amsterdam te hebben gewerkt keert Debrot terug naar Curaçao en begint een doktersprakti jk op Pietermaai.

Op Curaçao raakt Debrot in de politiek verzeild en hij richt met Da Gosta Gomez de Partido Nacional op. Langzaam maar zeker wordt zijn betrokkenheid in de politiek groter en in 1962 wordt hij als eerste Antilliaan benoemd tot gouverneur van de Nederlandse Antillen. Deze functie legt hij in 1969 neer en in 1970 keert hij terug naar Nederland. Twee december 1981 sterft Nicolaas Debrot aldaar.

Om de gedachte aan deze vooraanstaande burger van de Nederlandse Antillen vast te leggen hebben de "Centro Cultural di Curaçao", die opgericht is door Debrot, en de "Fundashon pa Portretamentu di Antianonan Renombre" dit borstbeeld laten maken. Daarnaast heeft het Bestuurcollege van Curaçao haar waardering voor Debrot te kennen gegeven door het gerenoveerde gedeelte van de Plasa Waterfortbogen naar hem te noemen.

Opvoedingscampagne door de SEDUKAL

WILLEMSTAD — Het Bestuurscollege van Curaçao zal in 1987 door middel van de Afdeling Informatie van de SEDUKAL via de radio en televisie verschillende programma's brengen over de opvoeding. Het betreft hier dan voornamelijk de opvoeding thuis die van het grootste belang is voor het gedrag van mensen. Een van de programma's die de Sedukal brengt is Enfasis Radial, welke deze week zal gaan over onderwerpen als communicatie, regels en discipline en bestraffing en beloning in het onderwijs. Het tijdschrift van de Sedukal, Enfasis, wordt bij abbonnees van kranten verstrekt en is verder gratis verkrijgbaar bij de boekhandels en de medische centra.

Poging tot brandstichting

PHILIPSBURG — Een man uit Cul de Sac deed aangifte dat iemand een poging had gedaan zijn huis in brand te steken. Een daar in de omgeving patrouillerende bewaker zag dat iemand zich nogal verdacht bij het huis ophield, en het hazenpad koos toen hij merkte opgevallen te zijn. De bewaker kwam dichterbij en ontdekte vlak bij het huis een blik met benzine. De zaak is in onderzoek.

WILLEMSTAD — Onder... van de viering van de Dag v... Arbeid was voor de vakcen... CGTC een eerbetoon aan één... de eerste strijders binnen het ... bondswezen: havenarbeider ... lix Chacuto. De solidariteitsm... door de straten van Otraba... eindigde aan De Rouville... waar bij het borstbeeld van C... cuto kransen werden gelegd. ... foto).

Later op de dag vond de ... ning plaats van het nieuwe ... bouw van de overheidsvak... BTG aan de Martin Luther ... Boulevard 5 die gevolgd w... door een receptie. Op de foto: ... moment van de officiele ope... met het doorknippen van het ...

Novela-ramp

BOGOTA — De Colombiaanse Televisie- raad heeft schoon schip gemaakt op de buis voor zover het gaat om de buitenlandse novela's. Met ingang van 1 juli wordt een nieuwe programma- indeling van kracht voor de volgende vier jaar. De TV- raad moet aan een dergelijke indeling van het programma zijn zegen geven. Deze is uitgevallen in het nadeel van de Mexicaanse, Venezolaanse en Braziliaanse huil- series. Niet minder dan zeven Mexicaanse en Venezolaanse tv- drama's werden ter goedkeuring voorgedragen maar zij konden deze niet wegdragen van de betrokken tv- autoriteiten. Waarom zij werden afgekeurd heeft niemand kunnen achterhalen. Op deze beslissing is een storm van protest losgebarsten. Inmiddels heeft de minister van Communicatie Edmundo Lopez Gomez geprobeerd de gemoederen tot bedaren te brengen en liet weten dat er best nog wel een herschikking van het goed- gekeurde programma kan komen. Daarop wachten nu vooral de Colombiaanse huisvrouwen met smart die anders hun tv- dagen moeilijk door kunnen komen.

Onveiliger verkeer en toenemende criminaliteit

Bloedbank heeft nog steeds donoren nodig

WILLEMSTAD — Alhoewel de bloedbank in verband met de vervaldatum van bij donoren afgenomen bloed, nooit teveel bloed in voorraad kan hebben, heeft men nog altijd meer donoren nodig. Zeker gezien een veranderde situatie met meer criminaliteit, onveiliger verkeer en de toeneming van grotere operaties in het ziekenhuis. Volgens het hoofd van de bloedbank was het ongeluk op Goede Vrijdag een duidelijke waarschuwing daarvan.

Zoals bekend wordt van tijd tot tijd via de radiostations een oproep gedaan aan donoren met een bepaalde bloedgroep. Dat gebeurt bij ernstige auto- ongelukken waarbij men aan de hand van de situatie er naar uitziet dat er veel gewonden zijn, maar ook als er een operatie moet plaatsvinden waarvan verwacht wordt dat er veel bloedverlies kan plaatsvinden.

In zo'n geval wordt voor de patient altijd gebruik gemaakt van het bloed dat de bloedbank in voorraad heeft, aldus legde het hoofd van de bloedbank, broeder Gonesh, desgevraagd aan de Amigoe uit. Het is ook niet zo dat op het moment van de oproep een tekort aan bloed is: er wordt geanticipeerd op een flink gebruik van de voorraad die dan weer aangevuld dient te worden om juist een tekort te voorkomen.

Bij het ernstige ongeluk op Goede Vrijdag waar een bus kwam te verongelukken waarin veel passagiers zaten, werd vanaf de eerste berichten die bij de bloedbank binnenkwamen, geanticipeerd op het gebruik van een enorme hoeveelheid van de voorraad bloed. Via radio Korsou FM, het enige radiostation dat die dag in de lucht was, werd dan ook direct en op zeer regelmatige basis een oproep gedaan aan de donoren. Daar wordt altijd zeer goed op gereageerd, aldus broeder Gonesh. Binnen een mum van tijd was het een drukte van belang bij de bloedbank.

In eerste instantie wordt in dergelijke gevallen alleen gebruik gemaakt van "vaste" donoren omdat die gemakkelijker af te handelen zijn. Van nieuwe of gelegenheids- donoren kan bloed worden afgenomen, maar dat wordt apart opgeslagen omdat alle testen nog verricht moeten worden. Dat geldt overigens ook voor de donoren: zoals bekend wordt een serie van testen verricht op het bloed waaraan sinds enige tijd ook een AIDS- test is toegevoegd omdat deze ongeneeslijke ziekte via bloedtransfusie kan worden overgebracht.

Juist vanwege die testen, maakt de bloedbank in eerste instantie alleen gebruik van het bloed dat in voorraad is. Het "verse" bloed dat van donoren is afgenomen gaat de volgende dag dan direct naar het laboratorium om gecontroleerd te worden. Het is volgens broeder Gonesh nog nooit voorgekomen dat de situatie dermate ernstig was, dat direct gebruik moest worden gemaakt van "vers" bloed zonder dat dit gecontroleerd was. Mocht zich een dergelijke situatie voordoen, denkt het hoofd van de bloedbank dat dan, voor wat betreft vaste donoren die op regelmatige basis aan een controle onderworpen zijn, dat risico genomen kan, en moet worden. Er is volgens hem immers geen andere keuze.

De bloedbank heeft momenteel ruim 3000 donoren, een aantal waarmee broeder Gonesh zeer tevreden is en hetgeen op het moment voldoende lijkt. Toch noemde het hoofd van de bloedbank het ongeval van Goede Vrijdag een "waarschuwing" dat de situatie op Curaçao steeds ernstiger begint te worden en dat er meer donoren nodig zijn. De toenemende criminaliteit en het onveilige verkeer veroorzaken regelmatig situaties waarbij veel bloedtransfusies gegeven moeten worden. Als voorbeeld meldde broeder Gonesh dat aan een van de slachtoffers van het busongeval 67 flessen bloed gegeven moesten worden. Op oneven dergelijke situaties voorbereid te zijn, heeft de bloedbank nog altijd meer donoren nodig.

Carnaval en 1e communie

PHILIPSBURG — Op zondag 3 mei wordt te St. Maarten de grote Carnavalsoptocht gehouden. Op dezelfde dag, en wel 's morgens om elf uur wordt in de katholieke kerk van South Reward de Eerste Heilige Communie gevierd van een groep kinderen die op de niet-katholieke scholen zitten. Er is dus genoeg bedrijvigheid op St. Maarten, "voor elck wat wils".

PHILIPSBURG — Een dame te Simpsonbay deed aangifte van diefstal van twee verrekijkers, enige fietsonderdelen en een bedrag van 250 gulden. Ze zei dat naar gewoonte de deur dicht was, maar niet op slot.

PHILIPSBURG — De ... B.M. werd aangehouden en ... verder onderzoek ingesloten ... dat hij zijn vrouw na een di... sie lichamelijk letsel had to... bracht en gedreigd had hee... zullen vermoorden. De vr... diende een aanklacht in.

Saluutschoten op koninginnedag

PHILIPSBURG — Op Ko... ginnedag lag de HS Philips ... Almonde in de haven van G... Bay en vuurde driemaal ... lutschoten af, te weten 's ... gens, rond het middaguur ... de namiddag. 's Avonds van ... zeven tot acht uur werd ... cocktailparty gehouden voor ... nodigden die met kleine slo... van de kleine pier naar het ... werden gebracht.

BONAIRE
AGENDA

[illegible] maandag t/m vrijdag [illegible] 18.00 uur; zaterdag 08.00-12.00

[illegible] BIBLIOTHEEK
[illegible] voor het publiek)
[illegible] donderdag van 14.00-18.00
[illegible] vrijdag van 08.00-12.00 /
[illegible] uur; zaterdag van 10.00-12.00

[illegible] voor lezers)
[illegible] 14.00-19.00 uur.

[illegible] maandag t/m vrijdag [illegible] 15.45 uur; gewone [illegible] uur.

[illegible] avond 19.30 uur - Hotel

[illegible] elke tweede maandag [illegible]

[illegible] EN BEVOLKING: [illegible] 15.30 uur loketten geo-[illegible]

[illegible] voor bezichtiging [illegible] contact op te nemen met de [illegible], Noord Nikiboko 194.

[illegible] (Weg naar Willemstoren): [illegible] van 20.00-24.00 uur; za-[illegible] uur.

[illegible] (gezaghebber): elke donder-[illegible] -11.00 uur op het Be-[illegible]

[illegible] van 10.00-12.30 uur.

[illegible] van 09.30 de 19.00

[illegible] zondag 09.00 en 18.00

Van ons is heen gegaan

HORACIO (YACHO) HOYER

(in leven oprichter en President-direkteur van Radio Hoyer)

Zijn echtgenote:
Mw. Edelmira Hoyer-Martinez

Zijn kinderen:
Mw. Helen Visser Hoyer en echtgenoot Jacques Visser
William Paulina
Albert, Althea en Leo Janga

Zijn kleinkinderen:
Gwenny en Chandal Visser

Zijn neven:
Frank Hoyer en familie
Elmer Hoyer en familie
Staf en Personeel van Radio Hoyer, n.v.

De teraardebestelling vindt plaats op zondag 3 mei 's middags om 4 uur vertrekkende vanuit "El Tributo" op Otrabanda, via Plasa Hoyer, naar de R.K. begraafplaats op Berg Altena.
Gelegenheid tot condoleren van 12 uur 's middags in de rouwkamer van "El Tributo" op Otrabanda.
Gelieve geen rouwbeklag aan huis.

Asociación Cristian di Hubentud
(Y.M.C.A.) ARUBA N.A.

maakt met diep leedwezen het overlijden bekend van haar mede-oprichter en bestuurslid

PIETER WURTZ

De helpende wijze waarop hij van het begin van de YMCA op Aruba zich bleef inzetten voor onze organisatie zullen wij in dank blijven gedenken.

Aruba, 29 april 1987.
Bestuur en leden YMCA.

Met droefheid namen wij kennis van het overlijden van de heer

PIETER WURTZ

oud-directeur van ons bedrijf

Hij gaf vele lange jaren leiding aan ons bedrijf.
Wij leerden hem kennen en waardeerden door zijn werken.

Moge Pieter Wurtz in vrede rusten.

Aruba 29 april 1987

Directie en personeel van
S.E.L. Maduro and Sons (Aruba) nv

Met verslagenheid namen wij kennis van het overlijden van de heer

PIETER WURTZ

mede-oprichter en oud-directeur van ons bedrijf.

Wij zijn hem dankbaar voor zijn inzet voor al in de [illegible] ons bedrijf.

Aruba 29 april 1987.

Directie en Personeel
Arubaanse Verffabriek n.v.

Met droefheid vernamen wij het overlijden van de heer

PIETER WURTZ

mede-oprichter en oud-commissaris van ons bedrijf.

Wij zijn dankbaar voor de wijze waarop hij zich voor de belangen van ons bedrijf heeft ingezet.
Moge Pieter Wurtz in vrede rusten.

Aruba, 29 april 1987.

[illegible]
en personeel van
BOUWMAATSCHAPPIJ [illegible]

Palestijns kamp bij Sidon gebombardeerd door Jeruzalem

Akkoord met Jordanie doet kans op crisis Israel groeien

JERUZALEM — Terwijl de kans op een crisis in het Israelische kabinet is toegenomen na de berichten over een akkoord tussen Israel en Jordanie, in samenspraak met de Verenigde Staten, werden [illegible] uitgevoerd door Israelische vliegtuigen op een Palestijns vluchtelingenkamp bij Sidon, waarbij doden en gewonden vielen.

Volgens een regeringsfunctionaris in Jeruzalem is Israel het met Jordanie eens geworden over de bepalingen van een internationale conferentie voor vrede in het Midden-Oosten. De onderhandelingen zouden zijn gevoerd door minister van Buitenlandse zaken, Shimon Peres. Tegelijkertijd liet premier Yitzhak Shamir nogmaals we-[illegible] dat er een akkoord is [illegible].

Volgens de Israelische functionaris, die anoniem wenste te blijven, zijn Israel, Jordanie, Egypte en de VS het eens geworden over alle aspecten van de conferentie, in het bijzonder over de vraag wie het Palestijnse volk zal vertegenwoordigen. In de tekst, die overigens nog is ondertekend, is volgens de functionaris duidelijk gesteld dat "alleen [illegible] tegen terreur en geweld [illegible] mogen zijn". Hij gaf daarmee aan dat de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie PLO wordt uitgesloten.

Terwijl Amman de berichten tegensprak is uit Washington nog geen commentaar gekomen. De gesprekken voor de overeenkomst zijn gevoerd door Peres, de leider van de Arbeiderspartij, ondanks de tegenstand van Shamirs rechtse Likud-blok, aldus de functionaris. Het ziet er dan ook naar uit dat [illegible] de coalitie van nationale eenheid zich na de bekendmaking zal verscherpen. Bij Israelische luchtaanvallen op het vluchtelingenkamp Myeh Myeh, ten oosten van Sidon in zuid Libanon, zijn vrijdag veertien mensen om het leven gekomen en 37 gewond geraakt. De bommenwerpers lieten tijdens drie achtereenvolgende aanvallen ongeveer vijftien bommen vallen [illegible].

[illegible] van de drie [illegible] binnen de PLO — [illegible] Fatah, het Democratisch front voor de Bevrijding van Palestina (FDLP van Nayef Hawatmeh) en het Volksfront voor de Bevrijding van Palestina (FPLP van Georges Habache) — zijn volledig vertegenwoordigd. Israel en de VS hebben vrijdag een beginselakkoord gesloten over de ontwikkeling van de [illegible] "Arrow"-raket als [illegible] [illegible].

[illegible] Nicaraguaans [illegible] bezet [illegible] soldaten

[illegible] — Sandinis-[illegible] hebben het kan-[illegible] [illegible]

Violetta Chamorro, [illegible]

[illegible] leider Dario [illegible] staf over militair beleid en bedrijfsleven

[illegible] kapittelt de oude partijen, [illegible] strijd in Oost Suriname voortgaat

[illegible]

(VHP) en [illegible] gaven te [illegible]

Met diep leedwezen maken wij het overlijden bekend op 1 mei, van de heer

Mr. CHARLES IRVING PLANTZ

Officier in de orde van Oranje-Nassau

De begrafenis vindt plaats op maandag 4 mei, op Morada Santa El Tributo in het Hofje van Bottelier.
Gelegenheid tot condoleance-bezoek vanaf 13.00 uur in de Chapelle Ardente op Bottelier, [illegible] 15.00 uur een [illegible] doen.
Gelieve geen condoleance-bezoek aan huis. Op uitdrukkelijk verzoek van de overledene, in plaats van bloemen, donaties aan het Prinses Wilhelmina Fonds.

Uit aller naam,
Mev. de Wed. Eleonore [illegible]

Met diep leedwezen maken wij bekend het overlijden van de heer

Mr. C.I. PLANTZ

oud-voorzitter van het bestuur van de Stichting voor de verzorging van lichaamsgebrekkige kinderen Mgr. P.J. Verriet.

Zijn jarenlange inzet in het bestuur en zijn betrokkenheid met het wel en wee in het instituut zal noch door medebestuursleden en directie, noch door het personeel en de kinderen ooit worden vergeten.

Wij leven mee met zijn vrouw en kinderen in deze moeilijke tijd.

Namens bestuur, directie, personeel en kinderen

Met verslagenheid namen wij kennis van het overlijden van de heer

PIETER WURTZ

in leven oud-voorzitter van onze club en drager Rotary onderscheiding "Paul Harris Fellow".

[illegible]

Aruba, 29 [illegible]

Paus-bezoek [illegible] van solidariteit

[illegible] Wij moeten [illegible]

[illegible] Edith Stein [illegible] een jodin [illegible]

[illegible] Nederlandse [illegible] Maria-bedevaartsplaatsje Kevelaer waren vandaag wel [illegible] mensen op de been [illegible] Nederlanders.

Oud-president Hurtado van Ecuador:

Twijfels over niet militaire opzet van Amerikaanse hulp

QUITO — [illegible]

[illegible] Osvaldo Hurtado [illegible] van de Amerikaanse [illegible] provincie Napo [illegible]

Drie miljoen voor gouden paar J & B

Juliana en Bernhard luchten hun hart over machteloosheid tegen roddelpers

SOESTDIJK — Prinses Juliana en prins Bernhard zijn het met elkaar eens dat zij in feite weerloos staan tegenover bijvoorbeeld de roddelpers. Dit kwam duidelijk tot uiting in een NOS- interview dat ter gelegenheid van hun gouden bruiloft werd uitgezonden. Door Nederland, Aruba en de Antillen samen is ruim drie miljoen gulden bijeen gebracht voor het nationale geschenk voor het gouden paar, waarvan de helft naar de gehandicaptenzorg gaat en de andere helft naar het Wereld- natuurfonds.

Ter gelegenheid van dit gouden huwelijksfeest werd bij Paleis Soestdijk een "ouderwets" bloemen- defile gehouden. Het was in zoverre als vanouds dat er bloemen waren maar verder was er als gevolg van de strenge regie geen sprake van spontaniteit bij de veertienhonderd deelnemers uit de Nederlandse provincies en de delen van het koninkrijk. Pas aan het slot van het defile werd het allemaal wat spontaner.

Tijdens het defile werd bekend gemaakt wat de opbrengst was van het nationale geschenk dat door de inwoners van het hele koninkrijk bijeen was gebracht. Het was ruim drie miljoen gulden waarover de prinses zich "overweldigd" voelde. De prinses heeft haar deel beschikbaar gesteld voor de gehandicapten- zorg, het deel van de prins gaat naar een voorlichtings- project van het Wereld- natuurfonds. In een spontaan dankwoordje zei prinses Juliana : "Het maakt ons allebei ontzettend gelukkig. We hebben allebei een doel waarvoor we erg warm lopen. Heel veel dank". Aldus Juliana.

Spontaniteit was troef in Amsterdam waar op Koninginnedag zoals vanouds alles mag. Dit resulteert dan in een geweldige vrijmarkt in het centrum van de stad met de verkoop van alles wat maar mogelijk is, ook marihuana en veel muziek en het optreden van straat- artiesten. Omdat het weer redelijk was ging dan ook een groot deel van de Amsterdammers de straat op.

In het Utrechtse dorp Breukelen ontving men de koningin en haar gezin. Sinds het aantreden van koningin Beatrix is er geen bloemendefile meer maar gaat het koninklijk gezin elk jaar naar een andere plaats in Nederland om er de dag door te brengen. In verband met de viering van de gouden bruiloft van haar ouders was het bezoek aan Breukelen maar van korte duur. Er was een heel wat niet- Breukelaars op de been voor dit bezoek maar volgens de politie was het niet overweldigend druk.

De aandacht op deze Koninginnedag was vooral gevestigd op Juliana en Bernhard. De NOS verzorgde een tv- interview dat werd afgenomen door de meest populaire nieuws- presentator, Marjtje van Weeg en. De prinses vertelde onder meer dat zij het land heeft 'aan alles wat conservatief en ouderwets is. Ik doe mijn hele leven mijn best om niet ouderwets te worden. Als iemand mij zei: Ik mag niet Nee tegen U zeggen, dan werk ik zo kwaad. Ik houd niet van protocol, dat is een natuurlijke vijand".

De prins moest bekennen dat hij best wel wat op zijn leven had maar dat hij jammer genoeg zich niet mag uitlaten over bepaalde zaken."Dat kan ik nu nog niet. Ik zou gedonder krijgen, daar ben ik niet bang voor, maar ik wil het niet hebben. Ik zou anderen in verlegenheid brengen", aldus de prins, die het onlangs moest ervaren dat het in langdurige besprekingen voorbereide boek waarin hij over zijn leven vertelt geblokkeerd werd van hogerhand. Na Bernhards hierboven gemelde ontboezeming voegde prinses Juliana eraan toe: Het zou ook schadelijk zijn voor het staatshoofd".

Beiden maakten van de gelegenheid wel gebruik om hun zegje te doen over de roddel- pers. Over de onzin welke er geschreven wordt over de koninklijke familie maken zij zich zichtbaar boos. Als voorbeeld hiervan gaf Juliana het volgende voorbeeld. Op de dag van het huwelijk van Beatrix was zij verkouden. "Tijdens het gebed moest ik mijn neus snuiten. Ik hoopte dat de fotografen niet zouden kieken. Maar het gebeurde toch. In alle kranten stond: Ze huilt om haar dochter. Dat ergert me. Ik was juist heel gelukkig. Ik vind dat zo conventioneel, Bah". Aldus Juliana.

Bernhard:"Ze kunnen zonder het minste bezwaar de meest onbeschofte dingen doen. We kunnen ons niet verdedigen. Prive schrijft nu weer dat we zeven miljard hebben en dat dat betekent dat iedere idioot een van onze kleinkinderen kan kidnappen en daaraan iets kan overhouden". Juliana haakte daarop tenslotte nog als volgt in : "Ik vind dat zo misdadig. We zijn weerloos. Ze kunnen alles met ons doen".

WILLEMSTAD — De bekende filmer Peter Creutzberg die met name door zijn natuurfilms over de diverse eilanden van de Nederlandse Antillen hier geen onbekende meer is, verbleef deze week voor een kort bezoek op Curaçao in verband met de presentatie van zijn nieuwste documentaire "Willemstad!... Nu of nooit meer". De film werd woensdagavond in de aula van de Universiteit gedraaid waarna uiteraard nog wat gelegenheid was om met de filmer van gedachten te wisselen. Op de foto: Peter Creutzberg.

Brand in hotel

PHILIPSBURG — De brandweer moest inrukken naar Dawn Beach Hotel waar de keuken in brand stond. De schade bleef hoofdzakelijk beperkt tot het dak dat door de brandweer werd geblust. Waarschijnlijk is de oorzaak van de brand te wijten aan een kortsluiting in een fan.

Ex-sergeant: tweehonderd linkse opponenten door leger Honduras gedood

NEW YORK — Het Hondurese leger heeft tussen 1980 en 84 zeker tweehonderd leden van de oppositie gedood, waarbij men gebruik maakte van doods-eskaders. De Amerikaanse geheime dienst CIA had de betrokken Hondurese militairen opgeleid in verhoor- technieken.

Zo berichtte de New York Times die daarbij de voormalige sergeant Florencio Caballero van het Hondurese leger aanhaalde, die tot 1984 heeft meegedaan aan operaties van de doodseskaders. De 29- jarige exmilitair zegt dat hij wroeging heeft gekregen hierover. Hij wacht nu op politiek asiel in Canada. In die periode beschikte het Hondurese leger over geheime gevangenissen waar men linkse Hondurezen- in Honduras is iedereen die sociaal geëngageerd is al gauw communistisch -verhoorde. De CIA heeft de Hondurezen wel voortdurend geinstrueerd dat zij hun gevangenen niet mochten martelen of doden. Dit laatste echter werd hen wel geleerd door de specialisten uit Argentinie en Chili, die leerden hoe men tegenstanders kan ontvoeren en "elimineren". De Hondurezen werkten overeenkomstig de traditie bij dit soort verhoren onder meer met electrische schokken via aan de geslachtsdelen bevestigde stroomdraden, de gevangenen werden in ijskoude baden onder gedompeld en seksueel vernederd en geslagen.

Politie gooit bij de ingang Carnaval Villega traangasbom

PHILIPSBURG — Bij het hek dat toegang geeft tot de Carnaval Village, ontstonden maandagavond problemen doordat een grote menigte stond te dringen om binnen te komen om de internationale show van calypsozangers bij te wonen. De menigte was onrustig en ongeduldig en op een gegeven moment was de situatie zo, dat er niemand meer in of uit de Village kon.

De aanwezige politieagenten probeerden de orde te herstellen door de mensen toe te spreken, maar zonder succes. De situatie leek uit de hand te zijn gelopen. Een van de agenten gebruikte toen een traangasbom, waarna de menigte uit elkaar ging, niet zonder protest tegen het optreden van de politie. De man N.L. verklaarde voor de radio dat hij ter plaatse was en dat zijn dochter die door het traangas was geraakt, hem voorbij liep alsof ze hem niet kende. Hij zou laten onderzoeken of haar ogen geen blijvend letsel hadden opgelopen.

De betrokken agent is gevraagd een rapport te maken van de gang van zaken en dit aan zijn superieuren voor te leggen, zoals altijd het geval is wanneer gebruik is gemaakt van een wapen.

Cruzado gedevalueerd

Brazilie met nieuw economisch plan voor de dag

BRASILIA — De cruzado werd ten opzichte van de Amerikaanse dollar met 6,97 procent gedevalueerd. Dit was een onderdeel van een plan dat ook economische bezuinigings- maatregelen omvat en dat door de Braziliaanse regering is aangekondigd. Zo wordt de doelstelling van de economische groei fors verlaagd en wel van zeven naar drie procent. De nieuwe maatregelen dragen het stempel van de nieuwe minister van Financien Luiz Carlos Bresser Pereira, zo menen waarnemers. Met de devaluatie hoopt de regering zijn doelstelling te kunnen realiseren van een handelsoverschot te bereiken van acht miljard dollar. Het is de grootste devaluatie in Brazilie sinds december 1981, toen de Braziliaanse munt met dertig procent werd verlaagd. Het plan omvat verder niet alleen bezuinigingen in de overheids- sfeer maar ook nieuwe belasting- maatregelen, terugkeer naar de indexering van prijzen en lonen, een strakker monetair beleid en onderhandelingen met de buitenlandse schuld- eisers.